Pandemia schimbă modul în care gândim DESPRE BANI

ROMÂNIA

Newsweek

MAIMUȚA SPIONULUI KGB

ANUL 3 ■ NUMĂRUL 104 ■ PREȚ: 14,90 LEI ■ 25.09 - 8.10.2020

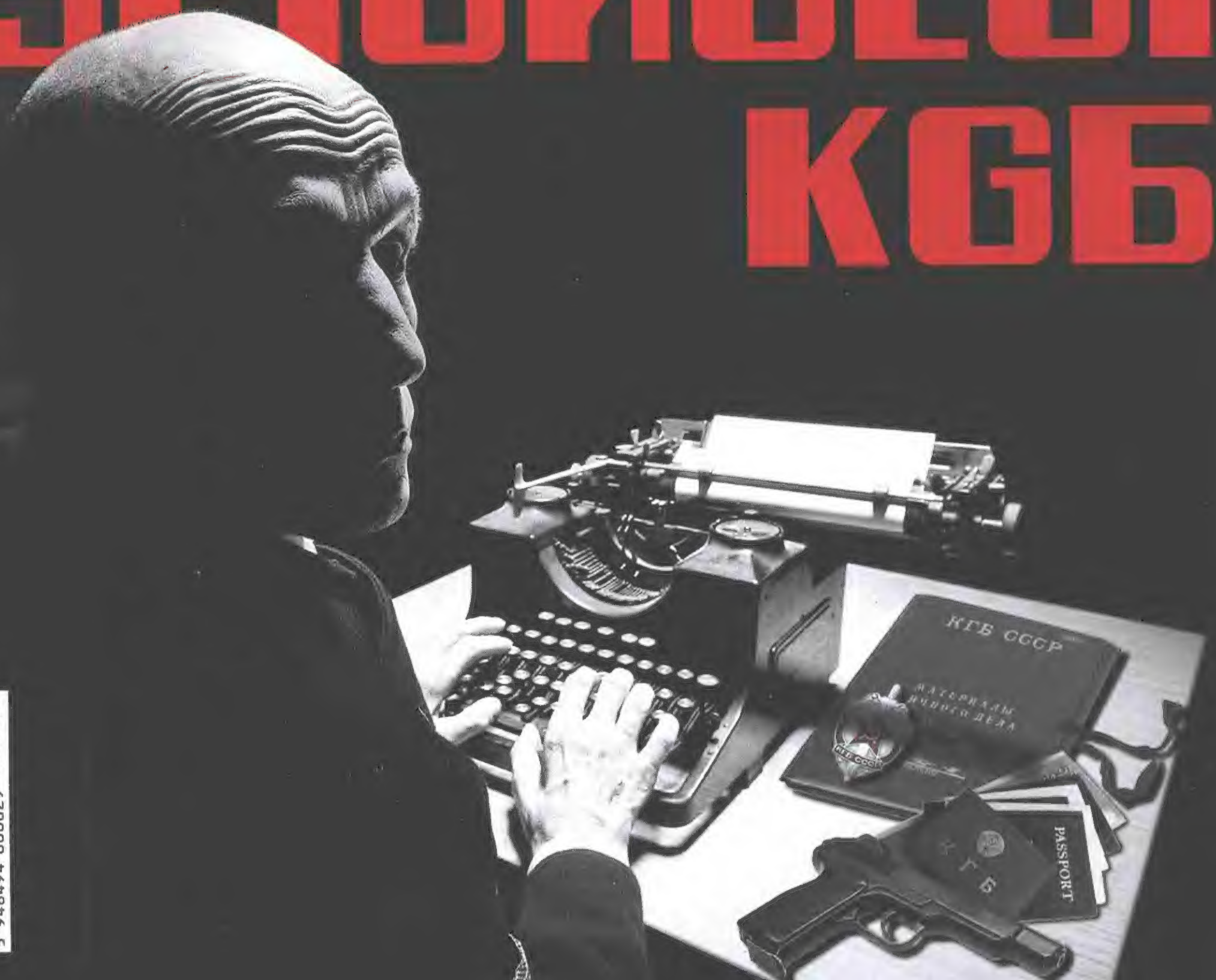

KISS FM

EXISTĂ UN SINGUR RADIO NR. 1 ÎN ROMÂNIA.

DE 11 ANI CONSECUTIV.

Conform studiului de audiență realizat în perioada 27 aprilie - 16 august de IMAS - Marketing și Sondaje și MERCURY RESEARCH S.R.L., la nivel național, Kiss FM este ascultat zilnic de **2.269.300 de persoane** și este lider de audiență în România de 11 ani consecutiv. Vă mulțumim!

Newsweek ROMÂNIA

25.09 - 8.10.2020 _ ANUL 3 _ NR.104

Apare bilunar. Următoarea ediție va fi pe piață pe 9 octombrie 2020

SUMAR

Periscop

06 **Soluții**
Alegeri locale în siguranță

08 **Pe glob**
Alegeri în pandemie: între Coreea de Sud și Burundi

Opinii

10 SABIN ORCAN
Apofenia, boala zilelor noastre

11 SABIN GHERMAN
Electorale de unică folosință

Periscop

12 **Mafia Constanței**
Făgădău „uită" să recupereze un teren furat de Mazăre

14 Cum să trânteşti blocuri de P+8 pe plajă la Mamaia

16 **Jocuri strategice**
Importăm pulberi pentru armament din Rusia, via Serbia

19 ȘEFUL ROMARM:
„Tuturor le e teamă că venim cu pulberile pe piață"

Dosar

20 **Propagandă**
Manipulare și racolare după manualul KGB

Periscop

28 **Dezbatere**
Cum poate funcționa Poliția Animalelor

32 **Învățământ superior**
6.000 de euro locul la Medicină dacă ai picat la admitere

35 Studenții migrează în online

Internațional

36 **Otrăvit cu noviciok**
Cine-l vrea pe Navalnîi mort? În afară de Putin

Magazin

44 **Bani în pandemie**
Clasa economică

48 **Meserie**
Arheologul român care a schimbat istoria Mexicului

54 **Sănătate**
De ce nu trebuia distrusă rețeaua de medicină școlară

56 **Tehnologie**
Patru tablete recomandate pentru elevi și studenți

56 **Auto**
Evadare pe patru roți în nordul Greciei, în „epoca COVID-19"

Calendar

62 „Den bună voia noastră ne unim cu Beserica Romei"

» P.28

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.64-65

REDACȚIA

DIRECTOR _ **Sabin Orcan**

REDACTOR-ȘEF _ **Răzvan Chiruță**

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT _ **Cătălin Prisacariu**

Online manager _ **Ștefan Onica**
Senior editor _ **Mircea Marian**
Senior editor _ **Silviu Sergiu**
Senior editor _ **Mihai Duță**
Senior editor _ **Petre Bădică**
Editor _ **Flavia Drăgan**
Editor _ **Adina Mutăr**
Editor _ **Răzvan Scăeșteanu**
Reporter special _ **Petru Zoltan**
Contributori _ **Cristian Diaconescu, Iulian Fota, Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Ovidiu Nahoi**

ART DIRECTOR

Cecilia Bălănescu

DTP

Ionuț Aldea

CORECTURĂ

Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock gettyimages

EDITOR

SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ **Carmen Dincă**

DIRECTOR PUBLICITATE _ **Adrian Dinu**
Telefon: 0722 250 070

OFFICE MANAGER _ **Andrei Sabin Orcan**

TIPAR:
ipg Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

COVASNA, ROMÂNIA

La cules

Agricultorii din satul Chilieni strâng recolta de cartofi, pe 17 septembrie 2020. Recolta a fost bună anul acesta.

INQUAM PHOTOS / ALEX NICODIM

BIBLIOTECA ALEPH

BUCUREȘTI, ROMÂNIA

Metrou, întârziere 5 ani

O nouă magistrală de metrou, prima după 1989, a fost inaugurată pe 15 septembrie, cu o întârziere de cinci ani. Lucrările au început în 2012 și trebuia să fie gata în 2015.

📷 ➤ INQUAM PHOTOS/ALEXANDRU BUȘCĂ

BUCUREȘTI, ROMÂNIA

Un pasaj spre nicăieri

Podul Ciurel, care în proiect face parte din străpungerea spre Autostrada A1 și a costat 240 de milioane de lei, a fost inaugurat pe 19 septembrie de Gabriela Firea, deși pasajul se oprește într-un mal de pământ.

📷 ➤ INQUAM PHOTOS/OCTAV GANEA

BUCUREȘTI, ROMÂNIA

Masca pe ochi

Circa 200 de persoane au protestat, pe 19 septembrie, împotriva obligativității purtării măștii și a măsurilor restrictive impuse în școli. Mesajul „Masca ucide!" a fost cel mai șocant.

📷 ➤ INQUAM PHOTOS/OCTAV GANEA

SOLUȚII

Alegeri locale în siguranță

Guvernul Orban a luat o serie de măsuri pentru ca alegerile să nu devină o sursă de răspândire a coronavirusului.

DESIGUR, AR FI FOST MAI BINE dacă alegerile se întindeau pe o perioadă de cel puțin două zile și se putea vota prin corespondență, dar PSD și aliații săi au respins această variantă.

De altfel, mai multe state au organizat alegeri în perioada pandemiei și au reușit să evite creșterea numărului de infectări. România nu a trebuit decât să se inspire din ceea ce au făcut alte state.

Newsweek România vă prezintă măsurile luate de Guvern pentru a asigura sănătatea alegătorilor și a celor implicați în organizarea alegerilor.

Măsuri în secțiile de votare

Cei mai expuși infecțiilor sunt membrii secțiilor de votare, care vor veni în contact cu mii de persoane. În consecință, Guvernul s-a asigurat că:

- fiecare membru al biroului electoral al secției de votare și operator de calculator beneficiază, de regulă, de câte 5 măști de protecție și 5 perechi de mănuși;
- câte o mască fiecărei persoane acreditate, delegat acreditat, precum și fiecărei persoane care face parte din personalul de pază sau din personalul tehnic al birourilor electorale ale secțiilor de votare;
- se va asigura câte o mască fiecărui alegător care vine la vot;
- în plus, Ministerul Sănătății asigură materiale dezinfectante pentru sediile secțiilor de votare și coordonează, prin direcțiile de sănătate publică, acțiunile de dezinfecție a sediilor secțiilor de votare efectuate cu sprijinul instituțiilor prefectului și al primarilor înaintea începerii activității birourilor electorale ale secțiilor de votare și după finalizarea acesteia.

Contactul fizic, evitat

În ziua votului, fluxul de alegători va trebui să fie organizat astfel încât să se asigure minimum 1,5 m între oricare două persoane, precum și minimum 4 mp suprafață/persoană. În plus, organizatorii vor lua următoarele măsuri de precauție:

- asigurarea facilităților pentru spălatul sau dezinfecția regulată a mâinilor cu alcool 70% sau dezinfectant pentru mâini. Dispensere cu dezinfectant vor fi la intrarea și ieșirea în secția de votare;
- asigurarea și montarea recipientelor unde se vor arunca mănușile și măștile folosite;
- asigurarea curățeniei, aerisirea frecventă și dezinfecția riguroasă a încăperilor, inclusiv a toaletelor;
- purtarea corectă a măștii; portul măștii va fi obligatoriu, atât de către votanți, cât și de către organizatori, masca va trebui să fie astfel poziționată încât să acopere atât gura cât și nasul, pe toată durata prezenței în secția de votare;
- afișarea regulilor de acces și de protecție individuală în locuri vizibile;
- afișarea la loc vizibil a regulilor sanitare, marcarea distanței de 1,5 m între persoane ce intră să-și exercite votul cu banda adezivă pe podea. Dacă se formează cozi, va trebui marcată distanța de 1,5 metri între alegători;
- spălatul sau dezinfecția frecventă a mâinilor (preferabilă portului de mănuși).
- în cazul în care participanții la procesul de vot utilizează mănușile, acestea vor fi schimbate frecvent, iar cei ce poartă mănuși vor fi instruiți să evite atingerea feței cu acestea;

DE

MIRCEA MARIAN
mircea.marian@newsweek.ro

➤ organizatorii va trebui să își dezinfecteze mâinile după fiecare contact cu persoanele care votează și trebuie să își schimbe masca la cel mult 4 ore sau ori de câte ori este nevoie.

Ceremonialul buletinului

La intrarea în fiecare secție de votare, se va măsura temperatura tuturor alegătorilor. Cei febrili vor fi conduși la o cabină de vot separată, deservită de un reprezentant al comisiei de vot echipat corespunzator, cu mănuși, mască, vizieră.

Între membrii comisiilor de votare și public vor exista panouri despărțitoare din folie transparentă, sau ecran de plexiglas, model ghișeu; membrii comisiei de votare vor fi așezați la 1,5 m unul de altul.

În sfârșit, primirea și predarea buletinului va presupune un întreg ritual, pentru a se evita contactul direct: votanții vor așeza pe biroul comisiei buletinul (cartea de identitate), se vor nota datele de către un reprezentant al comisiei de votare, votantul se va servi singur cu buletinele de vot și cu ștampila pe care o va dezinfecta la ieșire din cabina de votare. „S-a introdus o clarificare la solicitarea colegilor de la STS, în sensul în care cei care au carte de identitate vor introduce ei personal cartea în fanta de la tabletă sau aparatul care o citește. Cei care au buletine vechi, pentru că mai există persoane care au buletine vechi, vor fi prelucrate manual cu dezinfectarea mâinilor lucrătorului și cel care preia buletinul", a explicat Raed Arafat, șeful DSU.

Nu se vor mai aplica colante pe cărțile de identitate, prevenirea votului dublu se va verifica electronic, prin intermediul tabletei furnizate de STS.

Persoanele peste 65 de ani vor avea acces prioritar în secția de vot. N

FOTO: PEXELS.COM

COVID19

PE GLOB

Alegeri în pandemie: între Coreea de Sud și Burundi

După panica de la început de an, coronavirusul n-a mai oprit alegerile, fiindcă mai multe state au dovedit că se pot organiza în siguranță.

S-AU ADOPTAT O SERIE DE MĂSURI standard, precum purtarea măștilor, dezinfectarea mâinilor sau evitarea cozilor (deși, în unele locuri, precum Georgia – SUA – nu s-a reușit). Nu a existat niciun set de alegeri care să poată fi asociat cu o explozie a infecțiilor cu coronavirus, deși s-a speculat mult pe acest subiect. Mai mult, alegerile bine organizate și controlul pandemiei au avut drept efect victoria partidelor aflate la guvernare, care au reușit astfel să acopere alte probleme restante. De exemplu, la alegerile din 13 septembrie din Renania de Nord-Westfalia, creștin-democrații au câștigat cu un rezultat mai bun decât la alegerile precedente, un semn că modul în care Merkel a gestionat pandemia a fost apreciat.

Principala problemă legată de organizarea alegerilor în aceste vremuri este legată de absenteism, mulți alegători temându-se să se prezinte la secțiile de votare. La alegerile din Benin, din 26 iulie, prezența a fost de doar 25%.

Totuși, circa o sută de scrutinuri din întreaga lume – inclusiv din Marea Britanie, unde localele au fost amânate cu un an, pentru primăvara lui 2021 – au fost amânate din cauza epidemiei.

Guvernul de la Seoul, un exemplu

Coreea de Sud a fost prima țară care a dovedit că poate organiza, cu succes, alegerile. Metodele folosite în această țară au fost, ulterior, un model pentru alte state democratice.

În Coreea de Sud, la mijlocul lunii aprilie, partidul președintelui Moon Jae-in a obținut o victorie zdrobitoare – a câștigat 180 de locuri din cele 300 ale Parlamentului – pe fondul a ceea ce presa locală a considerat a fi victoria sa împotriva epidemiei de coronavirus. Campania electorală s-a desfășurat în cea mai mare măsură online. Firesc, modul în care guvernul s-a ocupat de epidemia de coronavirus a dominat toate discuțiile din campania electorală. Tema a eclipsat grijile legate de starea economiei sau scandalurile de corupție în care sunt implicați unii consilieri prezidențiali.

Unii se temeau că oamenii nu vor veni la vot,

DE

MIRCEA MARIAN
mircea.marian@newsweek.ro

ÎN LUME
Singapore și-a ales noul guvern în cadrul alegerilor generale din 11 iulie. Burundi a organizat alegeri fără nici o restricție (stânga). Sud-coreenii au purtat mască și mănuși de plastic și au stat la rând să voteze, distanțat, în alegerile parlamentare care s-au desfășurat pe 15 aprilie (jos).

dar şi rata de participare a fost neaşteptat de bună – 66%, cea mai mare din ultimii 16 ani. Peste 11 milioane de oameni, adică 26% din populaţie, şi-au exprimat votul în avans, unii prin poştă, alţii mergând la secţiile de votare deschise special mai devreme, vineri şi sâmbătă.

Dacă cineva care a venit la vot avea temperatura mai mare de 37,5 grade, era dus într-o zonă separată. De asemenea, pacienţilor cu coronavirus li s-a dat opţiunea de a-şi transmite votul prin e-mail.

Alegeri sigure în Asia

În Asia, şi Mongolia, Malaezia, Singapore şi Japonia au organizat alegeri în acest an, în lunile iunie şi iulie, respectând regulile democratice şi menţinând epidemia sub control. Mongolia a permis mitinguri electorale – cu luarea unor măsuri de siguranţă – în timp ce Singapore şi Malaezia le-au interzis complet.

Problemele care au rămas nerezolvate: alegătorii aflaţi în străinătate au avut acces limitat la secţiile de votare deschise în ambasade şi consulate (în Mongolia, circa 8.000 de alegători aflaţi peste hotare nu au putut vota deloc), observatori internaţionali nu au existat, datorită limitărilor legate de transportul internaţional, iar observatorii interni au avut acces limitat în secţii, în unele ţări. De exemplu, în Mongolia, observatorii interni puteau sta în secţiile de votare doar 2-3 ore. Totuşi, urmare a protestelor, şi în această ţară, în unele secţii s-a permis observatorilor să fie prezenţi tot timpul. Totuşi, chiar şi aşa, regulile de distanţare socială împiedică supravegherea atentă a circuitului buletinelor.

Contraexemplu: Burundi

Burundi a organizat alegeri generale la 20 mai 2020, primele din 2015. Autorităţile din Burundi au decis să nu aplice recomandările Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii (OMS) privind distanţarea socială în timpul campaniei. La 12 mai 2020, guvernul a expulzat principalul oficial al OMS din Burundi.

Autorităţile nu au impus restricţii, iar guvernul a furnizat publicului informaţii limitate despre cum să se protejeze de infecţie. În timpul campaniei electorale, au fost permise adunările, iar pe 20 mai, în ziua alegerilor, au fost observate cozi mari în afara secţiilor de votare. O mare parte din Diaspora - mai apropiată de opoziţie - a fost împiedicată să voteze în ambasade din cauza restricţiilor legate de coronavirus.

La 4 iunie, Curtea Constituţională a respins plângerile opoziţiei privind fraudarea alegerilor, iar candidatul partidului de guvernământ, Evariste Ndayoshimiye, a fost declarat câştigător, cu 68% din voturi. Deşi ratele de infecţie au rămas scăzute şi după alegeri (potrivit datelor oficiale), coronavirusul a provocat cel mai probabil moartea preşedintelui în funcţie, Pierre Nkurunziza, la 8 iunie.

Campania electorală s-a desfășurat în Coreea de Sud mai ales online

FOTO: GETTY IMAGES

SABIN ORCAN

Apofenia, boala zilelor noastre

Paradoxul vremurilor pe care le trăim este că niciodată în istorie n-a fost mai greu să definești apetența oamenilor pentru convingeri nebunești, în pofida oricăror evidențe și argumente, decât în epoca „breaking news".

Poate fi altfel numită înverșunarea celor care neagă existența Covidului? A-i spune nebunie nu e „politically correct", o să sară careva să-mi reproșeze. Dar cum să-i spunem? Viziune alternativă? Credință paralelă?

Desigur, nu mă refer aici strict la aspectul patologic al termenului.

Deși, în anii '60, un psihiatru german a găsit o denumire precisă pentru tendința de a percepe în mod absurd conexiuni aparente și înțelesuri ascunse între lucruri fără nicio legătură între ele.

Klaus Conrad studia stagiile incipiente ale schizofreniei paranoide când a sesizat acest simptom la pacienții spitalului din Göttingen. I-a zis apofenie, din grecescul apophaínō (*ἀποφαίνω*), în traducere liberă – „a părea".

Să te încrezi într-o părelnică teorie a conspirației nu e neapărat un semn definitiv de boală psihică. Mai degrabă, e dovada unei cronice lipse de informare. Adepți ai diverselor teorii ale conspirației au existat de când lumea. Paradoxal e că, odată cu internetul, ei au prins o portavoce prin care-și fac simțită prezența mai ceva ca niciodată.

În fiecare zi apar, iată, din ce în ce mai mulți negaționiști ai Covidului. Nu doar cei câțiva ieșiți în stradă ca să protesteze contra măștii pe care o numesc „botniță" sau contra guvernului pe care-l acuză de „dictatură". Acuzații cu o încărcătură aparte într-o țară care abia dacă s-a trezit din noaptea comunistă.

Nenumărați alții roiesc în voie pe rețelele de socializare. Acolo unde orice știre despre boala care a cuprins planeta își găsește rapid un pluton de contestatari acerbi. Pentru ei, nimic nu e ce pare a fi. Și totul are o explicație scoasă din burtă: virusul e banal, specialiștii sunt vânduți, pericolul e exagerat, statisticile sunt inventate, presa e mincinoasă, politicienii sunt profitori.

Să te încrezi într-o părelnică teorie a conspirației nu e neapărat un semn definitiv de boală psihică

Mai grav e că, pe fondul acestei pandemii de prostie naturală, se insinuează și mai ușor manipulările lansate de adevărații noștri dușmani. Cum ar fi, la o adică, Rusia. O țară cu o vastă experiență în materie de propagandă și dezinformare.

Puteți afla din paginile revistei noastre că e valabil și astăzi manualul după care se antrenau spionii sovietici acum mai bine de o jumătate de secol. Recent dezvăluitele documente arată că, pe lângă metodele clasice de racolare, agenții KGB erau intens instruiți în tehnici de manipulare și dezinformare. Pe care le aplică, bine mersi, în continuare. Inclusiv în privința Covidului.

Operațiunea „Infecția" declanșată de Uniunea Sovietică în anii '80 – pentru a convinge populația occidentală că virusul HIV a fost creat în laborator de armata SUA – este cel mai cunoscut caz. Ale cărui urmări pot fi încă resimțite în largul internetului. Deși acțiunea făcând parte din planul de „măsuri active" al fostei dictaturi comuniste a fost demult deconspirată și demontată, chiar de către fostul șef al arhivelor KGB, ecourile nu s-au stins încă. Există și astăzi destui inși convinși că americanii au inventat SIDA!

În aceeași cheie poate fi citită și teoria conspirației care ne spune că tot oculta mondială – cu sediul unde în altă parte decât la Washington – e vinovată și pentru Covid. Și uite-așa se cristalizează sentimentul de falsă „panică morală", descris de Marshall McLuhan într-una dintre cărțile lui memorabile despre fenomenul media.

Carevasăzică, să nu ne panicăm din cauza coronavirusului, ne îndeamnă apofenicii zilelor noastre. Să ne panicăm, în schimb, pentru că sub pretextul pandemiei ni se fură tot – resurse, libertate, credință, viață!

Cum poate fi tratată nebunia negaționiștilor, dar și cum poate fi contracarată campania de „fake news" sunt întrebări pe care ar trebui să și le pună nu doar presa de pe malurile Dâmboviței. Câtă o mai fi rămas ea sănătoasă la cap. Ci și statul român despre care unul dintre apofenicii de serviciu ne sugera cândva să ni-l întărim.

SABIN ORCAN este director al *Newsweek România*

SABIN GHERMAN

Electorale de unică folosință

Știi care-i paradoxul acum? Că, pe când avem banii ăștia europeni mulți, pe când - în sfârșit - pare că am învățat și cum să-i cheltuim pe proiecte, partidele și-au pierdut orice urmă de credibilitate. Anul ăsta am inaugurat cu fast cinci kilometri de autostradă, un pod și un traseu de metrou, anul trecut bucuriile de stradă au fost plecarea hămesiților de la guvernare (unii la pușcărie); în anul Centenarului, marile victorii au fost angajarea unor coafeze la Departamentul Centenar și zburlea-la comică a Academiei Române către Budapesta că de ce-au angajat doctori în istorie, etnografi, specialiști în demografie și alți tipi cu doctorate să cerceteze și ei suta aia de ani. Și tot așa, de treizeci de, ani. Sau de-o sută? Anul ăsta, cele mai faine proiecte le au, în general, candidații fără mari șanse – sigur, aici nu-l punem pe Bolojan, premiantul de departe al înțelegerii că țara asta degeaba a aderat în acte la Uniunea Europeană dacă nu se și integrează prin fapte.

Ce deranjează?

Alegerile nu sunt pentru proiecte, ci pentru putere. În teritoriu mai ales, discuțiile publice între candidați sunt aproape de zero, un fel de antrenament pentru parlamentare, „să tragem acuma la locale ca să se vadă la parlamentare! Candidații din fruntea sondajelor nu merg la dezbateri, își securizează orice simpatie, urlă la subalternii din partid să împartă fluturași sau își plătesc emisiuni la radio și tv „cu condiția să fiu singur cu moderatorul". Mizele sunt, în primul rând, ale liderilor: dacă PSD o face lată, Ciolacu e făcut ciolan și mâncat cu tradiționala fasole la cazan - în cazanul ăla o să fiarbă și cei care, mai cu hâr, mai cu mâr, au mers cu el.

La PNL se pun șampaniile la rece și Orban zice că habar n-are că multe șampanii de-astea sunt aduse direct din sediile PSD, de ăia care anul trecut au fost iadul pe pământ și anul ăsta sunt manageri de paradis (fazele alea cu Chirica de la Iași, făcut praf anul trecut de Rareș Bogdan și apoi, după ce anul ăsta băut-a apă sfințită de la liberali, desmierdat de același Rareș Bogdan, rămân în antologia comediei românești alături de Caragiale și Birlic).

La USR, situația e simplă: cariere personale de cele mai multe ori impresionante, dar totală inabilitate a liderilor de a vorbi cu oamenii, inclusiv cu propriii oameni, cei din teritoriu – e un fel de muncă de birou; parcă s-au împăcat cu ideea că USR e partid nou și dacă românii și-au dorit un partid nou ce tot comentează? Există și gata, planul e îndeplinit! E ca meseria de român, ce-i greu de înțeles? Că mișcă Ungureanu cu spitalele sau Goțiu cu pădurile? Să vezi numa' ce și-o vor lua...

PMP rămâne legat de Traian Băsescu, unul dintre puținii lupi de mare care înțeleg uscăciunea asta de campanie; au și oameni faini, școliți prin americi și europe, dar și peremiști deghizați, de-ăia care mai dorm cu securea sub pat că vin ungurii și le fură Ardealul via Târgu Mureș/Marosvásárhely.

De cealaltă parte, UDMR știe că tăcerea e de aur și joacă așa cum ne-au învățat de ani buni: noi reprezentăm o comunitate cu aspirații, atitudini și resurse specifice, vorbim doar despre și cu acea comunitate; cu ăilați povestim doar în Parlament, punct cu punct.

Erted? Ponta e un manelist care s-a apucat de muzică ușoară, spre disperarea maneliștilor grei din PSD; gata cu banii fără număr, gata cu „dedicație din partea lu' nașu'" – pare mai frecventabil, mai la costum, mai fără kilu' de aur la gât; pesediștii săracii văd cum vlăstarul lor se ridică și le joacă pe masă și le râde-n nas. Singura lui capcană e cea pe care și-o construiește singur, dacă într-adevăr face duet cu Tăriceanu cel răsuflat și alungat cam de la toate mesele.

Toți oamenii ăștia se bat pentru putere. Sunt 80 de miliarde de euro la orizont și din ei poți moderniza România sau poți face fericite cateva sute de familii & generațiile aferente. Așa-i c-ar fi trebuit și dezbateri? Că altfel noi rămânem, ca de obicei, doar cu zbaterile...

Ne vedem la vot, nu-i așa?

Alegerile nu sunt pentru proiecte, ci pentru putere. În teritoriu mai ales, discuțiile publice între candidați sunt aproape de zero

SABIN GHERMAN
este contribuitor la
Newsweek România

MAFIA CONSTANȚEI

Făgădău „uită" să recupereze un teren furat de Mazăre

Primarul Constanței este obligat de Înalta Curte să aducă o bucată de parc înapoi în patrimoniul orașului.

UNUL DIN INTERMEDIARII afacerilor corupte cu retrocedări de terenuri ale lui Radu Mazăre, Georgică Giurgiucanu a fost condamnat la închisoare în februarie 2019. Prin decizia de condamnare, judecătorii au decis ca un teren din Parcul Tăbăcărie din Constanța, cu ieșire la lac, teren aflat în proprietatea lui Giurgiucanu, să se întoarcă în proprietatea municipiului Constanța. În septembrie 2020, la mai bine de un an și jumătate de la sentință, terenul este tot al lui Georgică Giurgiucanu. Și este un paradis al gunoaielor, printre care și-au găsit sălaș persoane fără adăpost. Sarcina readucerii acestui teren în patrimoniul municipiului Constanța este a primarului Decebal Făgădău, „copilul" administrativ al fostului primar Radu Mazăre.

Povestea lui Georgică

Cine este Georgică Giurgiucanu? Povestea lui începe „în 2001, într-un birou notarial din București, unde Georgică Giurgiucanu, un afacerist din Constanța, a fost împuternicit să se ocupe de retrocedarea unei importante averi imobiliare ce fusese confiscată de comuniști după cel de-Al Doilea Război Mondial. Proprietățile în cauză sunt situate în județul Constanța și s-au aflat în posesia familiei lui Ioan Movilă, fost magistrat și deputat în Parlamentul României, decedat la începutul secolului trecut. Ioan Movilă (1846-1904) a întemeiat primele stațiuni de pe litoralul românesc – Eforie și Techirghiol.

După revoluția din '89, Ivonne Movilă, una dintre descendentele demnitarului, a încercat să recupereze o parte din moștenire.

Ca în mai toate cazurile de retrocedare din România, procesul s-a dovedit anevoios din cauza birocrației dar mai ales fiindcă pe terenurile confiscate au fost emise alte rânduri de acte de proprietate și au fost construite cartiere de blocuri sau case.

În cazul proprietăților Movilă, procesul a fost și mai complex, deoarece o parte din moștenire fusese deja donată benevol statului român de unul dintre moștenitori.

În 2001 însă, Ivonne Movilă l-a întâlnit pe Georgică Giurgiucanu, un om de afaceri din Constanța. Cei doi au semnat în biroul notarului Jean Andrei din București un contract care spunea că dacă duce la bun sfârșit demersurile, Giurgiucanu primește jumătate din terenuri.

În octombrie 2002, Ivonne Movilă a decedat la 75 de ani, neapucând să intre în posesia fostei averi. Tragicul eveniment nu a fost însă un obstacol pentru Giurgiucanu care abia se încălzise pentru sprintul final.

O investigație penală derulată de DNA a stabilit că în perioada următoare a falsificat o serie de documente și a susținut, în numele Ivonnei Movilă, că avea de recuperat 1.250 de hectare de terenuri evaluate la peste jumătate de miliard de euro.

Pe Giurgiucanu nu l-au oprit nici hățișul birocratic și nici faptul că unul dintre fiii lui Ioan Movilă donase prin testament în 1945 o mare parte din averea Academiei Române. Pe acel teren a fost construit și extins, în secolul trecut, cartierul de locuințe Andalchioi.

Giurgiucanu a cerut să primească alte terenuri în locul acestuia. Scopul grupării din care făcea parte afaceristul era acela de a pune mâna gratuit pe terenuri valoroase cum sunt plajele din Mamaia. Giurgiucanu și-a făcut însă norocul pe mâna altcuiva.

Potrivit anchetatorilor, el a fost un pion important, însă cel care a rafinat și a finalizat operațiunea a fost chiar primarul Radu Mazăre, ajutat de prieteni", arăta Rise Project într-o investigație din 2019.

Condamnarea din 2019

Unul din multele terenuri pe care Giurgiucanu le-a obținut a fost și unul din Parcul Tăbăcărie din Constanța, chiar pe malul lacului omonim. Un teren de peste 12.000 de metri pătrați, care se afla în proprietatea municipiului Constanța. În februarie 2019, după mai bine de un deceniu de cercetări și procese la diferite instanțe, Giurgiucanu a fost condamnat la închisoare cu executare de către Înalta

DE

SABIN ORCAN
sabin.orcan@newsweek.ro
CĂTĂLIN PRISACARIU
catalin.prisacariu@newsweek.ro

Plin de gunoaie și de oameni ai străzii (sus). Lotul din Parcul Tăbăcărie era al Primăriei Constanța în 2003, acum este încă, de facto, al lui Georgică Giurgiucanu (jos, dreapta), deși înalta Curte a decis să revină la municipiu

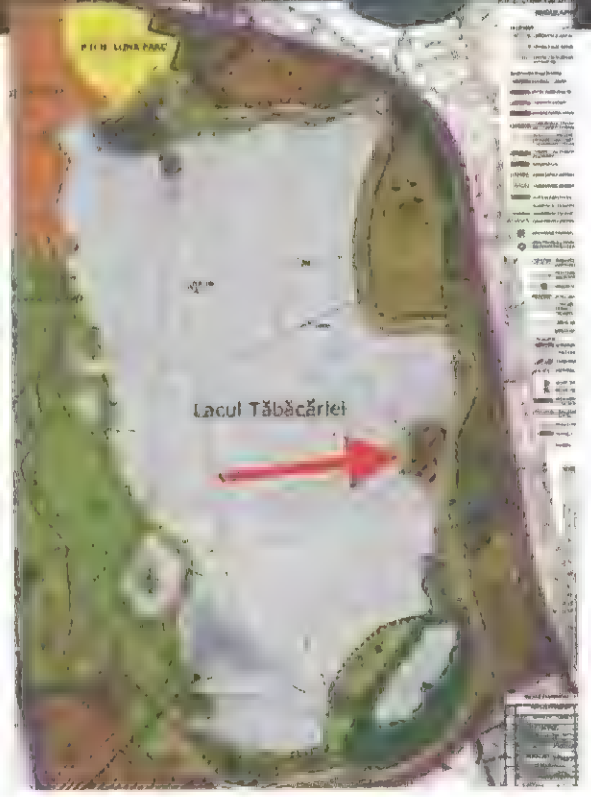

Curte de Casație și Justiție, la pachet cu fostul primar Radu Mazăre și mulți alții implicați în afacerile corupte ale acestuia.

Conform minutei sentinței date de Înalta Curte, „condamnă pe inculpatul Giurgiucanu Georgică la pedeapsa de 5 ani închisoare pentru instigare la complicitate la săvârșirea infracțiunii de abuz în serviciu, în formă continuată (...), condamnă pe același inculpat la pedeapsa de 5 ani și 6 luni închisoare pentru complicitate la săvârșirea infracțiunii de abuz în serviciu, în formă continuată (...), condamnă pe același inculpat la pedeapsa de 3 ani închisoare pentru comiterea infracțiunii de asociere pentru săvârșirea de infracțiuni (...), contopește pedepsele aplicate prin prezenta, inculpatul Giurgiucanu Georgică urmând să execute pedeapsa cea mai grea, de 5 ani și 6 luni închisoare".

Terenul din Parcul Tăbăcăriei, înapoi la oraș

Aceeași minută arată că se „dispune restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunilor, în sensul revenirii următoarelor terenuri în domeniul public al statului sau, după caz, în domeniul public ori privat al Unității Administrativ Teritoriale Municipiul Constanța". Printre terenurile care trebuie să revină în patrimoniul municipiului Constanța se află și „terenul intravilan, în suprafață de 12.129 mp, intabulat în CF nr. 41984, cu nr. cadastral 15458, situat în Constanța, zona Lac Tăbăcărie". Acesta este exact terenul aflat încă în proprietatea lui Georgică Giurgiucanu.

Azi, acel teren care valorează milioane de euro este o groapă de gunoi. Pierderea este, însă, în primul rând a constănțenilor, văduviți de o bucată masivă de parc într-un oraș care nu e deloc generos în spații verzi. Ba chiar dimpotrivă. De ce este acel teren o groapă de gunoi? Proprietarul, evident, nu se poate ocupa de salubrizare, fiind la închisoare, și nici nu a simțit nevoia să delege misiunea. Primăria, pe de altă parte, nu poate interveni pe un teren privat. Efectul este perpetuarea statutului de groapă de gunoi al terenului lui Giurgiucanu.

Făgădău zice că a făcut demersuri

Newsweek România l-a contactat pe primarul Decebal Făgădău pentru explicații. „Am făcut demersuri pentru recuperarea tuturor terenurilor asupra cărora ICCJ s-a pronunțat", a răspuns acesta în scris. *Newsweek România* a solicitat lămuriri suplimentare. Până la ora publicării acestui articol, acestea nu au venit. După ce Înalta Curte i-a condamnat pe Giurgiucanu, Mazăre și restul, prin Consiliul Local Constanța a trecut o singură hotărâre care ar putea avea legătură cu demersurile de recuperare a terenului. Este vorba de HCL 298 din iulie 2019, „HOTĂRÂRE DE CONSILIU PRIVIND APROBAREA UNOR PRECIZĂRI REFERITOARE LA APLICAREA PREVEDERILOR REGULAMENTULUI LOCAL DE URBANISM AFERENT PLANULUI URBANISTIC ZONAL APROBAT PRIN HCL 415/2003 - ACTUALIZARE PUZ (Plan de Urbanism Zonal – n.r.) LAC TĂBĂCĂRIE", cum apare pe site-ul Primăriei. În mod ciudat, însă, titlul HCL nu trimite la niciun document, așadar este un mister ce conține. Că primarul Făgădău știe că terenul a ajuns un focar de infecție este dovedit de o HCL din 2017 prin care lui Giurgiucanu i s-a mărit impozitul pe teren cu 300% tocmai din acest motiv. După trei ani, însă, problema a rămas.

FOTO: NEWSWEEK ROMÂNIA; PRIMĂRIA CONSTANȚA; FACEBOOK

Cum să trântești blocuri de P+8 pe plajă la Mamaia

Legăturile firmei beneficiare cu Mazăre sunt multe, clare și scumpe. În schemă apare și soția actualului primar.

„VILE TURISTICE P+2E", ATÂT putea să ridice Blue Beach SRL în Mamaia, la plajă, pe un teren cumpărat de la Primăria Constanța. Dar primarul Decebal Făgădău a considerat că e puțin și a împins în Consiliul Local o Hotărâre care dă dreptul firmei să ridice blocuri de opt etaje. Totul democratic, prin votul consilierilor locali, desigur. Care, în naivitatea lor, habar nu aveau că le cresc profitul prietenilor fostului primar, Radu Mazăre, acum aflat la pușcărie pentru mafiotizarea Constanței.

Cum crește o clădire de patru ori

Pe 30 iunie a.c., Consiliul Local Constanța s-a întâlnit în ședință ordinară. Printre Hotărârile luate cu acea ocazie s-a numărat și cea cu numărul 214. Articolul 1 spune următoarele: „Se aprobă raportul de evaluare nr. 173673/10.09.2019, actualizat prin raportul de evaluare nr. 36751/24.02.2020, întocmit pentru terenul situat în municipiul Constanța, stațiunea Mamaia, Aleea Lamia nr. 8 (careu C2, lot 33), în suprafață de 2.858 mp, cu nr. cadastral 218682, ce a făcut obiectul contractului de vânzare-cumpărare încheiat cu municipiul Constanța autentificat sub nr. 3256/30.07.2004, ce stabilește diferența de preț în sumă de 521.985,12 euro, fără TVA, rezultată ca urmare a solicitării modificării reglementărilor urbanistice din «vile turistice P+2E» în «construire ansamblu cu funcțiuni pentru turism, apartamente de vacanță, locuințe permanente, amenajări ale spațiilor publice, semipublice și private» conform certificatului de urbanism nr. 2868/30.07.2018 și memoriului de arhitectură întocmit de către SC Illustra Design SRL, în faza DTAC, anexat cererii nr. 160292/21.08.2019 (POT=62,54%, CUT=4, regim de înălțime P+8E, suprafață construită la sol=1.787,43 mp, suprafață desfășurată totală=11.429,10 mp)".

Pe scurt, în loc de clădiri cu maximum două etaje, consilierii locali au decis să se facă ditamai blocurile de opt etaje.

Primarul, cel care a împins proiectul de HCL

De la ce a plecat această Hotărâre de Consiliu Local? De la „cererea și memoriul de arhitectură întocmit de SC Illustra Design SRL, faza DTAC, în luna noiembrie 2018, înregistrate sub nr. 160292/21.08.2019, prin care societatea BLUE BEACH SRL solicită emiterea avizului Direcției autoritare și sprijin operatori economici".

Conform surselor din Consiliul Local, imediat ce acea cerere a fost înregistrată, primarul Decebal Făgădău a început demersurile de aprobare în CL.

Nu a avut succes, însă, decât după aproape zece luni, la sfârșitul lui iunie a acestui an, când în Consiliul Local au fost puse „în dezbatere referatul de aprobare al domnului primar Decebal Făgădău înregistrat sub nr. 94035/17.06.2020, avizul Comisiei de specialitate nr. l de studii, prognoze economico-sociale, buget, finanțe, administrarea domeniului public și privat al municipiului Constanța, avizul Comisiei de specialitate nr. 5 pentru administrație publică, juridică, apărarea ordinii publice, respectarea drepturilor și libertăților cetățeanului și raportul Direcției autorizare și sprijin operatori economici nr. 96248/22.06.2020".

La vot, 16 din 27 de consilieri au votat favorabil (balanța, conform surselor locale, a fost înclinată de consilierii PMP), astfel că Blue Beach SRL și-a văzut cererea aprobată.

Firma beneficiară, legături strânse cu Mazăre

De ce s-a zbătut primarul Decebal Făgădău așa de tare ca această cerere să fie rezolvată pe cât de rapid s-a putut? Contactat de *Newsweek România*, primarul din Constanța a transmis

FOTO: INQUAM PHOTOS / GEORGE VILIA

doar că nu comentează: „Nu doresc să ofer vreun punct de vedere cu privire la acest subiect".

Ce se ştie, însă, de Blue Beach SRL este că are patru deţinători. Jumătate din părţile sociale sunt deţinute de către Aterina Global SRL, o firmă din Constanţa.

Iar această Aterina Global SRL are pachete mari de părţi sociale sau de acţiuni la multe dintre companiile controlate de Radu Mazăre, fostul primar al Constanţei, acum la închisoare pentru corupţie. Astfel, Aterina Global SRL are 64,4% din Aqualand SRL (parcul de distracţii Aqua Magic din Mamaia), deţine acţiuni la Garden Shop Services SA (fosta Pomacost), compania care întreţinea spaţiile verzi din municipiu, mai are 50% din părţile sociale ale Tomis Marina Management SRL (la care a fost acţionar chiar Radu Mazăre, potrivit declaraţiei sale de avere depuse în 2008) şi are şi 50% la M.M. Recycling SRL, companie la care restul părţilor sociale sunt deţinute de celebra Polaris M Holding SRL, firma de salubritate controlată de Mazăre şi Sorin Strutinsky, ultimul condamnat la zece ani şi opt luni închisoare şi dat în urmărire generală pentru afacerile ilegale ale companiei.

Împrumutul de 600.000 de euro

Aşadar, Aterina Global SRL, care deţine 50% la Blue Beach SRL (firma căreia primarul Făgădău i-a făcut referat favorabil să construiască blocuri de opt etaje pe plajă), are toate legăturile posibile cu Radu Mazăre, omul care l-a crescut pe Decebal Făgădău ca viceprimar.

Deloc surprinzător, Aterina Global SRL este deţinută de un offshore din Cipru (GKL Engineering Ltd cu 99%) şi de Nicoleta Dogaru – 1%.

Ceilalţi proprietari ai Blue Beach SRL sunt grecii Antonios Gioxas (30%), Teodora-Maria Skantzikas (18%) şi Ioannis Skantzikas (2%). Ioannis Skantzikas este o cunoştinţă foarte veche a lui Radu Mazăre: în declaraţia de avere depusă în 2008, primarul de atunci al Constanţei menţiona că-i dăduse cu împrumut grecului 600.000 de euro. Cu alte cuvinte, Mazăre era interesat ca orice investiţie a lui Ioannis Skantzikas să meargă şi foarte bine, ca să-şi recupereze banii.

Actualul primar al Constanţei se simte intangibil, nu simte nevoia să explice în niciun fel deciziile luate

MOŞTENITORUL
Decebal Făgădău este doar un alt costum cu care s-a îmbrăcat Radu Mazăre, Constanţa fiind condusă prin aceleaşi metode ca pe vremea edilului aflat acum la închisoare

Soţia lui Făgădău, pe circuitul părţilor sociale

O altă operaţiune a Blue Beach SRL duce chiar spre soţia primarului Făgădău, Monica Daniela Gaitanidis – Făgădău. Astfel, pe 29 mai a.c., Blue Beach SRL s-a înţeles cu proprietarul Roxor Black SRL din Constanţa, Theodoros Skandalidis (asociat unic), să cumpere 90% din părţile sociale: 80% ar fi ajuns la Blue Beach SRL şi 10% la Nikolaos Skantzikas, administratorul Blue Beach SRL. Pe 6 iulie a.c., însă, asociatul unic al Roxor Black SRL, Theodoros Skandalidis, a refuzat să mai cesioneze părţile sociale.

Skandalidis a ajuns să deţină părţile sociale ale Roxor Black SRL prin cesiune de la Monica Daniela Gaitanidis – Făgădău, soţia primarului, care avea 50%, şi Alexandru Babu, fratele viceprimarului Dumitru Babu al Constanţei. În 2017, cei doi au dobândit firma de la proprietarii anteriori.

Newsweek România l-a întrebat pe primarul Decebal Făgădău dacă ştia şi/sau ştie de legăturile Blue Beach SRL cu Radu Mazăre şi cu soţia sa, dar Făgădău a ales, aşa cum am arătat mai sus, să nu comenteze pe acest subiect.

JOCURI STRATEGICE

Importăm pulberi pentru armament din Rusia, via Serbia

Țară NATO cu o poziție strategică de maximă importanță, România depinde militar de vecinul de la est.

ROMÂNIA A IMPORTAT TNT și pulbere pentru fabricarea muniției în valoare de 15.826.500 USD și 8.238.000 euro în ultimii cinci ani. Afacerile sunt derulate în secret de peste 20 ani de compania de stat Romarm, aflată sub patronajul Ministerului Economiei.

Cei mai mulți bani, în jur de 19 milioane euro, au ajuns la o firmă sârbească patronată de Nebojsa Novakovic, unul dintre cei mai mari dealeri de arme din Balcani. Restul banilor au ajuns la firme din Bulgaria, Turcia și Germania.

Newsweek România a obținut în exclusivitate date și informații despre aceste contracte ținute la sertar, departe de ochii opiniei publice, care arată că fabricile de muniție românești sunt dependente în special de pulberea achiziționată din Serbia. Generalul (r) Alexandru Grumaz spune că pulberea sârbească este produsă cu materie primă importată din Rusia, ceea ce reprezintă o vulnerabilitate pentru România, stat membru NATO.

În tot acest timp, fabricile de TNT și pulberi de la Făgăraș și Victoria au fost lăsate de izbelițe. Companiile din industria de apărare nu au mai cumpărat pulberi de la cele două fabrici, iar Ministerul Economiei nu a mai alocat bani pentru retehnologizare și modernizare. Nici măcar pentru autorizațiile de mediu.

Într-un final, fabrica de la Făgăraș a fost tăiată și vândută la fier vechi pentru o datorie de 200.000 euro, iar cealaltă a fost băgată în conservare în urmă cu 14 ani.

De abia acum, după 30 de ani de la Revoluție, Ministerul Economiei a alocat o primă tranșă de 22 milioane de euro pentru achiziționarea unei noi instalații de pulberi pentru fabrica de la Victoria.

Fabrica de la Făgăraș, „vândută la inox vechi"

În 1921, la Făgăraș, au început lucrările pentru montarea primei instalații de produs pulberi. Lucrările au durat până în 1939, când instalația a devenit operațională. După peste 35 de ani, în 1975, fabrica a fost modernizată în urma unui contract amplu de transfer de tehnologie din China. Apoi a început construcția unei noi capacități de producție, similară cu instalația chinezească, echipamentele fiind puse în funcțiune în 1986. Între 1991 și 2000, au fost retehnologizate mai multe linii de producție a explozivilor de mare putere, iar în anul 2000 a fost pusă în funcțiune o instalație de nitrare, unde putea fi produs TNT.

Fostul director al fabricii, Nicolae Micu, declara pentru *Newsweek România* că la Făgăraș nu se mai pot produce pulberi pentru că o instalație care producea nitroceluloză a fost dezafectată și vândută la fier vechi de Primăria Făgăraș în contul unei datorii de aproximativ opt miliarde de lei vechi, adică în jur de 200.000 euro. „Instalațiile aveau nevoie de reparații capitale și o stație de epurare. Erau probleme pe partea de utilități. Toată strategia privind platforma a fost să nu mai existe", spunea mâhnit Nicolae Micu.

Cine se află în spatele acestei strategii nu se știe. Cert este că România a ajuns să importe 90% din necesarul de pulberi din Serbia.

Generalul (r) Alexandru Grumaz e

DE

PETRU ZOLTAN
petru.zoltan@newsweek.ro

FOTO: GORJEANUL.RO

DELĂSARE
Uzina Mecanică de la Sadu, care produce muniție, deci are nevoie de pulberi, din ce în ce mai decrepită

mult mai categoric şi spune pe şleau: „Fabrica a fost tăiată pentru că exista o datorie către Primăria din Făgăraş. Iar băieţii deştepţi nu au făcut altceva decât să o taie şi să vândă nu la fier vechi, la inox vechi. Acum, efectiv, depinzi de bulgari, de sârbi, de ruşi. Asta este toată treaba. Cumpărarea de pulbere se făcea de la sârbi, dar materialele pentru fabricaţie veneau de la ruşi. A fost un moment când ruşii nu au mai vândut materie primă către Serbia iar noi nu am mai primit pulbere".

2.300 de tone de praf de puşcă pe lună. În trecut

La 30 de kilometri de Făgăraş, în oraşul Victoria, se află compania Pirochim Victoria care producea pulberi fără fum. Aceasta se află de 14 ani în conservare. Înainte de cel de-Al Doilea Război Mondial, Ministerul Înzestrării Armatei a desemnat grupul german Ferrostahl să proiecteze şi să construiască o fabrică pentru producerea de pulberi fără fum. În 1937, un decret regal a stabilit locul şi statutul legal pentru începerea lucrărilor: la poalele Munţilor Făgăraş.

Grupul german Ferrostahl avea un proiect de 250 de clădiri, din care 40 urma să fie ridicate de partea română. Şantierul pulberăriei de la Ucea ajunsese cel mai mare din ţară, iar lucrările au fost finalizate în 1954. „Fabricile Ucea" erau formate din nouă secţii speciale: fabrica de oxigen, acid azotic, acid sulfuric, azotat de amoniu, nitroceluloză, amoniac şi pulberi. Pe lângă ele s-a dezvoltat platforma şi s-au fabricat metanol, formol, răşini. În 1983, muncitorii ajunseseră să producă 2.300 de tone de praf de puşcă într-o lună.

După anii 1990, fabrica de la Victoria şi-a început triumfător declinul. Specialiştii au fost concediaţi pe capete şi producţia de pulberi s-a redus. La fel şi comenzile. De aproape 14 ani, fabrica a intrat în conservare iar astăzi mai sunt în jur de 70 de angajaţi plătiţi să păzească ceea ce a mai rămas din fabrică.

Peste 90% din necesarul de pulberi pentru scopuri militare importate în România provin din materii prime rusești, prelucrate în Serbia

30 de ani pentru 22 de milioane euro de la stat

La 30 de ani de la Revoluţie, noul ministru al Economiei, Virgil Popescu, a atras atenţia că România se confruntă cu o mare problemă din cauza importurilor de pulberi din Serbia.

„Importăm pulbere din Serbia şi orice ţară serioasă din Uniunea Europeană şi din NATO trebuie să aibă şi să poată produce propria pulbere. Este o prioritate maximă a noastră să facem investiţii în fabrica de pulberi de la Făgăraş, pentru că e normal, e logic, e de bun simţ să avem propria fabrică de pulberi", spunea la începutul acestui an ministrul Virgil Popescu.

În urma acestor declaraţii, ministrul Virgil Popescu a alocat de la Ministerul Economiei pentru Romarm o primă tranşă de aproximativ 22 milioane euro pentru achiziţionarea unei instalaţii noi pentru a începe producţia de pulberi la Victoria.

„Este o mare realizare a Ministerului Economiei, mult mai importantă decât modernizarea elicopterelor. Pentru că de pulbere ai nevoie la fabricarea de cartuşe, proiectile. Dacă nu ai pulbere şi eşti dependent de o ţară pro-rusă e complicat să îţi rezolvi problemele. Sârbii sunt pro ruşi", a spus generalul (r) Alexandru Grumaz.

Vânzătorul de pulberi: Nebojsa Novakovic

Ministerul Economiei are în subordine Compania Naţională Romarm, o structură de tip holding, care la rândul ei controlează alte 15 companii de stat

din industria de apărare românească. Pentru toate aceste companii, în ultimii cinci ani, Romarm a importat pulbere și TNT în valoare de 15.826.500 USD și 8.238.000 euro, conform documentelor consultate de *Newsweek România*, pentru o cantitate de aproximativ 1.500 de tone de pulberi.

Majoritatea achizițiilor, aproximativ 90%, au fost sparte în zeci de contracte mici a căror valoare nu depășește 100.000 euro și au fost atribuite direct companiei Uni Global D.o.o. din Serbia. Valoarea cumulată a contractelor semnate cu firma sârbească se învârte în jurul sumei de 19 milioane euro.

Compania Uni Global D.o.o. fost înființată în anul 1993 și se ocupă de export. Vinde de la produse agricole până la bunuri din industria specială, dar și arme și echipamente militare sub patronajul lui Nebojsa Novakovic, unul dintre cei mai mari comercianți de arme din Balcani. Firma lui Novakovic exportă în Germania, Italia, Bulgaria, Polonia, Cehia, Rusia, China și Franța. În România, clientul fidel al Novakovic este compania de stat Romarm. În urmă cu un an, presa din Serbia menționa că unul dintre spațiile deținute de firma lui Novakovic a fost închiriat politicianului Dragan Djilas, șeful Alianței pentru Serbia și fondatorul Partidului pentru Libertate și Justiție.

Uzina Mecanică Sadu, pulbere de 6,24 milioane USD

În ultimii cinci ani, Romarm a cumpărat pulbere propulsivă pentru Uzina Mecanică Sadu de la compania Uni Global D.o.o., din Serbia. Primul contract a avut o valoare de 2,034 milioane USD, a urmat un nou contract de 3,19 milioane USD, apoi un altul de 229.500 USD. Ultimul contract a avut o valoare de 792.000 USD pentru o cantitate de 48.000 kg de pulberi. Ceea ce înseamnă că s-a plătit 16,5 USD pe kilogram. Valoarea cumulată a celor patru contracte a fost de 6.245.500 USD.

Compania de stat Uzina Mecanică Sadu produce muniție de infanterie calibre NATO: 5,56 x 45 mm, 7,62 x 51 mm, 9 mm Parabellum, în diferite variante constructive precum și calibre „Est" - de la 5,45 mm la 9 mm Makarov, de armament de infanterie și componente pentru acesta.

FINANȚARE
Ministrul Economiei, Virgil Popescu, a deblocat 22 de milioane de euro pentru fabrica de la Victoria. Generalul (r) Grumaz spune că, până acum, nu s-a vrut asta

Romarm, dependentă de sârbi

În anul 2019, Romarm a semnat un nou contract cu compania sârbească pentru a livra pulberi la Uzina Mecanică Cugir. Valoarea contractului a fost de 1.848.000 USD. De pe site-ul uzinei aflăm că și această companie de stat produce mai multe tipuri de muniție, inclusiv de tip NATO. Pentru Cugir s-au mai semnat contracte de achiziție a pulberei cu firmele Almamet Gmbh din Germania, cu elvețienii de la Nitrochemie Wimmis, dar și cu bulgarii de la Arsenal JSCO. Pentru compania Tohan s-a cumpărat pulbere de la nemții de la Wamno și bulgarii de la Dunarit Corp. Tot pentru Tohan, dar și pentru Uzina Mecanică Mija, s-a cumpărat TNT de la sârbii de la Uni Global. Valorea cumulată a acestor contracte a fost de 9.519.875 USD și 8.238.000 euro.

Firimituri sferice și din Turcia

Compania Romarm a achiziționat pulbere sferică pentru muniția produsă la Uzina Produse Speciale Dragomirești de la firma turcească Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu (MKEK) pentru o sumă de 61.125 euro. Deținută de guvernul de la Ankara, compania turcească a fost înființată în secolul al XV-lea pentru a servi corpurile de artilerie ale Imperiului Otoman. MKEK are în prezent zece fabrici moderne cu 5.500 de angajați și este în continuare principalul furnizor de muniție și armament pentru Forțele Armate Turcești.

FOTO: INQUAM PHOTOS / ILONA ANDREI; FACEBOOK: CYBERSECURITYTRENDS.RO

Șeful Romarm: „Tuturor le e teamă că venim cu pulberile pe piață"

Gabriel Țuțu invocă și concurența pentru a explica de ce o fabrică de pulberi în România nu a fost dorită.

DIRECTORUL GENERAL AL ROMARM, Gabriel Țuțu (foto), a declarat pentru *Newsweek România* că în acest moment se negociază cu trei companii achiziționarea unei instalații de producere a pulberilor. Cele mai avansate sunt cu compania elvețiană Nitrochemie, deținută de nemții de la Rheinmetal. Primele pulberi românești vor fi produse într-un termen minim de doi ani de la semnarea contractului. Până atunci, continuăm să cumpărăm pulbere sârbească.

***Newsweek România:* Unde se face noua fabrică de pulberi?**

Gabriel Țuțu: Facem o nouă fabrică de pulberi la Victoria. La Făgăraș o să facem explozibil. Romarm a avut două fabrici: Pirochim Victoria și UPS Făgăraș. Făgărașul făcea explozivi și simpla bază pentru că avea nitroceluloză. Nu mai funcționează! Trebuie să ai o distanță de minim 4 km între nitroceluloză și fabrica de procesare, e mai complicat. A rămas ca la Făgăraș să facem explozibil iar la Victoria să facem pulberi.

Cât costă noua instalație?

Ministerul Economiei prin Romarm va investi aproximativ 36 de milioane euro. Trebuie să vedem pe ce echipamente mergem. Sunt două, trei variante în discuție. Echipamentele nu sunt scumpe, dar trebuie să îl găsim pe acela care să ne dea și tehnologia de fabricație.

Câți bani s-au alocat de la Ministerul Economiei pentru această achiziție?

S-au alocat o parte din bani, urmează să primim restul la rectificare. Am primit până acum vreo 22 de milioane euro.

Cu cine negociați?

Cei mai avansați sunt elvețienii Nitrochemie, de la Rheinmetal. Mai e o firmă din SUA și una din Olanda. Aici e vorba de competiție. Tuturor le e frică,că facem pulberi și venim cu ele pe piață. Eu le-am spus la toți că fac pulberi pentru consum intern. Îți dai seama că, dacă facem o fabrică ultramodernă, o să devenim competitivi? Nu știm când vom semna contractul.

Minimum doi ani vor trece din momentul în care se va semna contractul de tehnologizare până când vor fi produse din nou primele pulberi din România din nou

De ce nu s-a făcut fabrica pe investiție offset (investiție adiacentă suportată de un furnizor de echipamente militare – n.r.)?

De ce nu s-a făcut până acum nu știu. Nu s-a făcut pentru că nu s-a vrut. Nici nu au fost bani. Nu s-au alocat bani de investiții în industria de apărare. Pe offset se putea face fabrica. Acolo e problema! Toate contractele s-au făcut pe G2G. Contractele care aveau valori mari de compensare pe offset s-au făcut pe G2G (înțelegere Guvern la Guvern – n.r.). Aici e gândire strategică. Nu ai ce să comentezi. Pe offset o să facem fabrica de nitroglicerină de la Făgăraș. Fabrica va fi funcțională în maxim doi ani de la semnarea contractului.

Fantasticul CV al lui Gabriel Țuțu

Directorul general al Romarm, Gabriel Țuțu, a absolvit Școala de Agenți de Poliție „Vasile Lascăr", apoi a lucrat ca agent de poliție în Galați. A urmat cursurile Facultății de Drept de la Universitatea „Danubius" din Galați. Din 2001, a preluat conducerea pazei la combinatul siderurgic Arcelor Mittal Steel Galați. Conform propriului CV, peste noapte, a ajuns ofițer și șeful unui Departament din cadrul Serviciului Român de Informații, funcție pe care a rezistat din 2003 până în 2011. De la SRI a ajuns șef departament juridic la Ministerul Comunicațiilor, a trecut și prin Consiliul de Administrație al Loteriei Române. Într-un final, a ajuns detectiv particular. A fost recuperat și instalat la șefia companiei Romarm în decembrie 2019.

PROPAGANDĂ

Manipulare și racolare după manualul KGB

Un document publicat în limba engleză pentru prima dată de *The Interpreter* dezvăluie modul în care spionii sovietici s-au infiltrat în guvernele occidentale într-un joc elaborat de-a șoarecele și pisica. Metodele dezvăluite sunt utilizate și astăzi pentru a submina Statele Unite și țările europene.

PRIETENUL OMULUI
Cum poate funcționa Poliția Animalelor » P.28

ÎNTÂMPLARE
Primul dintr-o serie de 20 de manuale utilizate de KGB, care descrie jocul elaborat de-a șoarecele și pisica pentru racolarea de agenți.

Misiunea de recrutare sub „steag fals" s-a transformat într-o poveste sinuoasă, cu agenți dubli și chiar tripli, intitulată „Consilier"

FINANȚATORUL AUSTRIAC JAN MARSALEK, 40 DE ANI, a dispărut la 18 iunie, în aceeași zi în care a fost demis din funcția de șef de operațiuni al Wirecard, un furnizor german de servicii financiare. O gaură de 1,9 miliarde de euro fusese descoperită în conturile companiei de către un auditor independent, iar Marsalek a fost făcut responsabil pentru acest furt.

Jurnaliștii de investigație afiliați la Bellingcat au scris că Marsalek ar fi fugit din Germania în Belarus, prin Estonia, apoi ar fi fost preluat de GRU - serviciul militar rus de informații - și dus în Rusia. Rapoartele ulterioare publicate în *Financial Times* au arătat că mogulul austriac părea să fi avut legături strânse cu GRU.

Printre materialele clasificate pe care Marsalek le deținea înainte de evadarea sa din Austria se afla un set de documente legate de o investigație a Organizației pentru Interzicerea Armelor Chimice (OPCW) privind otrăvirea lui Serghei Skripal.

DE

ADINA MUTĂR
adina.mutar@newsweek.ro

Aceste documente includeau formula pentru neurotoxina Noviciok folosită de doi asasini GRU în Salisbury, în urmă cu doi ani, în tentativa de asasinare a lui Skripal - și acesta un fost ofițer GRU, devenit agent al serviciului secret britanic MI6.

OPCW a aflat de unde avea Marsalek acele documente: le obținuse de la surse ministeriale din Austria.

Dacă legăturile cu Rusia ale austriacului se confirmă, el devine doar cel mai recent dintr-un lung șir de cetățeni austrieci care, fie din întâmplare, fie din proprie voință, au devenit angajați ai Moscovei.

Esențial

Propaganda rusească, precum și acțiunile de spionaj ale Moscovei nu s-au schimbat prea mult de-a lungul timpului. Cel mult s-au adaptat la noile tehnologii, manipularea se face acum mai mult prin rețele sociale decât prin televiziune sau ziar. Dar, când e vorba de acționat, tot la otravă se apelează, tot la șantaj sau la plata unor sume de bani. De aceea, pentru a înțelege cum lucrează azi Rusia, e obligatoriu să știm cum lucra în trecut Uniunea Sovietică. Manualul KGB publicat pentru prima dată luna această ne oferă o privire spre metodele serviciilor secrete ale Kremlinului. O privire spre trecut, spre prezent și spre viitor.

Racolarea Consilierului, primul manual KGB

Un caz deosebit de complex, care a stat la baza primului manual de racolare folosit de Komitet Gosudarstvennoj Bezopasnosti/Comitetul Securității Statului (KGB), a fost cel al „Consilierului".

La sfârșitul anilor 1950 și începutul anilor 1960, Hans Adolf Baumgarten (un pseudonim pentru uzul „cursanților KGB") a fost consilier în Departamentul de Afaceri Externe al președintelui austriac.

„Safo", un bărbat în vârstă de 50 de ani, a lucrat pentru trei agenții de spionaj diferite într-o viață plină de aventuri, dar a slujit cu fidelitate doar uneia

Primul manual al KGB, publicat în 1965 şi difuzat intern pentru utilizare educaţională la Departamentul Disciplinei Speciale I de la Institutul Iuri Andropov Steagul Roşu (fosta academie de informaţii externe a URSS), oferă o poveste incitantă scrisă la persoana întâi despre spionii sovietici, transpunând stările lor de spirit, mentalităţile şi comportamentele relaţionate cu ţintele occidentale de mare valoare pe care le-au prins în vizor.

Toate materialele, încă clasificate în Rusia datorită utilizării şi în prezent a acelor tehnici de racolare, sunt publicate pentru prima dată de către Michael Weiss, redactor şef al publicaţiei *The Interpreter* şi coordonator al proiectului *Lubyanka Files*, şi Anton Şekovţov, scriitor ucrainean, academician şi activist politic, cunoscut pentru scrierile sale despre legăturile dintre dreapta radicală europeană şi Rusia.

Potrivit manualului, făcut public prin *The Daily Beast*, iniţial, agenţii sovietici au încercat să-l recruteze pe Baumgarten „pe baze materiale", adică pur şi simplu oferindu-i bani în schimbul informaţiilor. Au eşuat.

Hans Adolf Baumgarten a refuzat să coopereze cu sovieticii.

Erau aproape gata să-i „claseze" dosarul, dar l-au reconsiderat când şi-au dat seama că fusese evaluat greşit şi, deci, abordat în mod greşit. Era nevoie de o schemă mai elaborată.

Au descoperit că austriacul era un naţionalist german antihitlerist care credea că democraţia liberală ar putea ajuta Germania de Vest să devină prima economie din lume şi că Austria ar trebui să se alăture unei asemenea perspective.

Acest lucru părea să fie un element-cheie pentru sovietici, care au decis să-l recruteze pe Baumgarten în numele serviciilor de informaţii din Germania de Vest.

Misiunea de recrutare sub „steag fals" s-a transformat într-o poveste sinuoasă, cu agenţi dubli şi chiar tripli, intitulată „Consilier: Studiu despre recrutarea sub steag fals", fiind primul dintr-o serie de 20 de dosare de instruire KGB obţinute de Michael Weiss, ce conţine rapoartele ofiţerilor racolatori, prezentate uneori într-o manieră romanţată.

Safo, Agentul

Relevant pentru „istoricul" care a redactat „Consilier" este mai puţin victima fără nume real, Herr Baumgarten, cât extraordinarul ofiţer de racolare, „Safo", un bărbat în vârstă de cincizeci de ani, care a lucrat pentru trei agenţii de spionaj diferite într-o viaţă plină de aventuri, dar a slujit cu fidelitate doar uneia.

Safo (nume de cod pentru manual) era pe punctul de a se retrage în 1960. Născut într-o familie de germani de pe Volga, fusese recrutat de serviciile de informaţii militare sovietice, în care calitate a lucrat ca jurnalist procomunist în timpul Războiul sovieto-finlandez în 1939. Apoi, a fost transferat la NKVD, departamentul civil (viitorul KGB) în 1940, instruit şi însărcinat cu infiltrarea în reţelele de spioni ai celui de-al Treilea Reich, de data aceasta prezentându-se ca jurnalist profascist.

Safo şi-a îndeplinit îndatoririle atât de bine, încât a fost recrutat de Abwehr, serviciul de informaţii militare al lui Hitler, în care calitate a fost trimis în spatele liniilor inamice urmărind Operaţiunea Barbarossa, de invazie a Germaniei în Uniunea Sovietică.

A mers sub acoperire în Stalingradul asediat, unde, lucrând aparent pentru naziști, a eliminat agenţii de penetrare germani, în numele Kremlinului, în timp ce sabota „credibil" infrastructura militară sovietică.

După cel de-al Doilea Război Mondial, Safo a devenit un austriac cu acte în regulă, obţinute de ofiţerii sovietici. Şi-a reluat slujba jurnalistică, de data aceasta pentru un ziar proamerican, antisovietic, de mare tiraj, din Salzburg.

S-a achitat din nou cu distincţie şi nu a trecut mult timp până când Serviciul Federal de Informaţii (BND) al Germaniei de Vest a descoperit rolul său anterior în Abwehr.

Având în vedere că fondatorul BND, generalul Reinhard Gehlen, a fost el însuşi membru al Abwehr-ului, acest lucru a fost considerat din start o „calificare" pentru recrutare. Şi aşa, ca mulţi slujitori ai celui de-al Treilea Reich – şi ca destul de mulţi slujitori secreţi ai lui Stalin şi Hruşciov - Safo s-a alăturat BND, situându-se foarte bine pentru a prinde un „peşte mare" în Cancelaria austriacă. Pe Baumgartner.

Unealta

Acţiunea a început prin aranjarea unei întâlniri aparent întâmplătoare cu Baumgartner şi soţia sa într-o staţiune de schi din Alpii Tirolului, folosind doi complici naivi drept momeală: un jurnalist austriac prea puţin strălucit numit în manual „Krantzl" şi iubita acestuia.

Krantzl lucrase anterior în Cancelaria austriacă şi îl cunoştea oarecum pe Baumgarten, dar nu foarte bine. Era numai bun pentru a face „introducerea" lui Safo, fără a stârni bănuieli.

Caracterizarea celor doi amici de către Safo arată atenţia cu care erau evaluaţi cei ce urmau să joace un rol în piesa racolării.

„Prin natura lui, Krantzl era destul de direct, un prostănac, iar în prezenţa prietenei sale nu era capabil să acorde atenţie decât ei.

Și tânărul cancelar Sebastian Kurz, aici împreună cu ministrul rus de Externe, Serghei Lavrov, se înscrie în „tradiție" și depune eforturi neobosite de a intensifica cooperarea cu Rusia.

Era destul de potrivit pentru rolul pe care i-l atribuisem. Desigur, nu i-am suflat niciun cuvânt despre faptul că și consilierul era în vacanță în Alpi. Aveam nevoie ca Krantzl să-l vadă primul pe Consilier în Arlberg și să simtă nevoia de a mă prezenta acestuia. Nu aveam nicio îndoială că Krantzl nu se va abține de la o astfel de propunere.

Ea stătea agățată de Krantzl, îl adora și se părea că nu se poate gândi la nimic altceva în lume decât la acest bărbat gras și nevinovat. Era - îmi pare rău - o hausfrau din fire. Sunt sigur că atunci când se vor căsători, Gisela va deveni o adevărată gospodină, îi va face lui Krantzl o grămadă de copii și nu va fi interesată de nimic altceva decât de progeniturile lor și de salariul soțului", descria Safo detaliile primilor pași ai misiunii sale, împreună cu frustrările că, deși planul era foarte bine pus la punct, nu reușise să confirme informația că și Consilierul stătea în același hotel cu ei.

Compromiterea

Din fericire pentru Safo, acolo se cazase. Și totul a mers conform planului, iar la prima prezentare, Baumgarten și-a exprimat admirația pentru reportajele din Germania ale agentului KGB, care se ocupa acum de afacerile economice din Europa de Est.

Safo i-a răspuns admirând-o pe atrăgătoarea soție a lui Baumgarten. Un pas aparent greșit, dar Consilierul a înțeles că admirația jurnalistului fusese o atitudine de gentleman față de o femeie care își dorea complimente.

Curând, din simple cunoștințe, au devenit prieteni, care prietenie s-a transformat într-o colaborare involuntară pe măsură ce Safo a trecut la următoarea sa fază de racolare, aceea de compromitere a lui Baumgarten, făcându-l să-i dezvăluie informații privilegiate.

Safo a publicat aceste informații în *Rheinischer Merkur*, un ziar conservator vest-german la care era corespondent, apoi i-a oferit lui Baumgarten un „onorariu" pentru ajutorul său, ca sursă anonimă, dar bine informată. După un protest inițial, consilierul austriac a acceptat suma modestă. Prin urmare, primul cârlig de recolare se agățase de „pește".

În acel moment, ceea ce părea un joc mai complex de-a șoarecele și pisica a devenit unul și mai complex, atunci când BND i-a dat misiunea lui Safo de a-l recruta pe Baumgarten.

Problema era că Safo îl voia pentru sovietici, pentru KGB. Pentru a salva recrutarea, a editat mai multe înregistrări secrete cu Baumgarten, în așa fel încât reieșea că acesta refuzase categoric să lucreze pentru BND, când, de fapt, el acceptase. Safo a trimis apoi această înregistrare editată către generalul Gehlen ca dovadă că, din păcate, a eșuat în misiunea sa.

Baumgarten credea că ajută Germania de Vest cu materialele oferite lui Safo, pentru că sovieticii îi cereau informații de interes potențial pentru Bonn - în special, informații despre relațiile Austriei cu națiunile din Blocul de Est, de care Moscova nu prea avea nevoie, căci îi interesau relațiile Austriei cu Occidentul, pe care Moscova le dorea cel mai mult.

Așadar, devenise necesar să-l anunțe cumva pe Baumgarten pentru ce serviciu lucra cu adevărat, dar în așa fel încât acesta să accepte să lucreze în continuare.

Dezvăluirea

Safo și șefii săi KGB au decis că singura modalitate de a-și dezvălui adevăratele identități fără să arunce în aer întreaga operațiune era să-i schimbe pas cu pas opinia lui Baumgarten despre Germania de Vest, astfel încât să poată fi convins să lucreze pentru tabăra estică.

De-a lungul mai multor luni, Safo a jucat rolul unui om măcinat de confuzii, care cădea adesea în depresii generate de beții crunte, când se incrimina că servise un stăpân greșit, că Bonn-ul nu era decât o satrapie a capitalului american și a imperialismului militar american, care-i reintegra pe foștii naziști (cum era și el, doar că se ferise să menționeze acest amănunt) și că, de fapt, a deschis calea pentru revigorarea fascismului în Germania de Vest.

Operațiunea de influență psihologică nu a avut efectul dorit de a schimba complet opinia lui Baumgarten. Tot ce a obținut a fost că acesta a devenit din ce în ce mai puțin rezistent la criticile lui Safo, iar KGB a folosit fantoma amenințării nazismului recrudescent, dar și dovezile trădării lui Baumgarten în Austria, pentru a-l obliga să accepte colaborarea cu Uniunea Sovietică. Safo și ofițerii săi superiori i-au pus pe masă înregistrările. Jocul se terminase.

Slujitor obedient

Consilierul a acceptat fără tragere de inimă la început, dar, ca să se împace cu propria conştiinţă, a vrut să afle mai multe despre „viziunea sovietică asupra lumii". Cert este că a rămas un slujitor obedient al Kremlinului la momentul publicării manualului, după cum reiese dintr-o notă de subsol ce sugerează ca numele său să fie protejat din motive de securitate.

Nu se ştie dacă a fost prins vreodată de contraspionajul austriac sau pur şi simplu s-a retras din munca activă KGB cândva după 1965, aşa cum au făcut atât de mulţi alţi spioni.

Între timp, Safo a fost extras din Austria şi s-a întors în Rusia printr-un plan complicat, via Canada. A primit mai mult ca sigur distincţii de stat pentru cariera sa remarcabilă şi îndelungată.

Este puţin probabil ca operaţiunea „Consilier" să fie o ficţiune, deoarece nu a fost niciodată destinată consumului public, ci doar pentru generaţiile viitoare de spioni.

Un fost ofiţer al Serviciului Federal de Securitate (FSB) a confirmat că acest manual este autentic şi este încă în uz la academia unde a fost instruit.

Jan Neuman a fugit în Statele Unite împreună cu soţia sa, Victoria, de asemenea ofiţer FSB.

Cei doi au devenit informatori pentru FBI şi CIA. Neuman a declarat că, în ciuda vechimii acestora, manualele de „Disciplină specială" ale KGB, precum acesta, sunt predate la Academia FSB în cadrul studierii teoriei şi practicii racolării. „Dacă aţi scris deja Biblia, de ce-aţi mai recrie-o", a punctat Neuman, într-o convorbire cu reporterii *The Daily Beast*.

Viena – sistemul nervos al spionajului mondial

Austria a fost mult timp centrul spionajului mondial în Europa. Agenţiile de spionaj căzuseră de comun acord că este „teren neutru", loc unde agenţii se puteau întâlni fără să se teamă că vor fi prinşi.

Kim Philby, primul din Inelul Celor Cinci spioni britanici care au lucrat pentru KGB, a început să activeze pe post de curier pentru Comintern la Viena, la începutul anilor 1930.

Acolo s-a întâlnit şi a fost racolat de Teodor Maly, legendarul preot maghiar transformat în spion pentru NKVD - precursorul KGB - care l-a trimis pe Philby înapoi în Anglia pentru a se infiltra în Guvernul britanic.

Ani mai târziu, în ziua de Anul Nou, 1953, un rus în vârstă de 30 de ani s-a apropiat de viceconsulul american din Departamentul Internaţional din Viena şi a cerut directive de la Comisia americană pentru Austria.

El i-a înmânat viceconsulului o scrisoare prin care oferea „anumite servicii" către Washington. Astfel, colonelul Piotr Popov a devenit primul ofiţer GRU care a trădat către nou-creata CIA.

Operaţiunea Baumgarten a avut loc nu după mult timp. Austria a obţinut independenţa faţă de Germania, care o anexase în 1938, la sfârşitul celui de-al Doilea Război Mondial, dar nu era o adevărată independenţă.

Austria e locul unde Vladimir Putin merge la nunta ministrului austriac de Externe, Karin Kneissl, pentru „dansul miresei" (sus). Agenţiile de spionaj au stabilit că Austria este „teren neutru", loc unde se pot întâlni fără să fie prinşi.

Ţara a rămas ocupată de forţele americane, britanice, franceze şi sovietice până în 1955 - pe vremea aderării lui Safo la BND. În acel an, forţele de ocupaţie străine au acceptat în cele din urmă să se retragă din ţară şi să îi permită să restabilească un stat liber, democrat şi suveran.

Dar sovieticii au impus pentru retragerea lor ca Austria să rămână ţară neutră, ceea ce, pe fondul aderării Germaniei de Vest la NATO la începutul acelui an, implica în esenţă că ţara nu se va alătura acestei alianţe militare.

Statutul neutru al Austriei a fost fixat în Constituţia ţării şi a făcut-o dependentă de relaţiile sovietice / ruseşti cu NATO. De exemplu, Austria s-a alăturat Parteneriatului NATO pentru Pace în 1995, dar acest lucru a avut loc numai după ce majoritatea republicilor post-sovietice, inclusiv Rusia, s-au alăturat aceluiaşi program în 1994.

Dar poate mai important, „neutralitatea permanentă" a fost adoptată de societatea austriacă, aceasta devenind o trăsătură naţională a

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES; LEYY M./UNSPLASH

austriecilor, majoritatea considerând că ţara lor ar trebui să rămână o punte de legătură între Occident şi Est.

Legăturile economice, în special cele din sectoarele energetic şi bancar, sunt, de asemenea, un factor important care determină relaţiile Austriei cu Rusia. În 1968, a devenit prima naţiune occidentală care a început să importe gaze sovietice, iar acest acord a făcut din Austria o ţară cheie în reţeaua europeană de gaze naturale chiar şi după căderea Uniunii Sovietice.

În 2018, gigantul rusesc Gazprom a semnat un acord cu compania austriacă integrată de petrol şi gaze OMV pentru prelungirea contractului existent pentru aprovizionarea cu gaze ruseşti până în 2040.

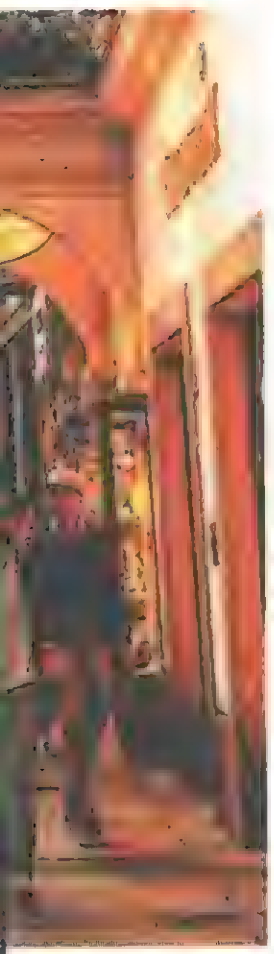

Mai mult, mediul de afaceri rusesc se bucură de relaţii reciproc avantajoase şi de profil cu banca austriacă Raiffeisen Bank International, a cărei filială, ZAO Raiffeisenbank, este una dintre băncile majore ale Rusiei. Şi în ultimii ani, Austria împreună cu Germania au făcut cel mai activ lobby pentru construirea Nord Stream 2, un alt proiect rusesc de livrare a gazelor naturale ruseşti către Europa. În consecinţă, a contribuit la dependenţa energetică a Europei de Rusia.

Dar, în afară de „neutralitatea" Austriei şi de eforturile neobosite ale liderilor săi de a menţine şi de a intensifica relaţiile economice cu Rusia, lipsa de hotărâre a Vienei de a pune capăt acţiunilor perturbatoare ale Moscovei are o a treia sursă: infiltrarea istorică a instituţiilor statului Austriei de către agenţi ruşi, spioni şi informatori precum Baumgarten şi, mai recent, Marsalek.

Şi nu doar că au trădat pur şi simplu interesele naţionale austriece din motive materiale sau ideologice sau de teama şantajului, ci au contribuit la apariţia unei culturi politice care este extrem de tolerantă la comportamentul greşit al Rusiei la toate nivelurile, scrie *The Daily Beast*.

Austria a fost una dintre puţinele ţări occidentale care a refuzat să expulzeze diplomaţi ruşi ca parte a răspunsului coordonat occidental la acţiunea de otrăvire de către GRU a lui Skripal, în 2018. Poate ca răzbunare pentru această lipsă de solidaritate, serviciile de informaţii britanice au expus un colonel pensionar al Armatei federale austriece care spionase pentru Rusia vreo 20 de ani. Cancelarul Sebastian Kurz l-a somat pe Vladimir Putin să dea o explicaţie, spunând că spionajul împotriva Austriei este inacceptabil, în timp ce ministrul austriac de Externe, Karin Kneissl, şi-a anulat călătoria planificată la Moscova. Dar atât Kurz, cât şi Kneissl păreau să fie poliţiştii răi în acea situaţie - trebuiau să demonstreze supărarea Austriei în relaţiile cu Rusia după daunele pe care conducerea austriacă le-a adus reputaţiei sale printre aliaţii occidentali.

Poliţistul bun a fost preşedintele austriac Alexander Van der Bellen, care a îndemnat să nu se dramatizeze cazul de spionaj, precizând că acesta nu va afecta relaţia cu Guvernul rus pe termen lung.

Aşa că nu a fost deloc o surpriză că Putin a vizitat de două ori Austria de la tentativa de asasinat a lui Skripal din Marea Britanie. A doua vizită a fost una privată. Preşedintele rus a participat la nunta lui Kneissl şi chiar a dansat cu fericita mireasă. Karin Kneissl a petrecut câteva săptămâni după aceea încercând să explice ţării sale ce făcea preşedintele rus la nunta ei şi de ce a dansat cu el.

După vizita lui Putin în Austria, fostul şef al Serviciului Federal de Informaţii din Germania, August Hanning, a spus că nu este sigur pentru NATO să împărtăşească secretele cu Viena. Anul următor, ziarul austriac *Der Standard* a raportat că serviciile de informaţii britanice şi olandeze au „întrerupt aproape complet contactul cu Viena" din cauza conexiunilor ruseşti ale Partidului Libertăţii aflat la guvernare, care controla, la acea vreme, Ministerele Apărării şi Afacerilor Interne.

Probabil că mulţi de Baumgarteni „dansează" cu Putin prin ministerele austriece.

„Dacă ați scris deja Biblia, de ce ați mai rescrie o?"

Mobilizare fără precedent în lupta cu COVID-19

De ce știința și accesul la inovație sunt răspunsul adecvat în această bătălie.

ALINA CULCEA, președinte ARPIM (Asociația Română a Producătorilor Internaționali de Medicamente)

DE ALINA CULCEA

DE-A LUNGUL ISTORIEI, ÎN vremuri grele de criză, omenirea a găsit soluții să meargă mai departe. Pentru că a avut mereu o armă de neînfrânt: știința. Și de această dată știința și inovația ne vor da mult-așteptatul răspuns la controlul pandemiei generată de COVID-19, o criză majoră de sănătate publică cu care ne confruntăm de peste 6 luni. Criza din acest moment reprezintă un punct de inflexiune pentru sistemele de sănătate.

Experiența acumulată de cercetători în lupta cu alte boli, precum Ebola sau HIV, sporește șansele să găsim soluții și să avem arme redutabile într-un timp record. Industria farmaceutică a demonstrat o mobilizare fără precedent în timpul pandemiei de COVID-19, sprijinind sistemele de sănătate și demarând proiecte majore de cercetare pentru găsirea de soluții de diagnostic, tratamente și vaccinuri.

Iată doar câteva dovezi în acest sens: secvențierea completă a genomului virusului s-a realizat la doar 30 de zile după înregistrarea primului caz; primul test de diagnostic a fost validat la doar câteva zile după secvențierea genomului; primul vaccin candidat a intrat în studii de fază 1 la 43 de zile de la descifrarea genomului. Dacă în medie dezvoltarea unui vaccin durează 12-15 ani, în prezent, conform Organizației Mondiale a Sănătății, avem peste 180 de vaccinuri candidate împotriva COVID-19 în dezvoltare, aflate în faze de cercetare pre-clinice sau clinice. Unele dintre ele, chiar în faze avansate.

Sute de studii clinice sunt în derulare, pentru colectarea unor date relevante cu privire la eficiența și siguranța unor tratamente și vaccinuri. Angajamentul companiilor farmaceutice este unul foarte clar, care pune pe primul loc siguranța pacienților. Astfel, cele mai importante nouă companii farmaceutice dintre cele care dezvoltă vaccinuri pentru noul coronavirus s-au angajat că vor respecta integritatea procesului științific.

Angajamentul vine în contextul în care cursa pentru obținerea unui vaccin devine din ce în ce mai acerbă, iar presiunile din partea statelor și politicienilor cresc.

La nivelul Uniunii Europene, producătorii de medicamente investesc aproximativ 35 miliarde de euro anual în cercetare și dezvoltare, iar majoritatea mențin operațiuni cheie în Uniunea Europeană, datorită resurselor umane valoroase și datorită standardelor înalte practicate.

Procesul de cercetare și dezvoltare pentru a transforma o moleculă cu proprietăți terapeutice într-un medicament necesită investiții de aproximativ 2 miliarde de euro, în medie, mii de experimente și sute de cercetători implicați.

Noi paradigme transpuse în practică: Decizie politică pentru acces la medicamente

Liderii mondiali prevăd că am putea avea o metodă eficientă de prevenție, adică un vaccin, cel mai probabil în 2021. Important este însă cum va ajunge acesta la populație, adică accesul la soluții terapeutice. Criza COVID-19 a adus noi paradigme din punct de vedere aprobare, reglementare, dar și acces la medicamente. Această experiență reprezintă noi oportunități pentru implementarea pe mai departe a unor politici de sănătate care să răspundă la nevoile societății și pacienților.

➤ *Noi modele de acces accelerat:* unul dintre medicamentele pentru CO-

VID-19 a primit acces într-un program de tip uz compasional, România solicitând sprijin și recomandări în acest sens de la Agenția Europeană a Medicamentului (EMA).

România nu are o legislație specifică pentru programele de acces timpuriu și uz compasional, deși este o practică curentă în alte state.

➢ În privința reglementării, Agenția Europeană a Medicamentului și Agenția Americană similară au inițiat noi procese de aprobare rapidă și de prioritizare a tratamentelor și studiilor clinice care adresează pandemia COVID-19.

➢ *Acorduri centralizate realizate la nivelul Comisiei europene pentru achiziția de vaccinuri*: Comisia Europeană a încheiat o serie contracte cu companii precum BioNTech-Pfizer, Sanofi-GSK, Johnson & Johnson, CureVac Moderna, AstraZeneca.

Pentru o țară aflată pe ultimele locuri în Europa în ceea ce privește accesul pacienților la medicamente inovatoare (timpul mediu de la aprobarea unui nou medicament de către Agenția Europeană a Medicamentului până la accesul pe piața din România fiind de aproape 4 ani), astfel de soluții pot fi o gură de oxigen, dar nu pot rezolva total problema.

La fel, într-o țară în care mii de medicamente au dispărut în ultimii ani din cauza unor prețuri prea mici, care le fac nesustenabile din punct de vedere economic și a unor taxe împovărătoare aplicate mediului privat, este nevoie de un sistem de rambursare coerent și predictibil, o promisiune asumată de majoritatea Guvernelor din ultimii ani, în primul rând în fața milioanelor de pacienți români, dar respectată doar în parte.

Pasul doi, dar la fel de urgent, este implementarea unor programe de acces accelerat pentru medicamente și arii terapeutice cheie precum oncologia, bolile transmisibile, imunologia, bolile cardiovasculare și diabet.

Inovația în medicină salvează vieți

Medicamentele și vaccinurile sunt unele dintre cele mai puternice instrumente în abordarea numeroaselor provocări cu care se confruntă sistemele de sănătate.

Datorită inovației, cetățenii europeni au astăzi o speranță de viață cu 30 de ani mai mare comparativ cu cea de acum un secol. Creșterea speranței de viață cu 1,74 de ani, înregistrată în perioada 2000 – 2009, se datorează în procent de 73% medicamentelor inovatoare.

Datorită inovației în medicină, variola a devenit prima afecțiune eradicată la nivel mondial. Infectarea cu virusul HIV nu mai este echivalentul unei condamnări la moarte, pacientul având o speranță de viață asemănătoare cu cea a unui om sănătos, cu tratamentul corespunzător. Hepatita C a devenit o boală curabilă. Și multe dintre bolile infecțioase, cândva fatale, astăzi nu mai reprezintă o amenințare datorită dezvoltării vaccinurilor. Iar rata întoarcerii în câmpul muncii după un diagnostic de cancer a crescut cu peste 75%.

În 2014, Inițiativa pentru Medicamentele Inovatoare a mobilizat sute de cercetători pentru a lupta împotriva focarului de Ebola și a contribuit la dezvoltarea a două vaccinuri și noi teste de diagnostic.

DEZBATERE

Cum poate funcționa Poliția Animalelor

Manevră electorală sau o mână de ajutor întinsă animalelor? Răspund la această întrebare polițiști și activiști.

DE

FLAVIA DRĂGAN
flavia.dragan@newsweek.ro

SPAȚIUL PUBLIC ROMÂNESC abundă în scene desprinse parcă din filmele de groază: câini maltratați, omorâți în chinuri, cai sau măgari costelivi bătuți până la sânge, pisici înecate. Nu lipsesc nici tragediile de tipul celei petrecute la sfârșitul iernii, cu cele 14.000 de oi înecate în Portul Midia.

Ar putea fi Poliția Animalelor răspunsul la oprirea abuzurilor de orice fel?

„Am făcut un pas important care ne duce mai aproape de o lume normală și cu dragoste față de animale. La nivelul Ministerului Afacerilor Interne (MAI) a fost finalizat proiectul Ordonanței de Urgență pentru completarea unor acte normative cu incidență în protecția animalelor, precum și pentru stabilirea unor măsuri organizatorice, acesta fiind pus pe site-ul MAI în dezbatere publică", anunța ministrul Afacerilor Interne, Marcel Vela, pe contul său de Facebook, în 25 august.

Vestea a fost primită cu peste 1.000 de distribuiri, aproape 5.000 de aprecieri și mii de comentarii de aprobare și laudă.

Mai reținuți în aprecieri sunt însă polițiștii, care consideră că proiectul propus de Marcel Vela este mai degrabă electoral. Soluția pentru protejarea animalelor este, în opinia lor, înăspțirea pedepselor pentru cei care le torturează și le omoară.

ONG-urile salută inițiativa, dar atrag atenția că, dacă nu se lucrează concomitent și la celelalte legi care reglementează statutul animalelor, ne putem trezi în situația absurdă în care salvăm un câine maltratat de stăpân și-l ducem la un adăpost public unde, dacă nu e adoptat în 14 zile, este eutanasiat.

Zilnic, cel puțin două cazuri de animale schingiuite

În primele cinci luni ale lui 2020 s-au raportat 369 de cazuri de rele tratamente asupra animalelor, în creștere cu 82 de cazuri față de perioada similară a anului trecut.

Un calcul simplu ne arată că s-au raportat la Poliție cel puțin două cazuri pe zi, conform datelor oficiale prezentate de MAI în Nota de fundamentare a Ordonanței de Urgență care ar urma să modifice Legea 205/2004, privind protecția animalelor. Cele două autorități care răspund de protecția animalelor sunt Autoritatea Națională Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA) și Ministerul Afacerilor Interne.

O persoană care omoară un animal riscă, în prezent, cel mult un an de închisoare

Prin „rele tratamente", legea exemplifică: omorârea animalelor, practicarea tirului pe animale, organizarea de lupte, folosirea de animale vii pentru dresarea altor animale, abandonul, maltratarea și schingiuirea, intervenții chirurgicale – cuparea urechilor, secționarea corzilor vocale ș.a.m.d., despărțirea puilor de mamă înainte de minim opt săptămâni de viață, folosirea armelor cu tranchilizant în alte situații decât pentru imobilizarea animalelor.

Pedepsele prevăzute de lege sunt, însă, derizorii: între trei luni și un an de închisoare sau amendă și, după caz, confiscarea animalelor sau interdicția de a deține animale timp de cinci ani.

Pe scurt, proiectul de Ordonanță de Urgență al MAI propune:

- polițistul emite un ordin de plasare într-un adăpost pentru animale maltratate, în cazul constatării unui abuz asupra animalului
- consiliile județene sunt obligate să aibă servicii de adăpostire a animalelor, în 60 de zile de la publicarea Ordonanței în Monitorul Oficial
- polițiștii au dreptul de a pătrunde în domiciliu fără acordul persoanei, dacă în acel loc se află un animal în pericol
- personalul specializat din ANSVSA se poate transfera fără concurs sau examen în Poliția Română și va fi încadrat ca polițist.

Transferul medicilor veterinari în Poliție, „strigător la cer"

Dacă Poliția Animalelor a fost întâmpinată cu urale de oamenii simpli, cei care ar trebui să o pună pe picioare nu sunt atât de entuziaști.

„Acest proiect a fost primit cu fundiță roșie și solicitare expresă să fie aprobat indiferent de condiții, pentru că este campanie electorală și trebuie să fie exploatat acest subiect. Eu spun că, în acest moment, este redundant. Este ușor rescris ca să apară domnul

MII DE OAMENI au salutat înființarea Poliției Animalelor, anunțată de Marcel Vela prin această fotografie (sus). Liderul sindicatului Europol, Cosmin Andreica, vede în demers un interes pur electoral. Activista Andreea Roseti, alături de cățelușa ei Siri, salvată în urmă cu doi ani de pe stradă.

ministru cu cățelul în brațe și să spună cât iubește animalele", acuză Cosmin Andreica, liderul Sindicatului Polițiștilor Europeni - Europol.

Sindicaliștii din Europol sunt nemulțumiți că nimeni nu a fost consultat la scrierea proiectului de OUG: „Nici măcar Inspectoratele de Poliție Județene n-au fost consultate, iar șeful Direcției Medicale din MAI a spus că este pentru prima dată când vede proiectul (la dezbaterea publică cerută de sindicaliști, n.r.)", spune Andreica, revoltat că proiectul propune, printre altele, încadrarea medicilor veterinari în Poliție.

„Este strigător la cer. Medicii veterinari din MAI spun că nu e nevoie de studii de specialitate pentru a pune în aplicare prevederile Legii 205; polițistul vede prin propriile simțuri dacă un animal este maltratat sau lovit", continuă polițistul.

O altă modificare pe care o aduce proiectul MAI și pe care polițiștii o contestă se referă la pătrunderea pe proprietate privată. Oamenii legii se tem că ar putea fi trași la răspundere pentru încălcarea unui drept fundamental, în baza unui simplu denunț.

„Dacă aveți un vecin cu care nu vă înțelegeți, vă puteți trezi cu reclamație că aude scheunături în apartament, iar Poliția să fie obligată să spargă ușa, în baza declarației vecinului. Dar, în final, nu răspunde cel care a sesizat, ci cel care a pătruns pe o proprietate privată", spune liderul Europol. Mai mult, atunci când animalul va fi ridicat și plasat prin ordin într-un adăpost – unde va fi dus?, se întreabă Andreica, în condițiile în care nu există o listă cu toate adăposturile publice, iar unele localități nici nu au astfel de centre. „Și nici nu există o măsură care să oblige autoritățile locale să aibă astfel de adăposturi", continuă acesta.

De altfel, pe site-ul ANSVSA există doar o hartă cu adăposturile pentru câini, iar pentru alte animale, cei interesați sau polițiștii trebuie să caute adăposturile și sanctuarele private.

Descurajarea agresorilor, prin creșterea pedepselor

Circa doi la sută din cei care fac rău animalelor sunt condamnați și este vorba despre „o amendă de 500 de lei, de 1.000 de lei, 10 ore de muncă în folosul comunității pentru uciderea unui câine", arată Europol.

Aici, Andreica spune că de vină sunt și procurorii care „nu înțeleg": „Ei știu că a fost lovit un animal; mijloacele de probă, de multe ori, lipsesc - fotografii, planșe, certificate constatatoare care să fie «traduse» - și ei apreciază că nu prezintă pericolul social al unei infracțiuni; pe cale de consecință, renunță la urmărirea penală".

Pentru descurajarea agresorilor, ar trebui ca pedepsele să fie majorate, iar cei care fac rău să poată fi arestați preventiv: „Arestul preventiv se poate dispune doar pentru infracțiuni a căror limită maximă a pedepsei e peste trei ani. Acum, îl prinzi, îi faci procesul-verbal și îi dai drumul. Ce să înțeleagă un astfel de agresor? Că poate să facă în continuare", explică liderul Europol.

O altă soluție propusă de oamenii legii este degrevarea polițiștilor de proximitate, care ar trebui să fie pe teren,

FOTO: FACEBOOK; ARHIVA PERSONALĂ ANDREEA ROSETI

în mijlocul comunității, nu „îngropați în dosare penale, în birocrație, planuri de măsuri, statistici. Ei nu mai pot să iasă din birou. Ori nu poți să constați astfel de fapte stând în birou", conchide Andreica.

Problemele care vor pune bețe-n roate

„Este mare nevoie de Poliția Animalelor, dar într-o formă coerentă. Fără a armoniza cadrul legislativ și prerogativele acestei entități cu cele ale altor instituții din domeniu, Poliția Animalelor nu va funcționa", atrage atenția Andreea Roseti, care activează în domeniul protecției animalelor de 14 ani.

Roseti, country manager pentru Humane Society International în România și fondatoare a asociației Animal Life din Sibiu, arată că, pe măsură ce se va lucra la o variantă a legii, vor ieși în evidență alte probleme care trebuie rezolvate.

„De exemplu, proiectul prevede ca polițiștii să intre pe o proprietate atunci când sunt dovezi că acolo sunt animale chinuite. Se constată că sunt câini chinuiți și hotărâm că îi luăm de acolo. Unde îi ducem? Dacă îi ducem într-un adăpost public, în majoritatea cazurilor, se eutanasiază la 14 zile.

Un câine maltratat, cu probleme de sănătate și de comportament nu are ce căuta într-un adăpost public, așa cum sunt adăposturile publice astăzi; pe animalul acela îl scapi de un iad și îl bagi în alt iad", atrage atenția activista.

Conform Legii 258/2013, privind gestionarea câinilor fără stăpân, câinii care ajung în adăposturile publice pot fi revendicați de proprietari în șapte zile, iar încă șapte zile aceștia pot fi adoptați de către persoane fizice sau juridice. Câinii nerevendicați sau neadoptați vor fi eutanasiați, după această perioadă, în baza unei decizii emise de către o persoană împuternicită în acest sens de către primar.

O altă problemă identificată de activista se referă la lipsa adăposturilor pentru animale. Ea apreciază că termenul de 60 de zile pentru înființarea unui adăpost de către autorități va duce la un heirupism care se va traduce în centre doar pe hârtie.

O soluție mai așezată ar fi, în opinia Andreei Roseti, crearea unei rețele a adăposturilor și sanctuarelor private, acreditate, care ar putea interveni să preia animalele luate de Poliție, în baza unui parteneriat. Totuși, este importantă stabilirea unei relații echitabile între cele două părți.

Astfel, explică activista, „nu putem pune totul în cârca organizațiilor și să le lăsăm pe ele să rezolve. Noi (ONG-urile, n.r.) venim în sprijinul autorităților, dar nu se poate merge la nesfârșit cu «noi facem tot, voi lăsați-ne să ne facem treaba». Și autoritățile trebuie să-și asume că animalele trebuie să mănânce, medicul veterinar trebuie plătit".

Lista întrebărilor deschise continuă și cu tipul de animale de care se va ocupa această nouă structură, dar și ce fel de intervenții va putea face.

„Spre exemplu, la fermele de blănuri nu există standarde de bunăstare a animalelor crescute pentru blană (nurci și șinșile). Eu, dacă constat că este o neregulă, că animalele sunt chinuite, ce fac? Mă duc la DSV sau la Poliția Animalelor? Dacă vine Poliția Animalelor, ce va face? Va închide ferma?".

Mai mult, „dacă noi considerăm că e o cruzime să ții un câine într-o cușcă de metal de un metru, în care nu se poate mișca, de ce nu este o cruzime la fel de mare să ții o scroafă într-o cușcă cu bare de fier, în care nu se poate mișca și să stea acolo toată viața, să fie inseminată, să fete și să-și alăpteze purceii?", continuă aceasta. Activista salută însă începerea „discuțiilor serioase" și crearea unor grupuri de lucru.

Paradoxal, dacă un câine este salvat și dus într-un adăpost public, dar nu este adoptat în 14 zile, este eutanasiat, conform Legii 258/2013

„Încet, se vede o schimbare de mentalitate"

Andreea Roseti speră că, odată cu crearea Poliției Animalelor, va scădea numărul cazurilor de cruzime. Ea re-

INUMAN
Un câine legat în spatele mașinii cu lanțul și târât 700 de metri, într-un sat de lângă Sibiu. El a fost salvat după ce patru copii au blocat mașina cu bicicletele lor (dreapta jos). Vaci, cai, măgari bătrâni sunt abandonați pe marginea drumurilor, când nu mai sunt de folos. Măgarul din imagine a murit chiar după ce a fost salvat de Animal Life (stânga jos)

marcă și un număr mai mare de copii agresori, povestind că, în multe situații, i s-a întâmplat să nici nu aibă cu cine să stea de vorbă: copiii respectivi să fie crescuți de „cine apucă".

O întreb cu ce se confruntă pe teren, cum e interacțiunea cu oamenii și cu Poliția.

„Oamenii preferă să reclame ceva la un ONG, le este frică, nu sunt obișnuiți să aibă încredere în autorități. Chiar dacă ONG-ul le spune: «Dumneavoastră, ca martor, trebuie să sunați la Poliție.», oamenii zic: «Eu v-am spus. Dacă dumneavoastră nu faceți nimic, care sunteți ONG, eu nu fac.» Din fericire, se vede o schimbare de mentalitate. Încet-încet, oamenii încep să ia decizia corectă: să sune la Poliție, să reclame", povestește activista.

O schimbare binevenită ar fi posibilitatea polițiștilor de a intra într-o gospodărie atunci când un animal este chinuit, consideră Andreea Rosetti, care s-a confruntat cu cazuri în care „animalele erau ținute în condiții foarte proaste, lăsate fără apă și mâncare, închise în spații întunecate, bătute, până la a muri, într-o curte în care nu se putea intra, fie oamenii erau plecați și își abadonaseră animalul acolo, fie veneau foarte rar sau erau indivizi de care și vecinii se temeau. Și ajungeai acolo, nu puteai intra in curte, deși primiseși filme, poze, era foarte dificil".

Despre colaborarea cu Poliția, ea spune că a avut și cazuri în care oamenii legii au acționat „ca la carte", dar și situații în care polițiștii nu cunoșteau legile: „Am avut caz de cruzime, într-un sat de lângă Sibiu, unde un câine a fost târât după mașină. Deși era duminică, a venit repede un echipaj, a fost ca la carte intervenția. Pe de altă parte, am fost în târg să verificăm ce animale se mai vând, am găsit, bineînțeles, o grămadă de câini fără pedigree și am căutat polițiștii. Ei aveau însă treabă cu noi, că ce avem noi cu vânzătorii, nu știau că există legislație care spune că n-ai voie să înmulțești și să vinzi metișii".

De-a lungul timpului, asociația ei a preluat și numeroase animale de fermă, iar acum se gândește să înființeze o fermă – „să nu ne mai rugăm de prietenii noștri care stau la țară să primească vreun măgar găsit pe DN. Sunt autorități cu care poți discuta despre aceste lucruri, dar sunt situații în care nu ai interlocutor".

„Poliția Animalelor va fi începutul unei preocupări mai serioase pentru soarta animalelor. Acum nu mai e un subiect de nișă. Cei mai mulți oameni sunt buni, nu vor să facă rău conștient nimănui", adaugă ea, în final.

Ministrul de Interne Marcel Vela nu a răspuns apelurilor Newsweek România, *iar ANSVSA nu a trimis un punct de vedere privind proiectul Poliției Animalelor, până la închiderea ediției.*

FOTO: ARHIVA ANDREEA ROSETI

ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR

6.000 de euro locul la Medicină dacă ai picat la admitere

Peste un milion de euro a câștigat Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila“ într-o singură zi, de la 190 de candidați. Ei au fost declarați admiși, deși la examen au fost „sub linie“.

FACULTATEA DE MEDICINĂ DIN cadrul Universității de Medicină și Farmacie „Carol Davila“ a anulat toate standardele academice în goana după bani. Concursul de admitere, poate cel mai dificil din țară, a fost pulverizat de o decizie imorală, discriminatorie și cu impact asupra actului medical.

„Foamea de bani“, din 2019

Pe 13 septembrie 2019, Universitatea de Medicină (UMFCD) anunță:

„Anunț privind studenții admiși la forma de învățământ cu taxă 6000 de euro

Toate cererile candidaților care au susținut examenul de admitere și au obținut minim 50 de puncte au fost aprobate în vederea înscrierii la programul de studii medicină, forma de finanțare cu taxa 6000 euro“ *(foto 1)*.

Universitatea a refuzat dialogul cu *Newsweek România*, de aceea e dificil de estimat câți studenți au plătit, anul trecut, taxa de 6.000 de euro.

Lucrurile sunt mult mai limpezi

DE

PETRE BĂDICĂ
petre.badica@newsweek.ro

VINERI, 13 SEPTEMBRIE 2019 / PUBLISHED IN ADMITERE 2019

Anunț privind studenții admiși la forma de învățământ cu taxă 6000 de euro

Toate cererile candidaților care au susținut examenul de admitere și au obținut minim 50 de puncte au fost aprobate în vederea înscrierii la programul de studii medicină, forma de finanțare cu taxa 6000 euro.

În intervalul 16-20 septembrie 2019 se va achita 50% din taxă – la cursul BNR al zilei, la casieria Universității din strada Dionisie Lupu, Nr. 37.

LUNI, 07 SEPTEMBRIE 2020 / PUBLISHED IN ADMITERE 2020 GENERAL

Anunț locuri taxă 6000 Euro

În urma ședinței de Senat Nr. 15 din data de 04.09.2020, s-au aprobat solicitările la forma de învățământ cu taxă de 6000 euro.

Menționăm că în perioada 08.09. – 11.09.2020 confirmarea ocupării locului se va face prin achitarea contravalorii în lei a sumei de 3000 euro.

Informațiile privind modalitatea de plată pot fi accesate prin următorul link:

https://umfcd.ro/studenti/norme-legale/taxe-si-tarife-universitare/

pentru anul universitar 2020-2021, când prevederea s-a menținut printr-o nouă decizie a Senatului Universității.

Tura a doua la suprataxă

Pe 7 septembrie 2020, UMFCD confirmă că taxa se menține și în acest an universitar:

„Anunț locuri taxă 6000 Euro

În urma ședinței de Senat Nr. 15 din data de 04.09.2020, s-au aprobat solicitările la forma de învățământ cu taxă de 6000 euro. Menționăm că în perioada 08.09. – 11.09.2020 confirmarea ocupării locului se va face prin achitarea contravalorii în lei a sumei de 3000 euro" *(foto 2)*.

Trebuie să știi jumătate din materie

Astfel, singura cerință de îndeplinit pentru a te înscrie la Facultatea de Medicină, plătind taxa de 6.000 de euro, era obținerea notei cinci (50 de puncte din 100) la examen. Nota cinci este nota minimă.

„La Facultățile de Medicină și Medicină Dentară concursul de admitere include două discipline (Biologie obligatoriu și, la alegere, Fizică sau Chimie), totalizând un numar de 100 întrebări, din care 60 pentru proba obligatorie și 40 pentru cea la alegere.

Fiecare întrebare are un singur răspuns corect pentru care se acordă un punct.

Punctajul maxim al probei de concurs este de 100 puncte.

Nota minimă de admitere nu poate fi mai mică de 5 (cinci) sau decât un număr minim de puncte echivalent", scrie în „Metodologie proprie - U.M.F. «Carol Davila» București. Admitere 2020. Admiterea în anul universitar 2020 – 2021 Universitatea de Medicină și Farmacie «Carol Davila» București".

Urma scapă turma

Până la apariția acestei decizii, la Facultatea de Medicină nu intra oricine. La examenul de admitere din iulie 2020 de la „Facultatea de Medicină" s-au înscris puțin peste 2.200 de candidați.

Pe locurile de la buget, au fost admiși 710 de candidați, ultima medie fiind 8,00. Un număr de 205 candidați au fost admiși pe locurile cu taxă (în valoare de 9.000 de lei/an). Ultima medie la Facultatea de Medicină cu taxă a fost 7,5.

După ultimul candidat cu nota 7,50, obținută la concursul de admitere, începe șirul celor respinși. Este vorba de o listă pe care se regăsesc 1.470 de persoane.

Acesta este momentul în care Senatul Universității decide să permită tuturor studenților respinși, dar care au obținut minim nota 5, să intre la Facultatea de Medicină dacă achită o suprataxă de 6.000 euro.

Aceasta se numește „Taxă pentru studii universitare de licență – studenți români suprataxă" și a fost plătită de aproape 190 dintre studenții de la Medicină.

Toți cei 190 fuseseră respinși în urma concursului, dar au reușit să ia nota 5.

Un sfert au avut bani

Printr-o decizie arbitrară și imorală a Universității, toți candidații respinși, cu medii între 5 și 7,50, se puteau înscrie la Facultatea de Medicină achitând suprataxa de 6.000 de euro.

Un document care aduce lămuriri a fost elaborat de Direcția Financiar – Contabilă a Universității. El este intitulat: „Coduri de plată pentru studenții admiși la suprataxă în Anul I 2020 -2021". Este vorba de o listă cu 190 de coduri de plată aferente unui număr de 190 de studenți (identificați prin numere de legitimație).

Aceștia au note cuprinse între 7,7 (77 de puncte) și 5 (50 de puncte). Ei au plătit, fiecare, suma de 6.000 de euro (taxă) în contul beneficiarului UMF Carol Davila București. Astfel, au devenit studenți în anul I la Facultatea de Medicină.

Concluzie:
Discriminare pe bani

La Facultatea de Medicină se poate intra cu o notă mai mică cu 2,5 puncte față de nota (de concurs a) ultimului student admis pe locurile cu taxă.

La aceeași facultate se poate intra cu o notă cu 3 puncte mai mică față de nota ultimului candidat acceptat pe locuri subvenționate de la buget. Desigur, dacă achită o supratаxă de 6.000 de euro. Din cei aproximativ 780 de candidați respinși dar care au luat peste 5, un sfert au plătit suprataxa de 6.000 euro.

Un candidat picat, prin concurs, cu nota 5, dar care are bani de supratаxă, a fost admis la Facultatea de Medicină. Un alt student, care a luat la examen o notă mult mai mare - de exemplu 7,49 -, dar care nu și-a permis achitarea taxei anuale, rămâne pe lista celor respinși (foto 3 și 4).

Studenții reacționează

Decizia Senatului Universității a fost comentată pe forumuri. Discuția a pornit de la afirmația unui utilizator, potrivit căruia:

„Răsfoind site-ul facultății am văzut un anunț în care se anunță că cei care au obținut minim 50 de puncte la examen se pot înscrie la un loc cu taxa 6000 euro. Știu că este o sumă exorbitantă însă aș dori să știu mai multe detalii despre acest lucru".

„Ce-i așa exorbitant? Este salariul pe 6 luni a unui medic rezident", răspunde cineva.

Lucurile au minusuri, dar și plusuri. „Referitor la taxa de 6000 de euro se pare că o poți schimba, dacă în anul următor treci examenul de admitere. Atenție, că nu este doar taxa de 6000 euro, se plătește orice examen și reexaminare".

Și soluția:

„La Medicină sunt 3 tipuri de locuri:

- la buget (gratis), pentru cei capabili
- la taxa (6000 sau 9000 lei/an, în funcție de facultate) pt cei care au învățat ceva, dar nu atât de bine că cei capabili
- locuri speciale, cu 6000 euro/an, pentru cei cu bani care n-au prea învățat mare lucru".

„Dacă suma de 6.000 euro/an i se pare exorbitantă, atunci cel mai bine ar fi să se pună cu burta pe carte și să încerce iarăși anul viitor".

„Să meargă la Cluj, Iași, în alte părți nu la infractorii ăștia... Aici a ajuns nivelul și reflectă oricum jecmăneala pe față".

„Odată intrat la medicină trebuie să ai grijă să nu te calce tramvaiul, că oricum termini acest tip de facultate. Pe diploma de absolvire este scris doctor-medic, indiferent dacă ai fost admis la buget, taxă sau cu loc special... Tot medic o să te numești chiar dacă termini cu media 6 sau 10. Nivelul exigențelor a scăzut mult în ultimii 15-20 de ani". Și o rază de speranță pentru anul viitor:

„Anul acesta a fost posibilă trecerea de la suprataxă la taxa normală. Trebuie să dai examenul de admitere și să iei notă de taxa/buget".

UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE "CAROL DAVILA" din BUCUREȘTI

Direcția Financiar-Contabilă

Coduri de plată pentru studenți români admiși la suprataxă (echivalent 6000 euro în lei)

Beneficiar: UMF „Carol Davila" București
Bancă : Banca Transilvania
Cont: RO72BTRLRONINCS000771401
Observații: Cod de plată, Nume și prenume student

Nr	Legitimație	Punctaj	Cod de Plată
1	01543	77	PM20206R
2	03138	74	PM20207R
3	01375	74	PM20208R
4	00107	74	PM20209R
5	02821	74	PM20210R
6	01922	74	PM20211R
7	00906	74	PM20212R
8	02408	74	PM20213R

183	00399	51	PM20388R
184	02666	51	PM20389R
185	00193	50	PM20390R
186	00187	50	PM20391R
187	00473	50	PM20392R
188	03394	50	PM20393R

Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila" din București
Strada Dionisie Lupu nr. 37 București, Sector 2, 020021 România, Cod fiscal: 4192910
+40.21 318.0719; +40.21 318.0721; +40.21 318.0722
www.umfcd.ro

UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE "CAROL DAVILA" din BUCUREȘTI

189	00788	50	PM20394R
190	02324	50	PM20395R

Lista studenților care au fost repinși la examenul de admitere de la Facultatea de Medicină, dar admiși după ce au plătit taxa de 6.000 euro:

- 65 de studenți care au avut nota la examen între 7 și 7,7
- 62 de studenți care au avut nota la examen între 6 și 6,9
- 63 de studenți care au avut nota la examen între 6 și 6,9.
- Un număr de șase studenți au intrat la Medicină cu nota 5 după ce au achitat taxa de 6.000 euro.

La Medicină, se tace

De la Departamentul Financiar-Contabil din Universitatea de Medicină ni s-a confirmat existența suprataxei de 6.000 de euro și a notei 5 (50 de puncte) minime pentru a intra la Facultatea de Medicină. Decanatul Facultății de Medicină nu a putut fi contactat pentru a afla numărul exact al locurilor cu suprataxă aprobate.

190

de candidați, respinși la examen, au plătit suprataxa de 6.000 de euro pentru a fi admiși la Facultatea de Medicină

Studenții migrează în online

Facultățile de stat vor începe cursurile virtual. Celor private le va fi un pic mai simplu, mulți studenți alegând, oricum, programele „la distanță".

„AVÂND ÎN VEDERE CONTEXTUL epidemiologic de infecție cu COVID, Consiliul de Administrație al Universității Politehnica București a adoptat înlocuirea activităților didactice cu studenții cu activitatea de tip on-line pe întreaga durată a stării de urgență", este anunțul instituției de învățământ superior tehnic.

Orele de aplicații (laboratoare, proiecte) care nu se pot desfășura on-line se vor reprograma după finalizarea perioadei de predare a cursurilor on-line, conform unui program stabilit de fiecare facultate.

Un număr de 7 facultăți vor funcționa exclusive online, alte 12 în regim mixt la Universitatea București. Prin aceste măsuri, numărul locurilor în cămin se va reduce de la 5.000 spre 3.000.

Senatul Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative a decis ca activitățile didactice din primul semestru al anului universitar 2020-2021 să se desfășoare în continuare în sistem online.

Afaceri la distanță, laboratoare cu distanțare

Universitatea Babeș-Bolyai a decis începerea anului universitar 2020-2021 în variante mixte, adaptate fiecărei facultăți și specializări, de la învățământ clasic, prin învățământ hibrid, la învățământ complet online.

Pentru forma de învățare la distanță au optat Facultățile de Informatică, Matematică, Științe Economice și Sociologie, Studii europene sau Business.

Orele de laborator se vor desfășura cu maxim 15 studenți și un profesor, iar la seminarii va exista un metru între participanți.

Pentu a evita un posibil focar de COVID, numărul locurilor de cazare în cămine s-a redus cu o treime, ajungând la 2.500 de locuri.

La Medicină, în sistem dual

La Universitatea de Vest din Timișoara, o serie de facultăți au trecut pe învățarea exclusiv online: filosofie, sociologie, drept, afaceri. Scenariul hibrid se va regăsi la facultăți precum: Chimie, Fizică, Biologie, dar și Arte. Necesarul de locuri în cămin s-a redus la jumătate față 3.000 cât a fost în anii anteriori.

La Universitatea Politehnică din Timișoara, 800 de studenți din primul an la facultățile de Mecanică, Transporturi, Chimie Industrială și Ingineria Mediului vor începe anul universitar în amfiteatre, în primele cinci săptămâni. Ceilalți studenți vor urma cursurile după scenariul galben, prin rotație, timp de 30 de zile.

Facultățile de Medicină au optat pentru un sistem hibrid. Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie din Târgu Mureș a anunțat că reia cursurile în data de 14 septembrie, iar în primele două săptămâni toate activitățile didactice de predare vor fi programate în sistem online. Apoi, se va recurge la un sistem hibrid de predare, cursurile se vor derula exclusiv online, iar activitățile practice vor fi parțial prin participarea fizică a studenților, dar și online.

Mai puțini studenți, mai multe griji

Normele de sănătate și siguranță au fost menționate în „Ghidul privind instituirea de măsuri sanitare și de protecție în instituțiile de învățământ superior în perioada pandemiei de COVID-19".

Anul universitar 2020 – 2021 va începe pentru un număr de aproape 400 de mii de studenți. Este o cifră de două ori mai mică decât cea înregistrată acum un deceniu.

FOTO: INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

OTRĂVIT CU NOVICIOK

Cine-l vrea pe Navalnîi mort? În afară de Putin

Principalul opozant al președintelui Rusiei și-a făcut mulți dușmani. Anchetele sale pe teme de corupție l-au făcut o țintă a oligarhilor apropiați de Kremlin.

DE

SILVIU SERGIU
silviu.sergiu@newsweek.ro

„VIZITA LUI ALEXEI NAVALNÎI în Siberia, din ultima decadă a lunii august, a mers la fel ca majoritatea călătoriilor pe care le-a făcut pe întreg cuprinsul Rusiei, pentru a alimenta furia împotriva președintelui Vladimir Putin", își începe *Financial Times* articolul despre otrăvirea celui mai popular lider al opoziției din Rusia. Navalnîi și-a făcut selfie-uri cu susținătorii, a făcut o baie în râul Tom și a evitat o „coadă" vizibilă din partea serviciilor secrete rusești.

În timp ce zbura înapoi la Moscova, Navalnîi a început brusc să transpire masiv și s-a prăbușit în baia avionului, unde a fost auzit gemând de durere, înainte de a-și pierde cunoștința. A stat în comă până la mijlocul lunii septembrie, în Spitalul Charite din Berlin, după ce a fost transferat din Rusia. Medicii germani susțin că rezultatele testelor sugerează că a fost otrăvit cu noviciok, un gaz puternic care afectează sistemul nervos, folosit pentru a-i reduce la tăcere pe dușmanii lui Vladimir Putin.

Atacul asupra lui Navalnîi este a șasea tentativă din ultimii cinci ani de a-l suprima pe cel mai important disident rus.

El a provocat reacții internaționale de condamnare la o scară nemaiîntâlnită de la otrăvirea, în Marea Britanie, a fostului agent dublu Serghei Skripal și a fiicei sale, din 2018.

Rusia susține că nu există dovezi că Navalnîi a fost otrăvit și a respins orice acuzație pe această temă, solicitând Germaniei să pună la dispoziție eventualele probe incriminatorii. Deși aliații lui Navalnîi arată cu degetul în direcția Kremlinului, activistul și-a construit în timp o lungă listă de dușmani puternici.

„În esență, este o încercare de a înlătura o amenințare. Este o mentalitate clasică KGB: «Dispare omul, dispare și problema»", spune Vladimir Milov, un fost ministru rus adjunct al Energiei, în prezent consilier al lui Navalnîi. „Eliminând persoana vor să omoare brandul și să anihileze echipa. Este o greșeală gravă a Kremlinului să creadă că fără el mișcarea se oprește", adaugă el.

SUCCES
Arheologul român care a schimbat istoria Mexicului » P.48

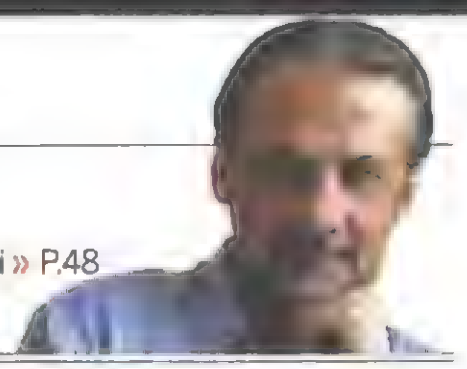

„ȚARUL"
Vladimir Putin are o lungă istorie de suprimare a disidenților regimului său. Alexei Navalnîi, cel mai important dintre ei, a scăpat cu viață pentru moment

Amenințări constante

Într-un deceniu de activism, Alexei Navalnîi, în vârstă de 44 de ani, a reprezentat permanent o provocare remarcabilă pentru Vladimir Putin, în ciuda ostilității constante din partea statului rus. După ce a fost marginalizat, chiar exclus, de mass-media ruseşti, dominate de stat, activistul a reuşit să-şi atragă un public foarte numeros pe YouTube cu ajutorul unor investigaţii anticorupţie, care s-au viralizat pe internet şi pe care le-a folosit ulterior pentru a organiza cele mai mari proteste din istoria modernă a Rusiei.

În 2012, când Navalnîi a condus o serie de proteste împotriva revenirii lui Vladimir Putin la Kremlin, susţinătorii săi l-au întrebat: „De ce crezi că nu eşti ucis şi ce se întâmplă dacă vei fi?". Informaţia a fost dezvăluită de Serghei Guriev, profesor la Sciences Po din Paris şi fost consilier la Kremlin.

Răspunsul lui Navalnîi a fost: „Este un loc periculos şi de aceea vorbesc cu voi - în speranţa că veţi putea lucra la cauza noastră comună". O dovadă că Alexei Navalnîi se gândeşte în permanenţă la posibilitatea de a fi ucis.

Pe măsură ce popularitatea sa a crescut, au crescut şi eforturile regimului Putin de a-l opri. El a fost închis de 13 ori pentru că a protestat împotriva „ţarului" de la Kremlin şi a fost condamnat la şase ani de închisoare, în 2013, sub acuzaţii de delapidare.

Presiunea judiciară a fost dublată în ultimii ani de o serie de atacuri fizice brutale. În 2017, un activist pro-Kremlin a aruncat o substanţă chimică asupra lui Navalnîi şi i-a afectat un ochi, din fericire nu permanent. De asemenea, disidentul este convins că a fost otrăvit anul trecut, în timp ce se afla în închisoare.

„Votează inteligent!"

Vizita lui Navalnîi în Siberia din luna august a fost o încercare de a atrage noi susţinători pentru campania „Votează inteligent", care să voteze ulterior împotriva Partidului „Rusia Unită", al lui Vladimir Putin, în alegerile regionale de luna aceasta. Navalnîi susţine că, datorită acestei campanii, „Rusia Unită" a pierdut jumătate din locuri în Consiliul municipal al Moscovei, în alegerile de anul trecut.

Serghei Guriev, în prezent consilier al lui Navalnîi, susţine că această campanie este o pacoste pentru Kremlin. Economia stagnantă a Rusiei şi răspunsul neconvingător al lui Vladimir Putin în faţa pandemiei i-au scăzut cota de aprobare la recorduri minime anul acesta. Un sondaj din iunie efectuat de Centrul Levada, un centru sociologic independent a constatat că Navalnîi este al doilea politician rus în care ruşii au încredere, după Putin. Dacă strategia va avea succes, spune Guriev, Navalnîi ar putea contribui la aducerea la putere a politicienilor deveniţi magneţi pentru nemulţumirea populară.

De asemenea, Navalnîi a susţinut protestele din Habarovsk, situat în estul îndepărtat al Rusiei, izbucnite după arestarea popularului guvernator Serghei Furgal, şi el un opozant al Kremlinului. Au fost create astfel condiţii ca „Rusia Unită" să piardă şi mai multe voturi în viitor.

„El este singura ameninţare cu care se confruntă în prezent partidul de guvernământ", spune Guriev despre Navalnîi.

Vladimir Milov remarcă, de asemenea, viteza cu care opoziţia a strâns rândurile, în mediul online, în Belarus,

Familia lui Alexei Navalnîi, soția și cei doi copii, trăiesc permanent cu teama că acesta ar putea fi omorât

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

țară în care au avut loc trei săptămâni de proteste puternice împotriva dictatorului Alexandr Lukașenko, aflat la putere de 26 de ani. Aceste proteste au speriat Kremlinul.

Necunoscutul, până în acel moment, blogger Serghei Tihanovski a construit rapid un canal de YouTube foarte urmărit, făcând călătorii în țară, după modelul Navalnîi. Când a fost arestat, soția sa Svetlana Tihanovskaia i-a luat locul și a devenit figura centrală a protestelor.

„Uitați-vă la Belarus. Este o revoluție YouTube. Tihanovskaia este Navalnîi al Belarusului", adaugă Milov.

Mod defensiv

După ce Rusia a negat implicarea în cazul Skripal, în timp ce făcea cu ochiul, otrăvirea lui Navalnîi a pus Kremlinul în defensivă. Poliția rusă a susținut că rezultatele testelor sale nu arată urme de otravă și a refuzat să deschidă o anchetă penală, adăugând că camerele de securitate nu au dovedit nimic suspect - în ciuda unei operațiuni de supraveghere răspândite pe tot parcursul călătoriei. Germania a lămurit misterul și a confirmat că a fost otrăvit cu noviciok.

Într-un efort de a-l priva de expunere, Dmitri Peskov, purtătorul de cuvânt al lui Putin, se referă la Navalnîi doar drept „pacientul" la conferințele de presă și refuză să-și spună numele.

Nemulțumiți de activitatea lui Navalnîi au fost întotdeauna oligarhii prietenoși cu Kremlinul, nominalizați în investigațiile sale anticorupție. Miliardarul Alisher Usmanov, magnat al metalelor și tehnologiei, a fost protagonistul unei investigații făcută de Navalnîi în 2017, în care l-a acuzat că i-a oferit cadouri scumpe premierului de atunci, Dmitri Medvedev.

Drept răspuns, Usmanov a postat două videoclipuri pe social media în care i s-a adresat lui Navalnîi cu apelativul „ Alexei-blestemat să fii perdantule Navalnîi" în care miliardarul a spus: „Te scuip!". Ulterior, a câștigat în Justiție procesul prin care Navalnîi a fost obligat să șteargă de pe Internet ancheta sa video.

„Nu-l consider pe Navalnîi o figură politică", a declarat Usmanov pentru *Financial Times*, într-un interviu acordat la începutul acestui an. „În primul rând, el este o marionetă a celor care l-au cumpărat și l-au creat. În al doilea rând, minte".

Evgheni Prigozin, sancționat de SUA pentru activități legate de infama fermă de trolli din Sankt Petersburg sau de mercenariat în Africa, a declarat că intenționează să aplice o hotărâre judecătorească conform căreia fundația lui Navalnîi trebuie să plătească 87 de milioane de ruble (1,2 milioane USD), datorie față de una din companiile sale. A anunțat că va prelua datoria personal și că-i va lăsa în fundul gol pe „acest grup de oameni necinstiți".

În ciuda listei lungi de dușmani ai lui Navalnîi, oficialii ruși au susținut, în zilele ce au urmat otrăvirii, că Navalnîi este o amenințare mai mare pentru Kremlin în comă – pentru că mulți vor învinui statul rus pentru atacul asupra sa - decât în viață, activ pe YouTube.

„A intrat cu adevărat sub pielea oamenilor cu case mari la țară și conace fastuoase, dar nu aș spune că a fost o amenințare atât de mare pentru regim încât a fost nevoie să-l doboare", a spus o sursă *FT* aflată în permanent contact cu oficiali de la Kremlin.

„Dacă nu există o investigație publică convingătoare, opoziția va arăta cu degetul către autorități. Dacă ele nu sunt implicate, nu ar trebui să le fie foarte greu să găsească un țap ispășitor. Ar putea fi absolut oricine. Există un număr destul de mare de nebuni care stau în pădure cu lansatoare de grenade", a adăugat sursa citată.

„Dar cu siguranță nu este Putin și cu siguranță nu este guvernul", susține sursa, apoi face o scurtă pauză. „Cel puțin așa sper. Asta ar fi cu adevărat dincolo de rațional".

Vladimir Așurkov, directorul executiv al fundației lui Navalnîi, susține că eșecul investigării celor două atacuri anterioare asupra disidentului rus înseamnă că Kremlinul ar trebui să își asume responsabilitatea pentru otrăvire, chiar dacă nu a fost implicat direct.

„Nu știm sigur dacă a fost comandat personal de Putin, dar înțelegem că a creat condițiile în care acest lucru se poate întâmpla, iar persoanele responsabile nu vor fi pedepsite sau nu vor suporta nicio repercusiune", spune el.

Secretarul de Stat al SUA, Mike Pompeo, a spus că există mari șanse ca otrăvirea lui Navalnîi să fi fost ordonată de înalți oficiali ruși, în timp ce președintele SUA a spus că nu a văzut nicio dovadă a otrăvirii.

Preocupare europeană

Navalnîi a fost spitalizat doar câteva ore în Rusia, timp în care majoritatea liderilor puternici ai UE au cerut Moscovei o anchetă completă.

Angela Merkel, cancelarul german, și Emmanuel Macron, președintele francez, i-au oferit la unison lui Navalnîi asistență medicală și azil.

În decurs de 24 de ore, medicii ruși care l-au tratat au renunțat să mai insiste că nu este în siguranță să călătorească - lucru despre care familia lui Navalnîi a susținut că este o tactică de blocare a diagnosticării otrăvirii - și a fost transferat la Berlin cu un avion privat, pus la dispoziție de un ONG german. În timp ce Moscova a insistat pe lipsa probelor, susținătorii lui

Secretarul de stat al SUA, Mike Pompeo, susține că ordinul otrăvirii lui Navalnîi a fost dat de înalți oficiali ruși

SALVAT
La mijlocul lui septembrie, Alexei Navalnîi a ieşit din comă şi a postat pe Instagram o imagine din spital. El vrea să se întoarcă în Rusia, o veste proastă pentru oligarhii Evgheni Prigozin (stânga jos) şi Alisher Usmanov (dreapta jos)

Navalnîi s-au bazat pe presiunea internaţională asupra Kremlinului. După aproape o săptămână de la otrăvire, Kremlinul a solicitat în cele din urmă o „investigaţie temeinică şi obiectivă", într-o declaraţie ce a urmat unei convorbiri telefonice între Putin şi premierul italian Giuseppe Conte.

Puţini dintre susţinătorii lui Navalnîi se aşteaptă ca ancheta preliminară să resolve ceva. Poliţia a refuzat să investigheze presupusele otrăviri ale lui Piotr Verzilov, un artist disident, şi activistului Vladimir Kara- Murza, un prieten al lui Navalnîi, care a supravieţuit la două tentative asupra vieţii sale.

Viaceslav Volodin, preşedintele Parlamentului Rusiei, a declarat că va conduce o investigaţie separată pentru a stabili dacă otrăvirea a fost „o încercare a puterilor străine de a dăuna sănătăţii unui cetăţean rus cu scopul de a crea tensiuni în Rusia şi de a face încă mai multe acuzaţii împotriva ţării noastre".

În timp ce Navalnîi rămâne spitalizat, echipa sa continuă campania „Votează inteligent". E obişnuită să funcţioneze şi în absenţa sa, cum s-a întâmplat în 2014, când Navalnîi a stat în arest la domiciliu în timpul procesului său. Potrivit lui Aşurkov, consilierii lui Navalnîi sunt hotărîţi să termine filmările din Siberia şi Ancheta la care lucra acesta.

Înapoi la viaţă

Pe 14 septembrie, Alexsei Navalnîi a ieşit din comă, a fost scos de pe ventilator de medicii germani de la Spitalul Charite şi a reuşit să se ridice din pat pentru scurte perioade de timp.

El a postat o fotografie şi un mesaj pe Instagram. „Salut. Aici Navalnîi. Mi-e dor de voi. De abia pot să fac ceva, dar ieri am putut să respir de unul singur toată ziua. Nu am folosit vreun ajutor din afară, nici măcar cea mai simplă valvă în gâtul meu. Mi-a plăcut foarte mult. Un proces uimitor, subestimat de către mulţi. Recomand", a scris el pe reţeaua socială.

Cotidianul *The New York Times* a citat un oficial german de securitate potrivit căruia Navalnîi „părea lucid". „Este complet conştient de condiţia sa, este complet conştient de ce s-a întâmplat şi este complet conştient unde este", a declarat oficialul.

El a precizat că Navalnîi a vorbit cu un procuror german despre planurile de a se întoarce în Rusia imediat ce se recuperează.

„Nu plănuieşte să meargă în exil în Germania. Vrea să meargă acasă în Rusia şi vrea să-şi continue misiunea", a spus oficialul.

Publicaţia a adăugat că liderul opoziţiei nu va coopera în solicitarea Rusiei de a investiga împreună cu Germania atacul.

Germania a transmis că se aşteaptă ca Rusia să răspundă la întrebări despre otrăvirea lui Navalnîi, în vreme ce Rusia a respins sugestiile că statul a jucat un rol în incident. Rusia s-a mai plâns că Germania a ignorat cererea de a vedea dovezi că Navalnîi a fost otrăvit cu Novichok.

Asociaţii lui Navalnîi au încercat însă au eşuat să facă autorităţile ruseşti să deschidă o investigaţie penală pentru tentativă de omor.

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

Magaz

CASA ECO

UN SONDAJ EXCLUSIV dezvăluie cum
pandemia schimbă modul în care economisim,
cheltuim și chiar gândim DESPRE BANI.
Poate pentru totdeauna.

ONOMICA

PAUL KEEGAN

DÉJA VU, DIN NOU? Rata șomajului din acest an a atins niveluri care nu mai fuseseră văzute de la Marea Criză. Aici, un camion cu bărbați șomeri ajunge la Washington, D.C., să ceară ajutor federal, circa 1932

C

CÂND EȘECUL FINANCIAR CAUZAT DE PANDEMIE a lovit-o în martie anul acesta, Meghan Fernandes a fost îngrozită. Mama de 29 de ani a trei copii și-a pierdut ambele locuri de muncă - mai întâi, poziția de manager al unui patinoar de lângă casa ei din Little Falls, New Jersey, apoi slujba cu jumătate de normă ca reprezentant de vânzări în domeniul mobilei. Veniturile familiei s-au redus cu o treime.

A rămas pe linia de plutire gestionând salariul soțului, Mike, care lucra la o companie internațională de transport maritim, plus indemnizațiile de șomaj, făcând tot ce se poate pentru a economisi bani. Fernandes și-a impus un buget redus, a trecut cu foarfecele prin cardurile sale de credit, a încetat să mai comande mâncare la domiciliu, a redus cheltuielile la Starbucks și Dunkin 'Donuts cu 75% și a devenit maestră în arta tunsorilor la domiciliu pentru fiul vitreg Zack, de 15 ani, și pentru fiii Colton, de 5, și Hunter, de 2 ani.

Au fost șase luni traumatizante, spune Fernandes, dar nu a fost rea în totalitate această lovitură. Ca urmare a nou descoperitei sale austerități, a reușit să-și plătească împrumutul studențesc în august și estimează că-și va achita mașina nouă în 24 de luni și ipoteca pentru casă în 10 ani - cu un deceniu înainte de termenul inițial de închidre a creditului.

„Mi-am schimbat total perspectiva asupra banilor", spune Meghan. Poate cea mai mare diferență: o mai mare încredere în capacitatea ei de a gestiona orice i se întâmplă. Înainte de virus, familia ei se simțea vulnerabilă la forțe economice aflate în afara controlului său. „Acum, dacă se întâmplă din nou ceva mare, voi fi pregătită", spune Fernandes. „Știu că nu mă voi stresa".

La fel ca familia Fernandes, marea majoritate a americanilor au fost împinși de economia de pandemie să facă schimbări radicale în modul în care își gestionează banii. Aproximativ 84% dintre americani, de fapt, potrivit unui nou sondaj reprezentativ la nivel național, realizat de *Newsweek* și LendingTree.

La fel ca în cazul lui Fernandes, multe dintre noile obiceiuri sunt pozitive și 9 din 10 persoane se așteaptă să păstreze măcar o parte dintre acestea mult vreme după ce va trece criza actuală. Schimbările se extind nu doar la ceea ce fac oamenii cu banii lor, ci și la modul în care se simt în ceea ce privește viitorul lor financiar și al țării - sentimente care nu țin de vârstă, venit, sex sau rasă și care sunt valabile atât pentru persoanele ale căror finanțe au fost direct afectate de pandemie, cât și pentru cei care nu au primit o lovitură personală.

„Există o universalitate a acestei crize", spune Tendayi Kapfidze, economist-șef al LendingTree. „Chiar dacă impactul pandemiei asupra economiei afectează mai puternic persoanele cu venituri mai mici decât pe cele cu venituri mai mari, și persoanele din această categorie resimt riscul la fel de acut".

Nu doar concedierile și șomajul tehnic au năucit milioane de persoane, ci și reducerile salariale, reducerile de program și diminuarea numărului de slujbe cu jumătate de normă. Sfârșitul ajutorului federal, sub forma unor cecuri de stimulare și a plăților săptămânale de 600 de dolari pentru cei dați afară, plus pierderea asigurărilor de sănătate

pentru unii lucrători care au rămas fără serviciu au lovit dur familiile, declanșând o spirală care duce în jos. Pentru fiecare gospodărie care economisește mai mult și își plătește datoriile, există multe altele care își cheltuie economiile de urgență, încep campanii GoFundMe pentru a putea plăti chiria, cer ajutorul familiei și prietenilor, adâncindu-se în restanțe.

Indiferent de cât de bine sau de prost a suportat furtuna economică COVID-19, toată lumea simte ferestrele cum se zguduie. Doar 8% dintre respondenții din sondajul *Newsweek*/ LendingTree au declarat că nu sunt deloc îngrijorați de securitatea economică pe termen lung a familiei lor în urma pandemiei, dar unul din cinci a fost complet „terifiat".

Numiți-o TSPP sau tulburare de stres post-pandemic, o afecțiune care se dezvoltă la mulți americani, chiar dacă din punct de vedere tehnic nu suntem încă în partea „post" a crizei COVID-19. Incertitudinea cu privire la timpul de care va fi nevoie pentru a ajunge acolo, individual și ca țară, face parte din problemă. Aproximativ 60% dintre respondenții la sondaj se așteaptă ca, peste doi ani, să fie într-o situație chiar mai rea din punct de vedere financiar sau să nu le fie, oricum, mai bine decât acum. „Există o resemnare din ce în ce mai mare că va fi o lovitură de durată", spune Kapfidze de la LendingTree.

Asta sugerează că impactul crizei actuale asupra modului în care gestionăm banii ar putea fi unul fundamental mai degrabă decât trecător, așa cum Marea Criză a creat o generație de oameni care au economisit compulsiv, iar criza financiară din 2008 ne-a înfricoșat psihic timp de mai bine de un deceniu.

„Când trăiești un traumatism financiar, practic ești reprogramat și această experiență se declanșează chiar și după ce nu mai este aplicabilă", spune Ulrike Malmendier, profesor de economie comportamentală la Universitatea din California, Berkeley.

„Dacă treceți printr-o recesiune profundă sau o scădere a pieței de valori, veți acționa câteva decenii cu credința că se poate întâmpla din nou în orice moment".

Cum ne descurcăm acum

Un lucru este clar din sondajul *Newsweek*/ LendingTree: oamenii nu lasă ca scăderea cheltuielilor, indusă de pandemie, să devină inutilă. Prin urmare, își asumă costuri mai mici (dacă există) pentru navetă; nu mai merg la evenimente sportive, concerte sau filme; au mai puțină nevoie de haine noi; iau mai puține mese în oraș și fac mai puține comenzi la domiciliu; optează pentru tunsori minime la salon, mani-pedi sau deplasări la sala de sport ori în mall. În schimb, cei care pot economisesc bani și adoptă austeritatea ca pe o răzbunare pe situația creată fără voia lor.

Cele mai frecvente schimbări în comportamentul financiar: economisirea mai multor bani, menționată de 38% dintre respondenți (inclusiv aproximativ jumătate dintre cei care au fost concediați sau trimiși în șomaj tehnic) și reducerea bruscă a cheltuielilor, menționată de 35% (1.010 americani au fost chestionați între 24 – 26 iulie).

De fapt, potrivit Biroului de Analiză Economică, economiile personale ale națiunii au crescut spectaculos încă din primăvară, când au crescut de la 8,3% în februarie, chiar înainte ca blocajele de circulație să fie introduse, la un uimitor 33,5% în aprilie, pentru ca apoi să scadă la 17,8% în iulie, adică la un nivel dublu față de procentul pre-pandemic. Și respondenții estimează că vor continua să acumuleze fonduri de urgență și să practice austeritatea chiar și după ce economia își va recăpăta o aparență de normalitate.

Dar ancheta a relevat și schimbări mai dureroase pe care mulți americani a trebuit să le facă în viața lor financiară. Pentru a o scoate la capăt, unul din cinci respondenți a trăit din economii și aproape o treime au fost nevoiți să își asume datorii noi sau să se bazeze pe ajutorul financiar din partea familiei și a prietenilor. Comunitățile de culoare se luptă cel mai mult, 21% dintre respondenții negri spunând că trebuie să se bazeze pe familie și pe prieteni pentru ajutor, comparativ cu 15% dintre cei albi și 18% dintre cei hispanici.

Este o situație care pare să se înrăutățească înainte de a se îmbunătăți, deoarece creșterea numărului de infectări încetinește sau amână redeschiderea școlilor și a afacerilor, iar o nouă rundă de ajutor federal a fost blocată în Congres. La provocările cu care se confruntă americanii se mai adaugă: multe dintre planurile de amânare a ratelor bancare pe care companiile și creditorii le-au oferit consumatorilor la începutul pandemiei se apropie de sfârșit. „Această situație creează un nou nivel de stres pe care mulți nu îl cunoșteau cu câteva luni în urmă".

FOTO: BETTMANN/GETTY

Bărbaţii şi femeile par să răspundă diferit la presiunile gestionării banilor în pandemie, probabil pentru că experienţele lor au fost atât de diferite. Femeile au suferit o parte disproporţionată din pierderile de locuri de muncă de la începutul crizei, potrivit datelor Biroului de Statistică a Muncii, iar cele care au continuat să lucreze sunt mai degrabă din categoria lucrătorilor esenţiali, care sunt mai vulnerabili la infectarea cu coronavirus.

Aşadar, nu este surprinzător faptul că doar aproximativ un sfert dintre femei au reuşit să economisească mai mulţi bani de când a început pandemia prin comparaţie cu aproximativ jumătate dintre bărbaţi, potrivit sondajului *Newsweek* / LendingTree.

Sumele pe care bărbaţii le-au putut economisi sunt de asemenea mai mari: 511 dolari pe lună în medie comparativ cu doar 253 dolari pentru femei. Bărbaţii au fost, de asemenea, mai predispuşi să spună că vor continua să menţină nivelurile mai ridicate de economisire odată ce pandemia s-a încheiat, în timp ce femeile au fost mai înclinate să spună că obiceiul pe care îl vor păstra este cel al austerităţii.

Femeile se simt, de asemenea, mai pesimiste în ceea ce priveşte viitorul lor financiar. Doar trei din 10 femei cred că se vor simţi mai bine din punct de vedere financiar peste doi ani, comparativ cu puţin peste jumătate dintre bărbaţi.

Ce mă îngrijorează?

La anxietatea financiară pe care o simt toţi oamenii în aceste zile se mai adaugă: apariţia bruscă a acestui cutremur economic şi incertitudinea cu privire la momentul în care se va termina. În sondajul *Newsweek* / LendingTree, 45% dintre respondenţi au declarat că sunt „îngroziţi" sau „destul de îngrijoraţi" cu privire la securitatea financiară pe termen lung a familiei lor. Părinţii copiilor sub 18 ani, cei din generaţia X şi persoanele care au fost concediate au arătat cele mai mari niveluri de îngrijorare.

Ce ne îngrijorează cel mai mult? Teama de a nu ne putea pensiona la timp „sau posibil niciodată" a fost în fruntea listei şi a fost cea mai mare îngrijorare pentru cel mai mare număr de grupuri demografice, inclusiv bărbaţi, generaţia X, persoane care au fost concediate, respondenţi albi şi chiar cei din gospodării mai bogate, care câştigă 75.000 USD pe an sau mai mult.

În acelaşi timp, generaţia Z, femeile, persoanele cărora li s-a redus salariul şi respondenţii negri au fost cei mai preocupaţi de cât de mult va dura să iasă din gaura financiară în care se află în prezent. Boomerii s-au arătat foarte îngrijoraţi de faptul că copiii lor adulţi se vor lupta din punct de vedere financiar mult timp, iar copiii lor mileniali sunt stresaţi de asemenea de acest lucru: îngrijorările legate de imposibilitatea de a găsi sau de a păstra un loc de muncă bine plătit sunt în fruntea listei pentru mileniali, pentru asiatici şi pentru respondenţii latini. Aceste temeri sunt întemeiate. Un raport din iulie pentru Brookings, realizat de un trio de economişti, a estimat că o treime sau mai mult dintre locurile de muncă pierdute din martie până la mijlocul lunii mai nu vor reveni. „Am intrat într-o a doua fază în care o mulţime de concedieri temporare sunt acum concedieri permanente", spune Kapfidze. „Oamenii care se aşteptau să se întoarcă la un loc de muncă îşi dau acum seama că acel loc de muncă nu va mai exista, că nu se vor mai putea întoarce".

Totuşi, vremurile dificile pot aduce şi o reordonare a priorităţilor şi schimbări pozitive. În sondajul *Newsweek* / LendingTree, oamenii au răspuns că sunt mai puţin materialişti (31%) în aceste zile. De asemenea, petrec mai mult timp cu familia şi prietenii (32%) şi dau înapoi comunităţilor noastre (19%). „Oamenii sunt mai conştiincioşi cu dolarii lor", spune Lynnette Khalfani-Cox, expertă în finanţe personale şi scriitoare, cunoscută sub numele de Antrenorul banilor. „Spun că vor să cheltuiască mai mult la nivel local sau cu comunităţi de culoare ori din perspectiva justiţiei sociale. Unii oameni spun «Vreau să donez mai mult spitalului sau clinicilor din localitatea mea sau lucrătorilor din domeniul sănătăţii în general». Este o schimbare importantă".

Respectând programul

Vor rezista aceste schimbări dincolo de criza economică imediată? Istoria ne arată că sfârşitul pandemiei nu vine şi cu vindecarea rapidă a traumei naţionale care a rezultat din aceasta şi nu elimină noile obiceiuri financiare pe care oamenii le dobândesc. Nu vorbim aici doar de oamenii care trag de bani pe tot parcursul vieţii, cum au fost cei care au ieşit din Marea Criză. Mulţi dintre americanii care au simţit momentul prăbuşirii pieţelor în 2008 s-au ferit să-şi mai pună banii în acţiuni chiar şi atunci când bursele au revenit pe creştere exponenţială. Lecţia: supravieţuitorii moderni ai calamităţilor economice tind să se comporte în moduri care nu sunt întotdeauna justificate de realitatea obiectivă din faţa lor. În studiile sale, profesorul Berkeley Malmendier şi colegii

SEMNELE VREMURILOR Atunci şi acum. Jos: un semn de executare silită în timpul Marii Recesiuni din 2008. Sus, în sens invers acelor de ceasornic: un protest în Philadelphia, pentru a cere Congresului să ia măsuri suplimentare; închiderea unei afaceri în New York; o bancă de alimente din Orlando, Florida.

FOTO: ÎN SENSUL ACELOR DE CEASORNIC: CHRIS RANK/CORBIS/GETTY; PAUL HENNESSY/NURPHOTO/GETTY; NOAM GALAI/GETTY; CORY CLARK/NURPHOTO/GETTY

„ÎNTREAGA TA CARIERĂ POATE SĂ FIE AFECTATĂ DE MOMENTUL ÎN CARE ÎȚI PIERZI SLUJBA“

săi au constatat că experiența tinerilor pe piața bursieră a avut o influență extraordinară asupra lor decenii mai târziu, indiferent dacă acea experiență a fost pozitivă sau negativă. Cercetătorii au descoperit că persoanele care au obținut profituri reduse în anii '70 s-au îndepărtat de burse timp de ani de zile. În schimb, după ce s-au confruntat cu randamente ridicate în anii 1990, oamenii au continuat să investească mult, indiferent de condițiile pieței.

Obiceiurile de cheltuieli au urmat același model. Autorii studiului au descoperit că persoanele care au trăit o perioadă de șoc economic și șomaj ridicat au cheltuit mai târziu mult mai puțin pe alimente și bunuri de consum decât ar fi putut, conform cu venitul lor ulterior, bogăția generală și o rată a șomajului mai mică.

Șocurile revoltelor de astăzi sunt probabil la fel de puternice. „Dacă vom avea un vaccin până la sfârșitul anului și oamenii își vor recupera locurile de muncă, iar martie 2021 va arăta exact ca martie 2020, dar fără criză, cam toate modelele standard ar spune că oamenii vor acționa ca și când nu ar fi existat niciodată o criză ", a explicat Malmendier.

„Dar eu spun absolut că nu. Ani de zile, dacă nu decenii viitoare, vă veți gândi că există o anumită probabilitate ca acest lucru să se repete. Partea bună a acestei situații este că veți cheltui mai precaut și probabil veți acumula mai multă avere pe termen lung, deoarece veți economisi mulți bani".

Cu siguranță, oamenii care spun că vor continua să economisească mai mult pentru situații de urgență și după ce economia își va reveni vor fi mult mai bine. Diferite studii au arătat că americanilor le lipsesc dureros de mult banii albi care să-i treacă peste proverbialele zile negre, darămite peste recentele uragane financiare.

Rezerva Federală a constatat, de exemplu, că 4 din 10 adulți nu ar putea plăti o cheltuială surpriză de 400 de dolari fără a intra pe cardul lor de credit sau fără să apeleze la familie și prieteni pentru ajutor. Chiar și persoanele care aveau economii suficiente înainte de recesiune s-ar putea să fi consumat din depozitul lor. Un sondaj recent realizat de Bankrate a arătat că doar 16% dintre americani sunt în prezent „foarte confortabili" cu suma economiilor lor de urgență.

Iar acest lucru, la rândul său, poate avea un efect negativ asupra planurilor de pensionare. Un sondaj realizat de Institutul pentru Pensionare Sigură a constatat că angajații care au fost nevoiți să-și cheltuiască fondurile de urgență pentru că și-au pierdut slujbele sau și-au văzut venitul tăiat din cauza pandemiei au fost expuși de două ori mai mult riscului de a intra și în economiile de pensionare, față de cei care și-au păstrat locul de muncă.

În schimb, persoanele care au reușit să-și lase dolarii de pensionare pe piața bursieră au beneficiat de rezistența sa uimitoare, căci indicele S&P 500 a atins un nivel record în luna august, după o scădere enormă

„4 DIN 10 ADULȚI NU AR PUTEA PLĂTI O CHELTUIALĂ SURPRIZĂ DE 400 DE DOLARI FĂRĂ A INTRA PE CARDUL LOR DE CREDIT SAU FĂRĂ SĂ APELEZE LA FAMILIE ȘI PRIETENI PENTRU AJUTOR“

la începutul pandemiei. „Suntem plăcut surprinşi că nu vedem un procent mare din clienţii noştri care îşi retrag toţi banii şi merg pe numerar“, spune Nick Holeman, planificator financiar la Betterment, o firmă de investiţii online. „În cea mai mare parte, cu înţelepciune, ei rămân pe aceeaşi direcţie“.

„Cicatricea economică“

Experienţele puternice au un impact atât de durabil asupra comportamentului nostru, spun neurologii, deoarece astfel de momente modifică fundamental structura creierului nostru.

Un proces numit „etichetare emoţională“ spune creierului nostru că o experienţă este importantă şi trebuie ţinută minte. Cu cât emoţia este mai intensă, cu atât semnalele neurologice sunt mai puternice. Aceste experienţe - indiferent dacă sunt pozitive sau negative - sunt arse în memoria noastră şi au un impact mult mai mare asupra procesului nostru decizional decât orice alte fapte şi cifre noi la care am putea fi expuşi. Rezultatul este reprezentat de decizii financiare care pot părea corecte, dar care nu sunt întotdeauna teribil de raţionale.

Acest lucru explică de ce milenialii au devenit atât de chibzuiţi după criza financiară din 2008, chiar şi după ce economia şi-a revenit. Studiile au stabilit că aceşti angajaţi mai tineri au fost mai puţin dispuşi în a utiliza un card de credit, au achitat datoriile mai devreme şi au avut un sold mai mic decât omologii lor mai în vârstă.

În 2010, mai puţine gospodării formate din tineri aveau datorii pe cardul de credit decât în 2001, potrivit Centrului de Cercetare Pew. Milenialii au fost, de asemenea, mai conservatori cu investiţiile lor.

Un sondaj Harris efectuat de Centrul Transamerican pentru Studii de Pensionare a constatat că 20% din acea grupă de vârstă şi-au păstrat banii în investiţii cu risc scăzut, cum ar fi obligaţiunile şi fondurile pieţei monetare, comparativ cu 15% pentru generaţiile mai în vârstă, şi au fost mai predispuse să spună că piaţa este înfricoşătoare sau intimidantă. Acelaşi studiu a arătat că aproape 40% din mileniali sunt consideraţi „super-economisitori“, definiţi ca oameni care economisesc mai mult de 10% din veniturile lor.

Pe cât de puternice sunt efectele psihologice şi emoţionale ale evenimentelor macroeconomice majore, pandemia din 2020 se conturează a avea un impact durabil şi în alte moduri. Pierderile masive de locuri de muncă din ultimele cinci luni, de exemplu, vor avea probabil un impact enorm pe termen lung asupra câştigurilor oamenilor.

Şomajul prelungit înseamnă adesea acceptarea unei reduceri a salariilor pentru cei care vor să se întoarcă la serviciu, mai ales atunci când intră într-un domeniu nou sau optează pentru un loc de muncă independent sau cu jumătate de normă.

Muncitorii care se mută îşi pierd 20 la sută din câştigurile cumulate de-a lungul vieţii, iar impactul asupra salariilor poate dura 20 de ani, potrivit cercetărilor de la Universitatea din California, Los Angeles. Daunele sunt mult mai grave în perioadele de recesiune, au descoperit cercetătorii, cu pierderi de profit pe termen lung de două până la patru ori mai mari decât în timpul unei expansiuni economice.„Întreaga ta carieră poate să fie afectată de momentul în care îţi pierzi slujba“, spu-

FOTO: DIN STÂNGA: NICK OXFORD FOR THE WASHINGTON POST/GETTY; JOHANNES EISELE/AFP/GETTY

[redacted]

MINIME ȘI MAXIME
Stânga: Muncitorii așteaptă la o bursă a locurilor de muncă în Tulsa, Oklahoma, în iulie. Jos: După o scădere dramatică la începutul pandemiei, acțiunile au crescut în ultima perioadă (aici, bursa din New York).

ne Jennie Brand, profesor de sociologie și statistică la Universitatea din California, Los Angeles.

Cu o piață a muncii atât de imprevizibilă, există dovezi că mai mulți angajați aleg o carieră independentă sau își încep propriile afaceri. Crește rapid numărul persoanelor care se înscriu la fisc ca independenți, dincolo de rata observată în timpul Marii Recesiuni.

Planificatorul financiar Kevin Mahoney se așteaptă ca această schimbare să fie permanentă pentru mulți: „Oamenii care nu s-au gândit niciodată la antreprenoriat vor încerca să preia mai mult controlul veniturilor lor din cauza pandemiei, astfel încât în viitoarele crize să nu mai fie la mila unui angajator".

Poate că cei mai mari pierzători ai crizei de astăzi sunt milenialii, dintre care mulți încă se resimt după criza financiară din 2007-2008. Studiile arată că terminarea școlii într-o recesiune poate reduce câștigurile anuale cu 9% inițial, deoarece lucrătorii tind să înceapă de la firme mai mici și cu salarii mai reduse, iar pierderile nu scad decât după 10 ani.

Ceea ce înseamnă că în momentul în care situația financiară abia începea să se stabilizeze pentru cei care au intrat pe piața muncii în urmă cu un deceniu, recesiunea pandemiei i-a lovit din nou. Este de asemenea probabil să se simtă destul de traumatizați în aceste zile: absolvenții generației Z din 2020, care au uriașul ghinion de a termina școala în cea mai proastă piață a locurilor de muncă de la Marea Criză, care va rescrie total scenariul pentru intrarea lor la maturitate.

În timp ce recesiunile sunt adesea considerate evenimente pe termen scurt, cercetările sugerează că ceea ce experții numesc „cicatrici economice" pot dura și câteva decenii. Un raport al lui John Irons de la Institutul de Politici Economice prezintă consecințele: veniturile mai mici pentru familii pot determina lipsa de oportunități educaționale pentru copiii lor. Scăderile accentuate ale cheltuielilor împiedică lansarea de noi afaceri și determină firmele mai mari să reducă cercetarea și dezvoltarea, care ar putea duce la noi produse, companii derivate și mai multe locuri de muncă.

Costurile psihologice și emoționale nu dispar nici atunci când economia se redresează. Persoanele care au suferit eșecuri în ceea ce privește finanțele, locurile de muncă sau locuințele lor în timpul Marii recesiuni au fost mai predispuse să fie deprimate, anxioase și să abuzeze de droguri. Mai rău, astfel de probleme de sănătate mintală erau încă evidente la ani de zile după încheierea recesiunii.

Paharul pe jumătate plin

Cu toate acestea, în ciuda cascadei aparent nesfârșite de vești proaste despre virus și economie, mulți americani rămân optimiști cu privire la viitorul lor financiar.

În sondajul *Newsweek* / LendingTree, au existat, la urma urmei, 40% dintre respondenți care se așteaptă să se afle într-un loc mult mai bun din punct de vedere financiar peste doi ani. Și 9 din 10 cred că va exista un avantaj al crizei, care va dura, pe măsură ce oamenii vor adopta obiceiuri și valori mai sănătoase în materie de bani.

Și, în timp ce pandemia și recesiunea economică i-au determinat pe mulți să devină blazați cu privire la perspectivele de a avansa în țară, o minoritate considerabilă încă mai crede în visul american. De fapt, sondajul a constatat că 17 la sută dintre respondenți au devenit de fapt mai optimiști cu privire la șansele de a merge mai departe în America ca urmare a experiențelor lor de pandemie.

Acest lucru se poate datora faptului că procesul complex al creierului de „eticherare emoțională" nu se aplică doar evenimentelor traumatice, cum ar fi recesiuni și disponibilizări masive, ci și experiențelor pozitive cu banii.

Într-o perioadă în care unii anagajați folosesc mai puțin cardurile de credit, economisesc mai mult și își văd conturile bancare umflate, mulți tineri adulți văd criza ca pe o șansă de a-și controla mai bine viitorul financiar. Într-un sondaj recent realizat de Northwestern Mutual, aproape o cincime din mileniali și un sfert dintre respondenții din generația Z nu aveau un plan financiar înainte de pandemie, dar îl dezvoltă acum. Meghan Fernandes este una dintre ele. Procesul de a arunca o privire profundă asupra a ceea ce făcea greșit familia ei din punct de vedere financiar și de a lua măsuri concrete pentru a remedia situația a fost transformator, spune ea. „M-am simțit foarte tristă, foarte deprimată, când a lovit pandemia", spune Fernandes, care se așteaptă să se întoarcă la locul de muncă la patinoar în septembrie. „Acum simt că suntem într-un loc mult mai bun".

➤ *Paul Keegan este scriitor și co-autor independent care, împreună cu fondatorul* City Winery, *Michael Dorf, vă răsfață simțurile: scalarea intimității într-o lume digitală. De asemenea, a scris pentru* The New York Times Magazine, Esquire, GQ, Fortune inc. *și* Outside.

Arheologul român care a schimbat istoria Mexicului

PRESTIGIOASA PUBLICAȚIE NATURE PREZENTA PE LARG, în luna iulie, descoperirile arheologului Ciprian Ardelean făcute într-o peșteră din Mexic. Știrea a fost preluată imediat de toate marile publicații ale lumii. Românul, născut într-un sat de lângă Arad, își îndeplinea un vis din copilărie, atunci când cea mai mare aventură pentru Ciprian era să meargă cu fratele lui până la cofetăria Libelula.

De fapt, toată povestea lui este despre curajul de a-ți urma visul. Ciprian Ardelean s-a născut în 1976 la Arad și toată copilăria și-a petrecut-o în satul părintesc, la Măderat, la 40 km est de Arad, în mijlocul podgoriei, într-o familie de viticultori. În același sat unde are casă părintească de vară și familia vestitei actrițe Maia Morgenstern.

„Abia dacă mergeam altundeva, copii fiind în anii '80, în afară de câte o excursie școlară cu părinții și pe dealurile Zarandului din jurul satului. Uneori, prin inima Apusenilor, care sunt doar la vreo oră distanță cu mașina. Dar a fost o copilărie extraordinară, simplă și liberă, care ne-a călit perfect. Iar părinții noștri niciodată nu ne-au înfrânat visele. Chiar dacă acum i-am lăsat singuri, niciodată nu s-au opus urmării viselor noastre. Suntem, datorită lor. Din moși-strămoși suntem familie de viticultori. Părinții sunt profesori, acum bătrâni pensionari, și își continuă ei singuri lucrul la vie.

Am urmat școala generală din satul părintesc, până în 1990. Schimbarea de cicluri școlare pentru mine a coincis cu căderea vechilor regimuri în Europa și părea că porțile se deschid larg către alte țări și continente. Visam, și eu și fratele meu, să cutreierăm lumea și să locuim prin țări îndepărtate. Fratele meu — Adrian, cu 4 ani mai mic — și-a urmat și el visele sale și, de câțiva ani buni, este CEO la ramura americană a unei mari firme germano-franceze. Pentru ani buni fusese CEO pe Asia. Acum stă în Texas, cu familia sa multilingvă, la câteva ore cu mașina de mine. Mergem regulat la Măderat la părinți, dar acum COVID-ul ne ține departe. Îmi amintesc o dată, acum vreo 5 ani, îl sunasem pe mobil în timp ce așteptam îmbarcarea pe aeroportul din Santiago de Chile, iar el îmi răspundea de pe aeroportul din Seul. «Îți amintești, Adi, când pentru noi, fiind copii, era o adevărată aventură să mergem până la Arad la înghețată la cofetăria Libelula?», ne ziceam din colțuri opuse ale lumii. Înghețata aia de la Libelula ne ajutase să visăm cât mai sus", își amintește Ciprian.

DE

MIHAI DUȚĂ
mihai.duta@newsweek.ro

CIPRIAN ARDELEAN A DECIS LA 14 ANI CĂ VREA SĂ FIE ARHEOLOG CA SĂ DESCOPERE CEVA IMPORTANT

După şcoala gimnazială, a intrat la liceul Dimitrie Ţichindeal din Arad, secţia filologie. Renunţase la planurile copilăriei de a fi astronom, pentru că îi era teamă să nu pice examenul de admitere la liceu la matematică. Îşi aduce minte cu plăcere însă despre profesorul său de matematică din gimnaziu, Dorel Pătru, originar din Argeş, despre care spune că era fabulos de talentat şi motivant.

Tatăl său, profesorul de istorie de acasă

Ciprian învăţase de la tatăl său, istoric de profesie, că fiecare colţ de lume are propriile mistere, la fel de enigmatice precum misterele cosmosului. „Alegând un liceu umanist, am făcut schimbarea definitivă dinspre astronomie spre ştiinţele umanist-istorice şi am decis să devin arheolog. Decizia a fost luată la 14 ani, când am ales liceul. «Ţichindeal» era prima preparandie românească din Ardeal şi era o mândrie să studiezi acolo. La liceu scriam proză şi poezie, dar nu am urmat niciodată drumul literar ca profesie. Nu voiam să scriu despre personaje imaginare, voiam să fiu eu însumi personajul real. Oricum, grupul de prieteni apropiaţi din acei ani continuă să fie prietenii mei şi astăzi. Toţi visasem împreună la alte lumi, eram generaţia posibilităţilor la începutul anilor 1990. Am continuat să scriu literatură sporadic (nepublicată) până în anii 2000, când ştiinţa a înlocuit definitiv beletristica în mintea şi viaţa mea.

În 1994 am intrat la facultatea de istorie de la Universitatea Babeş-Bolyai din Cluj. La istorie-arheologie, când specializările formale erau încă ceva ambiguu. Mi-era clar că voiam să fiu arheolog şi niciodată nu m-am gândit să devin altceva.

FOTO: ARHIVA PERSONALĂ

ROMÂNUL A ADUS DOVEZI CĂ OAMENII AU AJUNS ÎN AMERICI CU MULT ÎNAINTE FAȚĂ DE CEEA CE SE ȘTIA PÂNĂ ACUM

Ca şi student la Cluj am lucrat mai ales pe arheologie română la Ulpia Traiana Sarmizegetusa, sub aripa profesorului Alexandru Diaconescu. El a fost singurul care m-a ajutat şi m-a încurajat să nu îmi abandonez aspiraţiile, student fiind. TOŢI ceilalţi profesori mă descurajau constant şi intenţionat. Toţi, fără excepţie. Asta m-a îndepărtat definitiv de mediul academic românesc. Localismul exagerat m-a făcut să nu mai privesc înapoi", spune Ciprian Ardelean.

Cum a ajuns în America Latină

Ciprian era hotărât de mic să cutreiere lumea. Încă de pe la 8-9 ani visa la asta. De atunci a făcut totul ca să-şi îndeplinească visul. La 14-15 luase decizia să facă arheologie în America Latină.

„Am ştiut, de mic, că patriotismul, naţionalismul şi naţionalitatea nu au nicio legătură cu legarea de glie. Suntem cetăţeni ai lumii şi a fi român e o manifestare particulară a faptului de a fi uman. Ideea că românii sunt meniţi a sta în România, lipiţi de glie, a fost o idee pe care şi eu şi fratele meu nu am acceptat-o niciodată.

La 14-15 ani am luat decizia de a face arheologie în America Latină. Şi de atunci totul a fost în linie dreaptă până astăzi. Nu m-am abătut de la obiectiv niciodată. În liceu o ştiam deja cu siguranţă, iar odată intrat la facultate îmi era mai mult decât clar că decizia rămânea valabilă. Nu ştiam sigur unde în America Latină, la început. Învăţam spaniolă de unul singur până ce am ajuns la un nivel capabil ca să îmi iau examenele de diplomă de certificare pe spaniolă. Vorbeam deja fluid, din liceu, engleză şi franceză. Până la urmă am decis să mă axez pe Mexic. Era o ţară mai dezvoltată şi mai sigură, în acele vremuri, decât alte zone ale Americii Latine. Am aplicat din timp la masterul în arheologie la prestigioasa Şcoală Naţională de Antropologie şi Istorie (ENAH) în Mexico City şi am fost acceptat. Am aplicat apoi şi la primul pachet de burse oferit României de guvernul mexican în 1998, când eram aproape de a termina facultatea. La începutul lui 1999 s-au dat rezultatele la acel concurs şi luasem bursă, veste aflată pe când eu eram la Berlin. Am plecat imediat în Mexic. Am deja 21 de ani aici. Promisiunea pentru mine însumi era să stau până ce descopăr ceva extraordinar şi important. A durat foarte mult să fac asta, două decade. Acum, cu ce s-a publicat în *Nature*, pot spune că am găsit ceea ce aveam plănuit pentru Mexic. E timpul să merg mai departe", spune arheologul român.

Mereu pe şantiere arheologice, dar şi în universităţi prestigioase În Mexic, în timpul masterului, s-a specializat progresiv pe civilizaţia Maya şi s-a dedicat mai ales epistemologiei şi teoriei arheologice, aspecte complet ignorate în România în acei ani. În timpul practicii de student de master, a făcut săpături în zona Maya la câteva situri din sudul peninsulei Yucatan. Atunci a hotărât să se dedice câţiva ani mayaşilor, şi apoi să rămână în Mexic, după masterat, ca să facă propriile cercetări.

„Nu avea niciun sens pentru mine să mă întorc deja acasă şi să reduc visele de aventuri profesionale la doar doi ani de masterat. Mexicanii mi-au permis să rămân cu viză de lucru şi am aplicat la un post de docenţă-cercetare la Universitatea din Zacatecas, unde lucrez şi în prezent.

În 2005 am obţinut definitivatul şi devenit cetăţean mexican, pentru că e mai convenabil să fii cetăţean al ţării unde stai şi lucrezi, decât să continui cu viza de străin. Aşadar, acum am dublă cetăţenie.

Lucrul în zona Maya l-am oprit în 2006, după doar 4 ani. Atunci s-a născut şi fiica mea, Angela Atticia. Am decis să mă reorientez spre vechea mea pasiune, până atunci neurmărită, preistoria americană. Luasem definitivatul şi jobul meu era sigur chiar dacă plecam la doctorat.

Astfel, în 2009 am fost acceptat la doctorat în Anglia, la Exeter, pentru care am primit o bursă specială tot de la statul mexican. În 2009-2013 am făcut ture constante între Anglia şi Mexic, până la susţinerea doctoratului. După ce am obţinut doctoratul am reluat cercetările mai în profunzime, axate pe căutarea prezenţei umane în timpul epocii glaciare în centru-nordul Mexicului. Ultimul şantier al proiectului l-am terminat abia anul acesta, tocmai cu câteva zile înainte de instaurarea pandemiei", spune Ciprian.

Cum a schimbat istoria Americilor

Cercetările arheologului român făcute timp de 10 ani în Peştera Chiquihuite din Zacatecas au adus probe privind prezenţa oamenilor pe continentul american mult mai devreme decât se ştia până acum. „Acest proiect, axat pe căutarea celor mai vechi urme de pre-

FOTO: ARHIVA PERSONALĂ

INTRAREA în peștera Chiquihuite din Mexic. Echipa condusă de Ciprian Ardelean, la lucru în peștera Chiquihuite din Zacatecas-Mexic (jos)

zență umană în America de Nord este cea mai importantă realizare a mea. Și faptul că am reușit un «full sniper shot»: de la identificarea regiunii care se va studia, până la identificarea peșterii și a locului unde să sap în peșteră, totul a fost de o precizie care mă uimește și pe mine însumi. Am găsit exact ce căutam. Peștera Chiquihuite din Zacatecas a contribuit cu evidențe solide în favoarea ipotezei că:

➤ oamenii au ajuns în Americi mult înainte de antichitatea oficial acceptată (aprox. acum 15.000 de ani)

➤ populațiile umane din timp maximului glaciar (LGM) sunt cel mai probabil diferite cultural și genetic de populațiile posterioare, de la sfârșitul epocii glaciare, care au dat origine actualelor populații băștinașe de pe continent", explică arheologul român.

ARHEOLOGUL ROMÂN a dus-o pe fiica sa Angela Aliccia în peștera în care a făcut descoperirile care schimbă istoria Americilor. Ciprian Ardelean și fiica sa au în comun și o altă pasiune: aviația

NOI INFORMAȚII CRUCIALE ÎN FAVOAREA PREZENȚEI UMANE ÎN TIMPUL ȘI ÎNAINTEA MAXIMULUI GLACIAR VOR FI FĂCUTE PUBLICE ÎN CURÂND

Arheologia, o meserie periculoasă în Mexic din cauza cartelurilor de droguri

Din afară, totul pare atât de simplu, însă nu este deloc așa.

„În Mexic, în mod concret, a face arheologie de teren implică riscul constant de a-ți pierde viața din cauza nenumăratelor bande de asasini legate de cartelurile de droguri sau care acționează pe cont propriu. Sau riscul de a pune în pericol studenții și restul echipei de lucru de care ești responsabil. Pericolul e invizibil și constant, la orice pas, și trebuie să dezvolți o capacitate de a jongla cu aceste situații și a ști cum să le ocolești sau cum să ieși din ele. Au fost nenumărate situațiile în care am fost în pericol. Și foarte stresante și delicate pentru a le relata aici", spune Ciprian Ardelean.

Noi descoperiri urmează să fie făcute publice. Apoi, o altă destinație

În perioada imediat următoare, Ciprian Ardelean vrea să publice restul descoperirilor din peștera Chiquihuite. Este vorba despre noi informații cruciale în favoarea prezenței umane în timpul și înaintea maximului glaciar, provenite din sezonul de săpături 2019.

„În paralel, intenționez publicarea celorlalte concluzii ca urmare a săpăturilor făcute de mine în alte situri arheologice din regiune în ultimii ani.

Iar apoi, vreau să plec din Mexic, după mai bine de 20 de ani, și să îmi continui expedițiile și cercetările în alte zone ale continentului, dacă voi reuși să găsesc un nou post academic care să mi-o permită. Aș dori să fac expediții în apropierea zonei Arctice și în centrul

Americii de Sud, de asemenea axate pe aceeaşi ipoteză de lucru, a prezenţei lui Homo Sapiens în toate regiunile Americilor încă dinainte de 27.000 BC, deci înainte de maximul glaciar. La vârsta asta cred că mai dispun de vreo 30 de ani de viață utilă în care pot continua să fac expediții, și vreau să profit. Asta ne face să fim vii", crede arheologul.

Pasiune, slujbă și hobby

Pentru Ciprian, profesia sa este totul. E și pasiune, și slujbă și hobby. Și pentru asta se consideră un tip norocos. Poate locui luni de zile la rând în condiții grele într-o peșteră, atâta vreme cât are de-a face cu scopul căutărilor sale. Dar în niciun caz nu-şi va petrece vacanța într-un cort.

„Sunt extrem de pragmatic şi focusat. În vacanţe sunt mai degrabă urban; slujba şi pasiunea mea implică expediții și izolare; vacanţele trebuie să fie tocmai invers. Îmi place să stau pe terase la cafea şi să citesc, să călătoresc constant, de obicei în legătură cu jobul sau la conferinţe, congrese, sau la colaborări internaţionale, dar mereu e ceva legat de obsesia mea profesională.

Uneori mă apuc să cioplesc unelte de piatră, în silex şi obsidian, atât ca hobby , dar şi ca să învăţ cât mai multe despre comportamentul aşchiilor şi a diferitelor materii prime, etc.

Sunt foarte singuratic, aproape sihastru. Locuiesc singur dintr-o alegere personală, nu sunt deloc sociabil, nu suport aglomeraţiile, nici ambientele sociale de distracţie. De obicei, concediile le petrec pe şantierele mele de lucru.

Când nu sunt pe şantier, merg cu fiica mea la Măderat, la părinţi. Amândoi, fiica mea şi eu, iubim foarte mult să zburăm, iubim avioanele şi aeroporturile. Mi-ar plăcea să învăţ să fiu pilot cândva, dacă nu e deja prea târziu, iar Angela Atticia vrea şi ea să lucreze în aviație", spune Ciprian Ardelean.

Departe, dar mereu în legătură cu familia

Ciprian ţine permanent legătura cu părinţii pe care-i vizitează viziteză cel mult la un an jumate.

„Vizitele mele în ţară coincid, uneori, cu cele ale fratelui meu. Mai ţin legătura cu câţiva prieteni din România, prin social media, cu care mă şi văd când vin în România. Dar nu am nicio legătură cu instituţii sau alte organisme din ţară, doar în plan familiar şi prieteni. Nu menţin legătură la nivel instituţional. Excepţia ar fi probabil dl. profesor Ioan Bolovan, ex-vice rector la Cluj, care e practic consătean de-al nostru. Mai sunt câţiva foşti colegi de facultate, şi foştii colegi şi profesori de la liceul din Arad".

Și-ar dori ca românii să fie încurajați să-și urmeze visele

L-am întrebat pe Ciprian ce crede că ar trebui să se schimbe în sistemul de educaţie din România, cu toate că nu mai face parte demult din el.

„M-am rupt de sistemul educativ românesc de atâţia ani. Nu ştiu cum să îl evaluez în diferitele sale niveluri. Dar... este un dar, oricum. Aş vrea să văd mai multă iniţiativă pentru a încuraja aventura. Logica actuală, se pare — foarte înrădăcinată în gândirea românească — e banul. «Cât câştigi, ce salariu iei, axează-te pe ce bani poţi face». Practic, aproape toţi românii pe care i-am cunoscut în afară, tineri sau bătrâni, au logica asta. Ştiu că sunt mulţi români care fac lucruri minunate, dar cumva se pierd în nebuloasa asta. Mi-ar plăcea să aud de mai mulţi români care se axează pe ştiinţă şi explorare şi care îşi urmăresc visele în toate colţurile îndepărtate", îşi doreşte Ciprian Ardelean.

SĂNĂTATE

De ce nu trebuia distrusă rețeaua de medicină școlară

Începutul de an școlar în format hibrid a scos în evidență o realitate tristă. Am văzut că, abia în septembrie 2020, peste 3.000 de școli au fost conectate la Internet.

DE

DR. RADU ȚINCU

LA ÎNCEPTUL PANDEMIEI de COVID-19, întreaga lume a fost cuprinsă de teamă în faţa unei posibile ameninţări la adresa umanităţii. În scurt timp, am înţeles că nu avem de-a face cu cel mai periculos virus, însă contagiozitatea extrem de ridicată a acestuia poate determina o evoluţie imprevizibilă. În afara acestor preocupări medicale, criza sanitară globală a pus la grea încercare sistemele de sănătate publică din intreaga lume. La începutul anului, fiecare ţară a fost nevoită să îşi asume sistemul sanitar pe care îl deţine. Cu cât ne îndepărtăm de începutul pandemiei şi coborâm mai profund în evoluţia ei, cu atât putem să analizăm modul în care structurile statului au reuşit să se plieze pe evoluţia crizei sanitare. Dincolo de asumarea sistemului sanitar, criza medicală a realizat o radiografie obiectivă, dar dureroasă, a fragilităţii structurilor ce alcătuiesc statul. Dacă la început discutam despre un sistem de sănătate învechit, nemodernizat, subfinanţat cronic şi cu un deficit de personal binecunoscut şi acceptat în mod tacit de toate guvernările, astăzi putem discuta şi de alte faţete ale acestui fenomen.

Luna septembrie a anului 2020 reprezintă un alt moment de asumare. De această dată la defilare este scos sistemul de educaţie al României. La fel ca şi în cazul celui medical, discutăm despre un sistem neactualizat în concordanţă cu necesităţile actuale. Într-o ţară europeană, membră a Uniunii Europene, încă mai discutăm de instituţii de învăţământ din mediul rural care nu au apă curentă sau canalizare. Şcoli în care cei mici sunt nevoiţi în toiul iernii să meargă în curte pentru necesităţile fiziologice. La polul opus şcolilor rurale se găsesc instituţiile din mediul urban, care sunt grefate de alte disfuncţionalităţi. Şcolile de la oraşe sunt supraaglomerate ca rezultat al indiferenţei celor trei decenii de după Revoluţie, în care autorităţile centrale şi locale nu au reuşit să ţină pasul cu realitatea demografică a noilor zone metropolitane. Am asistat la o adevărată explozie demografică care nu a fost însoţită de o suplimentare corespunzătoare şi proporţională a numărului de unităţi de învăţământ. Suprapopularea şcolilor din mediul urban este o realitate binecunoscută şi acceptată la fel, în mod tacit, pe principiul nepăsării.

Educația, surprinsă de COVID într-o altă epocă

Începutul de an școlar în format hibrid a scos în evidență o realitate tristă. Am văzut că abia în septembrie 2020 peste 3.000 de școli au fost conectate la Internet. Este cât se poate de interesant de analizat cum în epoca informaţiei online, există atâtea instituţii de învăţământ care erau pur şi simplu deconectate de evoluția firească a societăţii, trăind parcă într-o zonă atemporală. În aceeaşi acceptare tacită, nimic nu s-a întâmplat până la această criză socială.

În absența COVID-19, cel mai probabil, aceste acceptări rușinoase ar fi continuat, iar noi ne-am fi comportat la fel de iresponsabil. În fiecare toamnă, anul şcolar era deschis prin festivităţi la care clasa politică nu mai contenea să participe. O clasă politică care cunoştea în amănunt dezastrul din spatele cosmetizărilor festive. Am văzut chiar zilele trecute că a fost promulgată legea care deblochează posturile nedidactice din învăţământ.

Aceste posturi auxiliare vizează şi personalul de îngrijire şi curăţenie. Din păcate, până la această criză sanitară existau şcoli cu peste 500 de elevi în care doi agenţi de curăţenie trebuiau să facă tot. Chiar şi fără această pandemie ne-am fi putut da seama că pentru menţinerea normelor sanitare nu sunt suficiente două persoane. Igiena spaţiilor comune, a claselor de curs sau a toaletelor trebuie să fie riguroasă chiar şi în

absența COVID-19 și, mai ales, într-o comunitate de copii.

Având în față imaginea sistemului de educație în contextul pandemiei de SARS-CoV-2 ne putem întreba, cât se poate de legitim, cum vor putea fi implementate măsurile sanitare de spălare a mâinilor în școli care nu au apă curentă sau care au grupurile sanitare în afara școlii. Cum se va putea implementa distanțarea fizică în acele clase în care peste 35 de elevi sunt înghesuiți unii peste ceilalți în spații modeste construite acum 50 de ani?

S-a discutat foarte mult despre necesitatea dezinfectării suprafețelor și a grupurilor sanitare, existând studii care au atestat prezența virusului la nivelul toaletelor. Este oare posibil ca toate aceste proceduri de dezinfecție și curățenie ciclică zilnică să fie realizate cu 2-3 persoane?

Rețeaua de medicină școlară, dispărută

Rețeaua de medicină școlară a dispărut progresiv în ultimii 30 de ani. Inițial, imaginea acestei rețele medicale școlare a fost asociată cu politicile sistemului comunist, fără a ne gândi cât de important este ca elevii să poată fi supravegheați din punct de vedere medical la școală. Fără a ne gândi la faptul

Rețeaua de medicină școlară s-ar fi putut ocupa de evaluarea, supravegherea și educația copiilor

că o astfel de rețea medicală în școli va fi responsabilă, dincolo de evaluarea și supravegherea sanitară a copiilor, de educația sanitară a acestora. O astfel de educație medicală trebuie inițiată din perioada de formare a copiilor, în care aceștia trebuie să deprindă toate normele sanitare pentru protecția sănătății. Rezultatul acestei indiferențe se traduce în consumul de săpun și pastă de dinți la nivel național, în faptul că sunt persoane care nu își vizitează medicul de familie cu anii sau care nu și-au făcut un consult stomatologic niciodată în viață.

Abia în fața anului școlar din era COVID am văzut cât de importantă ar fi fost o astfel de rețea medicală și cât de mult ar fi simplificat supravegherea epidemiologică a copiilor, fără a fi nevoiți să transferăm această responsabilitate părinților sau cadrelor didactice.

Toate studiile publicate ne arată importanța începerii școlii în sistemul clasic, luând în calcul impactul negativ neuro-cognitiv și psiho-emoțional pe care un învățământ online l-ar putea avea asupra copiilor. S-a discutat foarte mult despre faptul că în unele țări învățământul clasic a început, însă sistemele de învățământ nu pot fi comparate. Fiecare țară are particularitățile sale în domeniul educațional, iar măsurile adoptate nu pot fi reproductibile în România.

Atenție la substanțele dezinfectante

Este necesară o atenie sporită la achiziția substanțelor dezinfectante utilizate în școli. Toate instituțiile de învățământ trebuie să se asigure că achiziționează numai produse biocide avizate de Ministerul Sănătății. Un astfel de aviz este necesar, în primul rând, pentru garantarea eficacității acestor dezinfectanți, dar cel mai important aspect este legat de siguranța acestor substanțe. Substanțele dezinfectante se folosesc doar așa cum este menționat în prospect. Dezinfectanții de mâini se vor utiliza doar la nivelul mâinilor, atunci când spălatul cu apă și săpun nu este posibil. Aceste substanțe nu se vor înghiți sau aspira la nivelul nasului, existând riscul apariției unor complicații grave. Elaborarea unor proceduri pentru dezinfecția spațiilor comune și a suprafețelor este esențială pentru prevenirea unor accidente colective, așa cum s-a întâmplat în anul 2019.

Respectarea măsurilor sanitare și un efort colectiv în care să fie implicați părinții, instituțiile școlare, copiii, dar și autoritățile centrale și locale este singura posibilitate de menținere funcțională a sistemului de învățământ. În absența respectării acestor măsuri vom asista la apariția de microfocare la nivelul școlilor și la închiderea rând pe rând a acestora. ◻

DR. RADU ȚINCU
este medic primar ATI și șef lucrări la UMF „Carol Davila"

FOTO: INQUAM PHOTOS / LIVIU CHIRICA

TEHNOLOGIE

Patru tablete recomandate pentru elevi și studenți

ÎN CONDIȚIILE DESFĂȘURĂRII ONLINE A CEL puțin o parte din cursurile elevilor și studenților din cauza pandemiei de COVID-19, *Newsweek România* a selectat câteva tablete cu un raport preț/performanțe/calitate bun, care pot răspunde nevoilor acestora.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.co

Amazon Fire HD 10

Amazon Fire HD 10 este una dintre cele mai performante tablete de 10 inch la un preț accesibil. Aceasta dispune de un procesor octa-core de 2.0 GHz, 2 GB de memorie RAM și o capacitate internă de stocare de 32 GB, ce poate fi extinsă până la 512 GB cu un card microSD. Bateria îi asigură o autonomie de până la 12 ore, iar tableta cântărește 504 grame. Preț orientativ: 640 lei.

Lenovo Tab M10 Plus

Procesor octa-core Mediatek Helio P22T de 2,3 GHz, 4 GB de memorie RAM, 128 GB flash pentru stocare internă, 4G, ecran „multi-touch" (până la 10 puncte de contact simultan) și GPS. Spatele tabletei este fabricat din metal, iar bateria are o capacitate de 5.000 mAh. Camera principală are 8 MP, iar cea frontală, 5 MP. Preț orientativ: 1.150 lei.

Samsung Galaxy Tab S6 Lite

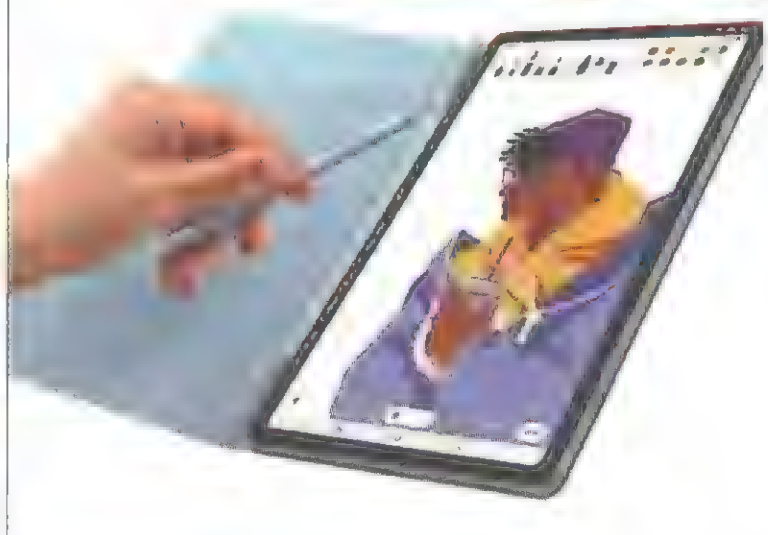

Versiunea mai accesibilă a tabletei Galaxy Tab S6 are un design robust și S Pen standard. Samsung Galaxy Tab S6 Lite se laudă cu un display de 10,4 inch, cu rezoluție de 1.200 x 2.000 pixeli, procesor Exynos 9610, capacitate internă de stocare de 64 GB, extensibilă cu un card microSD și o baterie de 7.040 mAh. Camera principală are 8 MP, iar cea frontală, 5 MP. Preț orientativ: 1.700 lei.

Huawei Mediapad T5

Huawei MediaPad T5 dispune de un display IPS de 10,1 inch, cu rezolutie 1920 x 1200 pixeli, procesor octa-core de 2,36 GHz, 3 GB de memorie RAM și slot microSD pentru carduri de memorie cu o capacitate de până la 256 GB. Bateria este de 5.100 mAh, iar camera video principală are o rezoluție de 5 MP (cea frontală, de 2 MP). Modul Eye-comfort reduce lumina albastră dăunătoare pentru ochi. Preț orientativ: 1.000 lei.

PRIMUL RADIO DE SPORT DIN ROMÂNIA

RADIO
SPORT
TOTAL
105,8FM

ON AIR

Bucureşti: 105.8 FM
Botoşani: 91.1 FM
Braşov: 96.4 FM
Drăgăşani: 88.0 FM
Făgăraş: 90.90 FM
Focşani: 102.0 FM
Galaţi: 87.7 FM
Predeal: 101.1 FM
Rupea: 90.3 FM
Severin: 97.9 FM
Slatina: 92.4 FM
Victoria: 92.8 FM
Zărneşti: 88.2 FM

WWW.SPTFM.RO

ROADTRIP

Evadare pe patru roți în nordul Greciei, în „epoca COVID-19"

Am făcut testul COVID-19, am așteptat cu emoție evoluția pandemiei până când vameșul grec a spus, cu zâmbetul pe buze, „Kalimera!" și m-am bucurat să descopăr o Eladă la fel de primitoare ca în fiecare an, dar adaptată exemplar noii realități.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

PANDEMIA DE COVID-19 a lovit pe neanunţate şi, în doar câteva luni, a schimbat total definiţia normalităţii cotidiene şi orice plan de vacanţă. Ca orice călător experimentat, care ţine la un raport calitate/preţ cât mai bun, în octombrie 2019, îmi rezervasem o săptămână de snorkeling cu familia la Marea Roşie la sfârşitul lunii mai. A trebuit să renunţ şi să reprogramez pentru 2021, din cauza stării de urgenţă.

Aşa că am rămas cu „tradiţionala" vacanţă la mare în Grecia cu maşina (de peste 20 de ani, aproape fără excepţie, am ales Grecia pentru vacanţa la plajă, raportul preţ/calitate/servicii/experienţe/proximitate pe care îl oferă fiind, din punctul meu de vedere, imbatabil), pe care, din aceleaşi motive, o rezervasem în februarie pentru sfârşitul lui august, începutul lui septembrie. Din cauza înghesuielii, a faptului că, din varii motive, mulţi consideră că legile sunt făcute pentru a fi încălcate şi, nu în ultimul rând, a tarifelor aberante în multe cazuri, nu am luat nicio clipă în calcul litoralul românesc, chiar dacă, anul acesta, avea avantajul lipsei riscului de a intra în izolare şi carantină dacă în timpul sejurului s-ar fi reimpus, de exemplu, restricţii la graniţe.

Din iunie, odată cu startul ridicării etapizate a restricţiilor de circulaţie între ţările UE, după trei luni de plimbat mai mult prin casă, am început, practic, să număr zilele până la „marea evadare". Şi nu am ratat nicio avertizare de călătorie, de la MAE şi autorităţile elene, sau vreun raport al evoluţiei numărului de cazuri de COVID-19 din România, Bulgaria şi Grecia. Pe la începutul lunii august, când numărul de cazuri confirmate în România începuse să sară constant de 1.000, iar mai multe state, inclusiv Grecia, au impus noi reguli de călătorie şi prezentarea la graniţă a unui test COVID-19 negativ, intrasem deja puţin în panică că nu voi mai putea pleca.

Teste COVID-19, 7 ore pe drum și retestare COVID-19 la graniță

Cu vreo săptămână înainte de plecare, Grecia anunţase că nu mai solicită test COVID-19 pentru copiii sub zece ani. Am făcut testele și, chiar dacă au costat

circa 160 de euro pentru doi adulți, am recuperat o parte din bani la destinație. Ciudat, nu?, dar unii știu să facă business. Vedeți puțin mai târziu cum. Am completat formularul electronic PLF/Passenger Locator Form și am plătit, tot online, „Bgtoll", taxa de drum în Bulgaria.

În ziua plecării, la ora 00.05, am primit pe mail codul QR de intrare în Grecia. Și, cum de câteva zile tot apăreau informații că în vama Kulata/Promachonas se formau cozi de câteva ore bune la intrarea în Grecia, în jur de ora 01.00 am început să duc bagajele la mașină și, pe la 01.30, am apăsat pe butonul Start/Stop al BMW-ului X1 xDrive20i care ne-a însoțit în roadtrip. De remarcat, portbagajul de 505 litri este aproape suficient pentru vacanța de două săptămâni la mare a unei familii cu un copil. Lipsa roții de rezervă a permis ca în spațiul de sub podeaua portbagajului să se facă invizibile două sacoșe cu jucării de plajă, o saltea gonflabilă și măștile de snorkeling.

În vama Giurgiu-Ruse, n-am stat decât vreo 20 de minute. Diferența față de alți ani a fost că fiecare mașină și pasagerii erau înregistrați, pentru un mai bun control al circulației persoanelor în pandemie. Apoi, drumul a fost liber, impecabil. Cred că nu am depășit zece mașini și TIR-uri până la Kulata, și, mergând mai regulamentar ca niciodată, pe la 08.45 am ajuns la granița Greciei (550 de kilometri, în circa 7 ore), cu trei pauze. Două scurte, de zece minute fiecare, și una mai lungă, în care am alimentat 44 de litri de benzină la ultima stație din Bulgaria. Mai aveam circa trei kilometri până la granița de la Kulata/Promachonas, singurul punct de acces deschis din nordul Greciei, din cauza COVID-19, când m-a speriat o mașină de poliție oprită pe autostradă cu girofarurile aprinse. M-am gândit că deja se făcuse coadă și vom sta ore bune. Am lăsat mașina să alunece temător. După vreo 1,5 kilometri, am ajuns la coadă.

Dar aveam doar vreo 50-60 de mașini în față, coada nu se întindea pe următorii 1,5 kilometri. Cu ordine inspirate, polițiștii bulgari opreau traficul pe autostradă, pentru a nu se înghesui oamenii în vamă. Dădeau drumul la loturi de câte 10-15 mașini.

După 40 de minute, am ajuns la indicatorul „Hellas. Wellcome". Iar relaxarea s-a instalat, ca prin minune, imediat după ce vameșul grec a spus, cu zâmbetul pe buze, „Kalimera!". A verificat codul QR și rezultatul testelor COVID-19 făcute în țară și m-a trimis la testul COVID-19. Din fiecare mașină, grecii testau autorul PLF-ului. În nici 20 de minute, mă aflam în drum către destinația finală.

Cei 110 kilometri până în Stavros, un orășel-stațiune aflat în Golful Strymonian, la baza brațului „Muntele Athos" din Halkidiki, și cu o plajă de nisip senzațională, parcă au zburat. Pe la 11.00, parcam în fața „hotelului", o viluță cochetă și modernă cu doar patru camere, la standard de 3-4 stele.

700 de kilometri, o medie orară de 86,6 km/h și un consum mediu de 7,6 litri/100 km, pentru cei 190 de cai putere de sub capotă. A urmat o săptămână de relaxare totală la plajă.

Cum a fost în Grecia în pandemie

Normal, reguli de distanțare și protecție respectate aproape în totalitate, dar gol. Proprietarul și un ospătar din Stavros au spus că „Turismul e jos cu 70-80%, românii sunt cei care ne-au

mai salvat cât de cât vara aceasta. Au venit şi mai mulţi bulgari, dar atât (...) Anul viitor ar putea fi şi mai rău, pentru că lumea rămâne fără bani".

Pe stradă, multe hoteluri/pensiuni, taverne şi business-uri închise. Iar, pe plajă, doar maximum 30% din şezlonguri ocupate. Şi sunt gratis, trebuie doar să consumi ceva de la bar, nu ca pe litoralul românesc unde ajungi să plăteşti şi 20 de euro pe două plastice şi o umbrelă. Într-o zi, am mers mai jos pe braţ, la Olympiada. Plaja era cel mult 10% ocupată şi şi mai multe locaţii închise. Apoi, am ajuns la Ouranoupoli, de unde pleacă majoritatea croazierelor către Muntele Athos. Dacă, în alţi ani, era furnicar de nave, acum abia dacă se legănau trei în port.

Căpitan pentru o zi

De la Stavros, am plecat încă o săptămână în zona Vourvourou, pe Sithonia, braţul din mijloc al peninsulei Halkidiki. Dacă Stavros se afla în altă prefectură unde purtarea măştii nu era obligatorie inclusiv pe stradă, aici s-a schimbat treaba. În ambele destinaţii, însă, regulile se respectau fără comentarii. La taverne, de pildă, dezinfectau meniurile înainte să ţi le prezinte şi îţi recomandau imediat o masă mai retrasă dacă te vedeau circumspect, în magazine oamenii nu se îmbulzeau la rafturi, iar pe stradă aveau grijă să creeze culoare, să păstreze cât de cât distanţa. Deci se poate.

În zona Vourvourou se află una dintre cele mai frumoase plaje din nordul Greciei şi „Blue Lagoon", o locaţie renumită pentru snorkeling, situată între insula Diaporos şi o insuliţă nelocuită din mijlocul mării, unde apa este de un albastru spectaculos, ca în destinaţiile exotice. Lipsesc peştişorii viu coloraţi, dar te poţi mulţumi cu dorade, zargani şi pui de peşte spadă.

Pentru a ajunge la „Blue Lagoon" găsiţi şi croaziere de câteva ore cu fel de fel de iahturi, dar o experienţă aparte este să închiriaţi o barcă cu motor şi să deveniţi căpitan pentru o zi sau, mai precis, de la 09.00 la 18.00. Bărcile cu motor până în 30 de cai putere nu au nevoie de permis special şi se găsesc aproape la fiecare colţ. Atenţie la preţuri, însă. Cel mai bun l-am găsit în marina din Ormos Panagia, 90 de euro pe zi. În Vourvourou, preţurile erau şi de 120-140 de euro pentru aceeaşi barcă.

La întoarcerea în Bucureşti, odometrul SUV-uleţului BMW X1 xDrive20i indica 1.980 de kilometri parcurşi. Iar, în total, am ars 171 de litri de benzină, ceea ce înseamnă un consum mediu de 8,6 litri/100 km.

Nu e puţin, dar nici mult pentru 190 de cai. Cum spuneam, maşina e destul de încăpătoare pentru o familie cu un copil şi confortabilă la drum. Arată, însă, ca un BMW, se simte ca un BMW, dar nu are chiar dinamica unui BMW. Mai multe, într-un viitor test detaliat pe www.newsweek.ro.

Înainte să închei, explicaţia recuperării parţiale a banilor pe testele COVID-19. Am rezervat cazarea în Stavros şi Livrohio din februarie. Cu circa două săptămâni înainte de plecare, am dat un mail să confirm rezervarea în ciuda pandemiei. Evident, cei doi proprietari au răspuns că ne aşteaptă bucuroşi şi, surpriză, ne-au propus reduceri de 10-15%. Ca idee, cazarea a costat sub 200 de lei pe noapte, adică mai puţin decât la 2* obosite la Eforie în aceeaşi perioadă. De Mamaia, nici nu vorbim.

TRAVEL MIX 4K
Abonează-te!
La furnizorul tău de servicii TV!

IULIU HOSSU, primul cardinal al Bisericii Române Unite cu Roma, la Nicula, în 1947

FOTO: EPISCOPIA GRECO-CATOLICĂ DE CLUJ-GHERLA

„Den bună voia noastră ne unim cu Beserica Romei"

7 OCTOMBRIE 1698: LA SINODUL DE LA ALBA IULIA, MITROPOLITUL ORTODOX Atanasie Angel și 38 de protopopi semnează actul de unire cu Biserica Romei. Ia naștere astfel Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică.

„Cercând noi schimbarea aceştii lumi înşelătoare şi nestarea şi nieperirea sufletelor, căruia în măsură mai mare trebue a fi decât toate, den bună voia noastră ne unim cu Beserica Romei cea catholiciască (...)

Însă într-acesta chip ne unim şi ne mărturisim a fi mădulările sfintei, catholiceştii Biserici a Romei, cum pre noi şi rămăşiţele noastre (urmaşii noştri) din obiceiul Bisericii noastre a Răsăritului să nu ne clătească. Ci toate ţărămoniile, sărbătorile, posturile, cum până acum, aşa şi de acum înainte să fim slobozi a le ţinea după călinadriul vechiu şi pre cinstitul vlădica nostru Athanasie nime păn-în moartea sfinţii sale să n-aibă puteare a-l clăti den scaunul sfinţii sale", se arată în Cartea de mărturie ce a consfinţit unirea.

O mică parte din credincioşi nu a aderat la actul de unire, dar cea mai mare parte a lor a rămas fidelă episcopilor uniţi. Din datele recensământului din anul 1930 reiese că 31,1% din populaţia din Transilvania era greco-catolică, iar 27,8% era ortodoxă.

Regimul comunist a desfiinţat la 1 decembrie 1948, prin decret, Biserica Română Unită cu Roma. BRUR a continuat însă să activeze în ilegalitate, în anii regimului comunist. Ea a fost reînfiinţată în 31 decembrie 1989.

25 SEPTEMBRIE – 8 OCTOMBRIE

Avorturile, interzise prin lege

2 octombrie 1966: Este publicat Decretul 770 al Consiliului de Stat, prin care este interzisă „întreruperea cursului sarcinii", pe motiv că „aduce mari prejudicii natalității și sporului natural al populației". Așa visa dictatorul Ceaușescu că va crește populația României la 30 de milioane, până în 2020. Rezultatul aplicării Decretului? Aproape 10.000 de femei moarte în chinuri, în statisticile oficiale, cel puțin, iar, la Revoluție, aproape 100.000 de copii în orfelinate.

China, acaparată de comuniști

1 octombrie 1949: Mao Zedong proclamă Republica Populară Chineză, fapt care se traduce în libertăți încălcate. Comuniștii îi învinge pe partizanii Kuomintangului, cu ajutorul URSS. Cele două inițiative ale lui Mao, „Revoluția Culturală" și „Marele Salt Înainte", reforma economică urmată de cea mai mare foamete din istoria omenirii, au dus la moartea a circa 50 de milioane de oameni.

131 de ani de french-cancan

6 octombrie 1889: Este inaugurat celebrul cabaret Moulin Rouge, în Montmartre, Paris, imortalizat de pictorul Henri de Toulouse-Lautrec. Moulin Rouge găzduiește circa 600.000 de spectatori pe an, iar dansatorii săi sunt cunoscuți în toată lumea pentru french-cancan, un dans inventat de un englez inspirat de cadril.

Magic FM
always great music

MAGIC MORNING

cu Liana Stanciu

Luni - Vineri
De la 06:00 la 10:00
make life magic

BIBLIOTECA ALEPH

ABONEAZĂ-TE!

Online, prin CARD, pe www.newsweek.ro/abonamente	Prin ORDIN DE PLATĂ în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Cod Unic de Înregistrare: RO38847674, cont nr. RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor	La toate oficiile poștale	La firmele de abonamente: • Manpres Distribution București • Calliope S.R.L. Ploiești • Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente *Newsweek România:*

- E-mail: abonamente@newsweek.ro.
- Tel.: 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 tarif normal (de luni până vineri între 10.00 și 17.00).

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată este necesar să trimiteți talonul de mai jos completat, împreună cu copia dovezii de plată, la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1, sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

Plata se va efectua până la data de 25 a lunii în curs pentru ca livrarea abonamentului să înceapă de la data de 1 a lunii următoare. Dacă plata se efectuează după data de 25, data de început a abonamentului se decalează cu o lună.

2 modalități simple de abonare ▸ Mergi pe www.newsweek.ro/abonamente sau completează și trimite talonul de mai jos

Newsweek

Nume, prenume ▸

Adresa completă: Str. ▸ **Nr.** ▸ **Bl.** ▸ **Sc.** ▸ **Et.** ▸ **Ap.** ▸

Localitate ▸ **Județ / Sector** ▸

Cod poștal ▸ **Telefon** ▸ **E-mail** ▸

Am achitat suma de ▸ **lei cu ordin de plată nr.** ▸

din data ▸ **către S.C. NEWS INTERNATIONAL SA, cod fiscal RO38847674, în contul RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor.**

Abonamentul va începe din luna ▸

Operatorul NEWS INTERNATIONAL S.A., editorul revistei Newsweek România, prelucrează datele cu caracter personal furnizate de dumneavoastră în scopul abonării la publicație și livrării revistei. Datele vor fi dezvăluite Poștei Române sau firmei de distribuție care livrează revista la adresa dumneavoastră. Pe viitor, aceste date: nume, prenume, adresă, telefon, e-mail, ne permit să vă trimitem revista la care v-ați abonat și să vă ținem la curent cu diverse informații despre abonamentul dumneavoastră.
În cazul în care nu doriți aceasta, bifați ❑ NU

Conform Legii nr. 677/2001, beneficiați de dreptul de acces, de intervenție asupra datelor, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale. Aveți dreptul să vă opuneți prelucrării datelor personale care vă privesc și să solicitați ștergerea datelor. Pentru exercitarea acestor drepturi, vă puteți adresa cu o cerere scrisă, datată și semnată la News International S.A. De asemenea, vă este recunoscut dreptul de a vă adresa justiției.

Prin prezenta sunt de acord ca NEWS INTERNATIONAL S.A. să prelucreze datele mele cu caracter personal și să le dezvăluie terților conform legii nr. 677/2001. Îmi rezerv dreptul să mă opun acestei prelucrări și să solicit ștergerea datelor adresându-mă societății NEWS INTERNATIONAL S.A. printr-o cerere scrisă.

Semnătura abonatului .....

PAȘI PENTRU ABONARE

A. CU CARDUL

1. Intri pe site-ul www.newsweek.ro/login, creezi cont nou și te înregistrezi.
2. Intri în contul tău și alegi varianta de abonare dorită (print / print + digital / digital) și perioada (o lună, 3, 6 sau 12 luni).
3. Dai click pe CUMPĂRĂ și faci plata cu cardul.
4. Primești factura prin email.

B. PRIN ORDIN DE PLATĂ (OP)

1. Alegi varianta de abonament
2. Efectuezi plata prin OP în contul News International S.A, Bd. Mărăști, Nr. 65-67, Complex Romexpo, intrarea A, pavilion G3 Sect. 1, București, România, J40/2003/2018, CUI: RO38847674, Cont bancar: RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Moșilor
3. Ne trimiți un e-mail la adresa abonamente@newsweek.ro cu o copie a OP-ului și adresa de livrare a abonamentului, dar și o adresă de e-mail pentru activarea contului de abonament digital.
4. Primești factura prin email.

CEL MAI BUN PREȚ

Abonament PRINT+DIGITAL

3 luni: 129 lei
6 luni: 249 lei
12 luni: 489 lei

Abonament PRINT

3 luni: 89 lei
6 luni: 169 lei
12 luni: 329 lei

Abonament DIGITAL

1 lună: 18 lei
3 luni: 49 lei
6 luni: 89 lei
12 luni: 169 lei

Revista va continua să apară bilunar, cu excepția lunilor iulie și august, când va apărea lunar.

Revista Newsweek România este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress și în benzinăriile: OMV, Petrom V, Mol, Rompetrol, Socar. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României.
Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă.
Vă rugăm să ne contactați la adresa: abonamente@newsweek.ro pentru a stabili toate detaliile.

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ, vă rugăm să ne comunicați telefonic, la numerele 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 sau prin e-mail, la adresa: abonamente@newsweek.ro.

ROCK FM

It Rocks!

www.rockfm.ro

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025